

ΠΑΝΔΩΡΑ.

1. ΜΑΙΟΥ. 1853.

ΤΟΜΟΣ Δ'.

ΦΥΛΛ. 75.

Ο ΤΑΥΡΟΜΑΧΟΣ.

(Εκ τοῦ Γερμανικοῦ.)

—ο—

Ποῖος ἀγνοεῖ τὴν ἐμπαθῆ κλίσιν τῶν Ἰσπανῶν πρὸς τὴν ταυρομαχίαν; Διέγος Τουδίλλας ὁ Ταυρομάχος ἦτον ὁ δημοτικώτατος ἀνὴρ τῆς Σεβιλίας, καὶ ὅλος τῆς Ἀνδαλουσίας. Ἐπρεπε νὰ παρευρεθῆ καὶ εἰς Γρενάδαν, καὶ εἰς Κορδοβῆν, καὶ εἰς τὰ Γάδειρα, παντοῦ ἔπου ἐμελλε νὰ γίνῃ ἐπίσημος ταυρομαχία, διότι χωρὶς αὐτοῦ δὲν ἐγένετο οὐδεμία εὐχάριστος διασκεδάσις. Ὁσημέρκι πύξανεν ἡ φήμη αὐτοῦ, καὶ ἐπεσκίαζε τὴν φήμην τοῦ Ματθαίου, τοῦ ταυρομάχου τῆς Μαδρίτης, ὅστις ἀπὸ τριάκοντα ἤδη ἐτῶν ἐθεωρεῖτο καθ' ὅλην τὴν Ἰσπανίαν ὡς βασιλεὺς ὄλων τῶν ταυρομάχων.

Μίαν ἐσπέραν ἐμελλε νὰ διαγωνισθῆ ὁ Διέγος πρὸς τὸν παλαιὸν ταυρομάχον εἰς τὸ θέατρον τῆς Σεβιλίας· ἀπειρον πλῆθος θεατῶν συρρέυσαν ἐπερίμενον ἀνυπομόνως τὴν ὥραν τοῦ συναγωνισμοῦ. Οἱ δύο

πρωταγωνισταὶ τῆς σκηνῆς διεφιλονεῖκον πρὸς ἀλλήλους περὶ πρωτείων· τὸ αἶσθημα τῆς φιλοτιμίας εἶχε διεγεροθῆ εἰς ὑπέροχτον βαθμὸν· βαθυτάτη σιωπὴ ἐπεκράτει καθ' ὅλον τὸ πλῆθος.

Ὁ εἰσαχθεὶς πρῶτος ταῦρος ἀνῆκεν εἰς τὸν Διέγον. Μὲ ἀξιοθαύμαστον ἀνδρείαν καὶ χάριν τῷ κατέφευγον ὁ ἦρωσ πληγὴν θανατηφόρον. Ζωηραὶ χειροκροτήσεις ἀντήχησαν ἐνθουσιωδῶς πανταγῶθεν. Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ἡ σειρά εἰς τὸν Ματθαίου, καὶ ἐκ νέου ἐπεκράτησε βαθεῖα σιωπὴ· ὁ Ματθαῖος, εἰ καὶ ἄγων τὸ ἐξηκοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ, ἐκράτει ὁμῶς εἰσέτι ὑψηλὰ τὴν κεφαλὴν, καὶ μὲ τόσων ἐπιθεξιότητά ἔστυε τὸ δίστομον ζιφὸς τοῦ κατὰ τοῦ μεινομένου ζώου, ὥστε οἱ φίλοι τοῦ Διέγου ἠσθάνθησαν στιγμισίαν ἀνητυχίαν. Ἀλλ' ἡ γαῖρ τοῦ ταυρομάχου τῆς Μαδρίτης διεσείσθη, ὅτε ἐνέπηγε τὸ ζιφὸς εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ταύρου· ἦτο ἐλάττωμα τῆς ὠρίμου ἡλικίας του.

Ἐν τοσοῦτῳ « εὖγε! εὖγε! » ἐφώναζάν τινες, καὶ τὸν ἐχειροκρότησαν πρὸς δαίγμα τοῦ σεβασμοῦ των εἰς τὸν ποτὲ βασιλέα τῶν ταυρομάχων, ὅστις ἀπὸ τοῦδε παρήκμαζε πλέον. Ὁ Ματθαῖος ἠσθάνθη ὅτι ἡ ἐπί τῶν ταυρομάχων κυριαρχία αὐτοῦ ἔπαυεν ἔκτοτε·

ἀνεστέναι βαρέως, καὶ πλησιάζας εἰς τὸν Διέγον Τουδίλλαν, ἔθεσεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ νέου ἀνταγωνιστοῦ στέφανον. Ζωηραὶ χειροκροτήσεις ἀντήχησαν ἐκ νέου· ὁ γηραιὸς ταυρομάχος ἐχάρισε τὸ ξίφος αὐτοῦ εἰς τὸν ἐπιτήδειον διάδοχόν του, καὶ ἐφώνησε μὲ πάλλουςαν φωνήν· « Ζήτω ὁ Διέγος Τουδίλλας ὁ Βασιλεὺς τῶν ταυρομάχων! ὁ Ματθαῖος ἐρόνευσε τὸν τελευταῖόν του ταῦρον. Κάτοικοι τῆς Σεβιλίας ἡ σημερινὴ διασκέδασις εἶναι ἡ τελευταία πράξις τοῦ Ματθαίου! »

Ὅτε ἐτελείωσε τὰς λέξεις ταύτας, δάκρυα ἔβροξαν τὰς ἐξουτιδωμένας παρειάς του. Τότε ἐρομήσας ὁ λαὸς εἰς τὰς κιγκλίδας, ἔστρεψαν αὐτόν· καὶ ἀμρότεροι οἱ ταυρομάχοι ἐν θριάμβῳ εἰσῆχθησαν εἰς τὴν πόλιν. Τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν ὁ Ματθαῖος ἀπεχώρησεν εἰς Μαδρίτην, καὶ ἐκτοτε δὲν ἐφάνη ἐπὶ σκηνῆς.

Ὁ Διέγος Τουδίλλας λοιπὸν κατεῖχε τὴν πρώτην θέσιν μετὰ τῶν ἀνδρειοτάτων ἐκείνων ὑποκριτῶν, οἵτινες καθ' ἑκάστην ἑσπέραν, πρὸς διάχυσιν ἀπειρηθῶν θεατῶν, ἐξέθετον εἰς κίνδυνον τὴν ζωὴν των.

Ὁ Διέγος ἦτον ὠραῖα ἀνήρ, χιλιάδες καρδιῶν ἐπαύλον δι' αὐτόν, πολλαὶ Κυραὶ τῆς ἀνωτέρας τάξεως ἤθελον σεμνύνεσθαι διὰ τὸν ἔρωτα τοῦ ἐνδόξου ταυρομάχου· ἀλλ' αὐτὸς, ἀναίσθητος εἰς τὰς συμπαθείας αὐτῶν, εἶχε τὴν καρδίαν του ἀρρωστωμένην εἰς μόνην τὴν Δόναν Μαρικίταν, τὴν θυγατέρα τοῦ πλουσίου καὶ ἰσχυροῦ μαρκεσίου Πουντάλης. Δι' αὐτὴν ὑπέφερον ὅλας τὰς βραβείους, ὅσας πολλαὶ ἄλλαι ὑπέφερον δι' αὐτόν. Ἡ Μαρικίτα ἦτον ὁμογάλακτος του, τρυφερὰν κλίσειν ἔστρεψε πρὸς αὐτόν, καὶ ὠμίλει μετ' αὐτοῦ φιλικώτατα, ὅσας αὐτὸς ἐπισκέπτετο τὸν μαρκεσίον Πουντάλης. Ἀλλὰ τὰ αἰσθήματα τῆς Μαρικίτης ἦσαν ἀπλῶς φιλικὰ· ἐγνώριζε καλῶς τὸ μέγα χάσμα τὸ διαχωρίζον αὐτὴν ἀπὸ τὸν ταυρομάχον, καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ τῷ χάριση τὸν ἔρωτά της, ἀνήκοντα εἰς εὐγενὴ ἱππότην τῆς Ἰσπανίας. Ὁ Διέγος ἐγνώριζε ταῦτα πάντα, ἀλλ' ἀντὶ ν' ἀποψυχραυθῆ, ἐτι ἐμπαιθέστερον ἠγάπα τὴν θυγατέρα τοῦ πλουσίου μαρκεσίου.

Μίαν ἑσπέραν παρετήρησεν ἐν τῷ θεάτρῳ ἄγνωστον τινὰ ἱππότην πλησίον τῆς Μαρικίτας, ἀδιακόπως ὁμιλοῦντα μετ' αὐτῆς. Ἡ νέα κόρη ἐμειδία ἀκούουσα τοὺς λόγους αὐτοῦ, παρθενικὸν ἐρώθημα ἐχρωμάτιζε συχνάκις τὰς παρειάς της, αὐτὴ δὲ ἐπροσπάθει νὰ κρύψῃ τὴν ταραχὴν τῆς ὀπισθεν τῶν πτυγῶν τοῦ ἐπενδύτου της, ἢ τῆς ῥιπίδος της. Ὁ Διέγος, μόλις ἐτελείωσεν ἡ ταυρομαχία, καὶ μετὰ τὴν ἑσπέραν ἐφάρμησε βιαίως ἐξω ἀπὸ τὸ θεάτρον, πρὸ τῆς εἰσόδου τοῦ ὁποίου τὸν ἐπερίμενον τρεῖς χωρικοί· τοὺλάχιστον τοιοῦτοι ἐφάνιντο ἀπὸ τὴν ἐξωτερικὴν ἐνδυμασίαν αὐτῶν· ὁ Διέγος τοὺς ἀπέφυγε, καὶ ἔστρεψε τὸν βιαίως, ὥστε οἱ τρεῖς οὗτοι δὲν ἠδυνήθησαν νὰ τὸν παρακολουθήσωσι. Τέλος ἐστάθη πρὸ αὐλῆς μαρμαροστρώτου περιφρασσομένης διὰ κιγκλίδων ὠραιοτάτων, εἰς ἣν εἰσῆλθε μετ' ὀλίγον. Ἦτο δὲ αὐλὴ τοῦ παλατίου τοῦ μαρκεσίου Πουντάλης. Οἱ τρεῖς ἄνδρες οἱ ἀκολουθοῦντες αὐτόν γνωρίζοντες τὴν

οἰκίαν, ἐπερίμεναν μέχρις οὗ ἐξέλθῃ ὁ Διέγος, ἀπὸ πρῶτον ἐβεβαιώθησαν ὅτι δὲν ὑπῆρχε καμμία ἄλλη ἐξοδος. Μόλις δὲ εἰσελθόντα τὸν ταυρομάχον εἰς τὴν αὐλὴν περιεκύκλωσαν ὁ αὐλάρχης, καὶ ἡ λοιπὴ θεραπεία· φιλοφρονέστατα ἀπεκρίθη πρὸς τὰς ἐρωτήσεις αὐτῶν περὶ τῶν λεπτομερειῶν τῆς τελειωθῆσης ταυρομαχίας, ἐπειτα ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν αὐλάρχην εἶπε μὲ ὕφος ἀδιαφορίας· « δὲν με λέγεις ποῖος εἶναι ὁ μαυρογένειος ἱππότης, ὅστις μετὰ τοῦ Κυρίου μαρκεσίου σήμερον ἦλθεν εἰς τὸ θέατρον; » — Δὸν Ἀλβάρους Βάρρος, ὁ μέλλον γαμβρὸς τοῦ Κυρίου μαρκεσίου. » Ὅποια αἰσθήματα διήγειρεν εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Διέγου ἡ εἰδησις αὕτη, εἶνε δύσκολον νὰ περιγράψῃ τις. Ἐν τῷ αὐτῷ εἰσῆλθεν εἰς τὴν αὐλὴν καὶ ἡ ἀμαξία τοῦ μαρκεσίου· οἱ θεράποντες διεσκορπίσθησαν καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις, ὁ Διέγος Τουδίλλας ἔμεινε μόνος εἰς τὴν αὐλὴν· ὁ γέρον μαρκεσίος κατέβη πρῶτος, καὶ ἔβλεπε μὲ πατρικὴν εὐχαρίστησιν τὸν Δὸν Ἀλβάρους Βάρρον, προσφέροντα τὸν βραχιονά του εἰς τὴν Μαρικίταν· ὁ δὲ ταυρομάχος προσήλωσε τοὺς ὀφθαλμούς του μετ' ἀλλόκοτον βλέμμα ἐπὶ τῆς νέας, ἣτις ἐφάνη ταραχθεῖσα.

« Τί κάμνετε ἐδῶ, φίλε μου; » εἶπε πρὸς αὐτόν ὁ Δὸν Ἀλβάρους μὲ περιφρονητικὸν ὕφος. Ὁ Ταυρομάχος ἐδυσκολοῦθη κατ' ἀρχὰς νὰ ὑποφέρῃ τὸν ἀλαζονικὸν τόνον τῶν ὀλίγων τούτων λέξεων, ἀλλὰ κρατήσας τὸν θυμόν του, ἐχαιρέτησε μὲ βαθεῖαν ὑπόκλισιν τὸν γέροντα μαρκεσίον, ὅστις τὸν εὐχαρίστησε εἰς τὴν Δόναν Μαρικίταν εἶπεν ὁ Διέγος· « Ἄν ἡ εὐγενεία σας μοὶ διευθύνετῃ τὴν ἐρώτησιν ταύτην, ἤθελα ἀποκριθῆ, ὅτι σὰς προσφέρω τὰ βαθυτάτα σεβάσματα μου. » — « Διέγο, » ἀπεκρίθη ἡ νέα, « χαίρω, » ὅτι σὲ βλέπω ἐδῶ, ἀπὸ ἧδη ἐπὶ τῆς σκηνῆς σὲ εἰδύμασα. Κύριε Βάρρε, » ἐξηκολούθησεν ἀποτεινόμενη πρὸς τὸν πλησίον της, « ἀδὲν σὰς εἶπα ἀκόμη, ὅτι ἡ μήτηρ τοῦ Διέγου ὑπῆρξε τροφός μου, καὶ ὅτι ὁ Διέγος εἰς τὴν πρώτην μου παιδικὴν ἡλικίαν ὑπῆρξεν ὁ φύλαξ καὶ προστάτης μου. » — « Ἐὰν ἡ ἀγάπη σας μοὶ δώσῃ τὸ δικαίωμα τούτο, ἀπεκρίθη ὁ Δὸν Βάρρος, « σὰς λέγω ὅτι εἰς τὸ ἐξῆς δὲν θέλετε ἔχει κανένα ἄλλον φύλακα ἐκτός ἐμοῦ, οὔτε ἄλλον τινὰ προστάτην, εἰμὲ τὸ ξίφος μου. »

Ὁ οὕτω πικρότατα προσβληθεὶς ταυρομάχος ἀπήντησε μὲ φωνὴν τρέμουσαν ὑπὸ μανίας· « Ἡ Δὸνα Μαρικίτα ἠξέουσι, ὅτι τοῦ Διέγου Τουδίλλου τὸ ξίφος ἀξίζει πλέον, ἢ ὅσον τὸ ξίφος ἐνὸς εὐγενούς. » — « Ὅπως ἡ μάχαιρα τοῦ μακελλάρου ἀξίζει πλέον, ἢ τὸ ἐγγχειρίδιον τοῦ Τωλῆτου; » ἀπεκρίθη ὁ Δὸν Ἀλβάρους σκωπτικῶς, ῥίψας βλοσυρὸν βλέμμα πρὸς τὸν Διέγον.

Ὁ Διέγος Τουδίλλας ἔγεινε κάτωχρος, ἔφερε τὴν χεῖρά του ἐπὶ τῆς λαβῆς τοῦ ξίφους αὐτοῦ, ὡς ἂν ἐσκόπει νὰ ἐπιπέσῃ ἐπὶ τοῦ νέου ἱππότη, ἀλλ' ἐν ἰκετικὸν βλέμμα τῆς Δόνας Μαρικίτας τοῦ ἀνεγαίτισε τὴν ὀργήν. — Ἡ ἀλαζονεία τοῦ Δὸν Ἀλβάρου, καὶ ὁ πρὸς τὸν Διέγον περιφρονητικὸς τρόπος αὐ-

τοῦ ἐλύπησαν πολὺ τὴν Δόναν Μαρικίταν, ἣτις ἀφῆσε μὲ ἀγανάκτησιν τὸν βραχιονά τοῦ μνηστῆρος αὐτῆς, καὶ τῷ ἔδειξεν ἀνακλινητῶρα, κείμενον παρὰ τὸν τοίχον αὐτὴ δὲ ἤρχιτε φιλοφρόνως νὰ συνομιλήσῃ μετὰ τὸν Διέγον· « Γνωρίζω καλὰ τὴν ἀξίαν τοῦ ξίφους καὶ τῆς ἀνδρείας σου, καλέ μου Διέγο, » εἶπε πρὸς αὐτόν· « μὴ ζαλιζέσαι διὰ τὰ λόγια ἐνὸς ἐξένου, ὅστις δὲν σὲ γνωρίζει. Ἄν αὐτὸς μὲ ἀγαπᾷ, κηθῶς μὲ τὸ βεβαιώνει, θὰ μάθει ἀπ' ἐμὲ νὰ σοὶ ἀπονήμῃ τὴν προσήκουσαν τιμὴν. » — « Ὡ! » ἀπήντησεν ὁ Διέγος, « παρῆλθον τὰ ἔτη, ὅτε σὰς ἠκολούθουν εἰς τὰς ἐξοχὰς, εἰς τοὺς ἀγρούς, καὶ εἰς τοὺς λιμῶνας. Τότε, τότε ἤμην ὁ καλὸς σας Διέγος. Ἔσεί μοι ἐδῶκατε μὲ μειδιῶν πρόσωπον τὸν σιδηρῶν τούτων δακτύλιον, παμπάλαιον δαίμα τῆς φιλίας σας, πηλὺτιμον δῶρον, τὸ ὅποιον καὶ εἰς τὸν τάφον θὰ μὲ παρακολουθήσει. Τότε ἤμην εὐτυχῆς, ἐπειδὴ τότε ἦσθε ἡ μικρὰ Μαρικίτα, ἀδύνατον παιδίον, τὸ ὅποιον ἠγάπων. » — « Πῶς; δὲν μὲ ἀγαπᾷ πλέον; » εἶπεν ἀφελῶς ἡ νέα κόρη. — « Ὑπὲρ τὴν ζωὴν μου, ὑπὲρ τὴν ὑπόληψίν μου, ὑπὲρ αὐτὴν τὴν τιμὴν μου, » ἀπήντησεν ὁ Διέγος μὲ ὕφος, κατατρομάξαν τὴν Δόναν Μαρικίτα.

Ὁ Διέγος ἐβρίσθη τότε βλέμμα ζηλοτυπίας καὶ μίσους εἰς τὸν νέον ἱππότην, ὅστις ἐν τῷ μετὰ τὸν στήριγμένον εἰς τινὰ στήλην, ἐψάλλε σκωπτικὰ ἄσματα περὶ ζηλοτυπίας.

Ἐν τούτοις ὁ γέρον μαρκεσίος ἐπλησίασε πρὸς τὸν γαμβρόν του, καὶ συνωμίλει μὲ αὐτόν· « εἶμαι ὁ εὐδαιμονέστατος ἄνθρωπος τοῦ κόσμου » ἔλεγεν ὁ Δὸν Ἀλβάρους, « ἡ Μαρικίτα σας εἶναι μυριάκις ὠραιότερα καὶ καλλητέρα παρ' ὅσον ἐφάνταζόμην, καὶ τὸ σημαντικώτερον, ἐξέφρασε μὲ τὸν ἔρωτά της. »

Ἐνθὺ ὁ μαρκεσίος συνδιελέγετο μετὰ τοῦ γαμβροῦ του, ἡ Μαρικίτα ἠρώτα τὸν Διέγον φιλοφρονητικῶς ἀτα περὶ τῆς Ζαλέας τῆς εἰσποιητῆς θυγατρὸς του, τῷ ὠμίλει περὶ τῶν ταυρομάχων, καὶ ἐπροσπάθει παντοιοτρόπως νὰ καταπραύνη τὴν ἐκ τῶν ἀποτόμων λέξεων τοῦ μνηστῆρος της παροξυνθεῖσαν ψυχὴν του. Ἀλλ' ἐκείνος ὀλίγην προσοχὴν ἐδίδεν εἰς τοὺς λόγους τῆς Μαρικίτας, ἠτένιζε μόνον εἰς τὸν νέον ἱππότην ἀσχολούμενον ἤδη εἰς σπουδαίας συναμιλλίας μετὰ τοῦ μαρκεσίου, καὶ τὸ πρόσωπόν του ἦτο κάτωχρον ὑπὸ μανίας καὶ ζηλοτυπίας.

Ἐν τούτοις οἱ τρεῖς χωρικοὶ οἱ ὁποῖοι εἶχον ἀκολουθήσει τὸν Διέγον μέχρι τῆς οἰκίας, ἐπερίμενον πρὸ τῶν κιγκλίδων, καὶ κατεσκόπευον πᾶν τὸ γινόμενον ἐν αὐτῇ. « Μὰ τοὺς διαβόλους! » εἶπεν ὁ εἰς, ἡ ὑπόθεσις μας ὑπάγει πολὺ καλὰ. » — « Ἀρχηγέ, » εἶπεν ὁ ἄλλος, μὴ βλασφημῆς οὕτως, εἰμφορεῖ νὰ μᾶς προξενήσῃ δυστυχίαν. » — « Σιωπᾶ, ἀνόητε! δὲν ἦλθε ἐδῶ διὰ νὰ φλυαρήσῃ. » — « Ἀρχηγέ, » εἶπεν ὁ τρίτος, ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι, ὁ νέος κύριος τὸν προσέβαλε σκληρὰ. — « Τίποτε δὲν εἰμφορεῖ νὰ ἦναι εὐνοϊκώτερον εἰς ἡμᾶς. » εἶπεν ἐκείνος, τὸν ὅποιον οἱ ἄλλοι ὠνόμαζον ἀρχηγόν.

Ὁ Δὸν Ἀλβάρους ἐν τῷ αὐτῷ ἦτον ἀνυπόμονος. « Διὰ τὴν ἐρχεται ἡ Μαρικίτα πλησίον μου, » εἶπε

πρὸς τὸν μαρκεσίον, « τί θέλει οὗτος ὁ φορτικὸς φλύαρος ἀπ' αὐτὴν; » — « Φλύαρος! » εἶπεν ὁ μαρκεσίος φιλοφρόνως, « Πρόσεχε, μὴ περιφρονῆς οὕτω τὸν Διέγον Τουδίλλαν, τὸν βασιλέα τῶν ταυρομάχων. Ἄν σὲ ἤκουεν ἡ Μαρικίτα ἤθελε τὸν ὑπερασπισθῆ ἔμπαιθως. » — « Εἶναι ὁμογάλακτος της, τὸ ἠξέυρω, » ἀπεκρίθη ὁ Δὸν Ἀλβάρους, ἀλλὰ, μὲ συγχωρεῖτε, εἶναι αὐτόχρομα φλύαρος! » — Μὴ γίνεσθε, παρακαλῶ, ζηλότυπος διὰ τὰς ὀλίγας στιγμὰς, τὰς ὁποίας ἡ ὁμογάλακτος του ἀφιερώνει πρὸς αὐτόν ὑστερον ἀπὸ πεντάμηνον ἀποχωρισμόν. » — « Ζηλότυπος! Ζηλότυπος! » εἶπεν ὁ Δὸν Ἀλβάρους Βάρρος γελῶν, « ἡ λέξις αὕτη δὲν ὑπάρχει εἰς τὸ λεξικόν μου. »

Ὁ μαρκεσίος τότε ἐφώνησε τὴν θυγατέρα αὐτοῦ. Ἡ Μαρικίτα ἀποχαιρέτωσα τὸν Διέγον, « εἰς τὸ καλὸν λοιπὸν, φίλε μου! » εἶπεν, εἰς τὸ καλὸν! κάθε πρῶτῃ ἐπιθυμῶ νὰ μ' ἐπισκέπτεσαι· συνήθως εἶμαι μόνη, ἀπὸ ἐπιστρέψω ἀπὸ τὸ λουτρόν, τότε εἰμφοροῦμαι νὰ συνομιλήσωμεν ἐκτεταμένως, καθὼς ἄλλοτε. Ἀλλὰ μὴ λησμονῆς, παρακαλῶ, νὰ φέρῃς μαζί σου καὶ τὴν φίλην μου μικρὰν Ζαλέαν, πρὸ πολλοῦ ἐπιθυμῶ νὰ τὴν ἴδω καὶ πάλιν. » — « Ἄ! πάντοτε εἰσθε ἡ αὐτὴ, πάντοτε εἰσθε ἀγαθὸς ἄγγελος, » ἐψιθύρισεν ὁ Διέγος ἀναχωρῶν, εἰδοῦ διατὶ σὰς ἀγαπῶ ἐκ ψυχῆς. » — « Ὡς καλὸν ἀδελφόν, » εἶπεν ἡ νέα κόρη. — « Μυριάκις περισσότερον! » ἀπεκρίθη ὁ ταυρομάχος, ὅστις οὐδέποτε εἶχε τολμήσει νὰ ὁμιλήσῃ τὸσον σαφῶς. Ἡ Μαρικίτα ἔσεισε τὴν κεφαλὴν γελῶσα. « Μὲ ἀγαπᾷ, εἶπε καθ' ἑαυτὴν, μὲ ἀγαπᾷ ὁ ὑπερήφανος ταυρομάχος, χάριν τοῦ ὁποίου εἰς μάτην μαραινόνται ὅλαι αἱ ὠραῖαι τῆς Σεβιλίας. »

Ὁ Διέγος ἐξελθὼν ἐκ τῆς οἰκίας τοῦ μαρκεσίου ἔστρεψε πρὸς τὴν κατοικίαν αὐτοῦ. Οἱ τρεῖς ἄνδρες, οἱ ὁποῖοι μέχρι τούτου τὸν ἐπερίμενον, τὸν ἠκολούθησαν κατὰ πόδα, χωρὶς νὰ εἰπωσι πρὸς ἀλλήλους οὐδὲ λέξιν. Ἡ ἐνάτη ὥρα ἐσημειν ἤδη, ὅτε ὁ Διέγος εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ.

« Τώρα εἶναι εἰς τὸν οἶκόν του, » εἶπεν ὁ εἰς τῶν μυστηριωδῶν ἀνδρῶν, « τώρα τὸν ἔχομεν πλέον. » — « Ἡ ὥρα εἶναι εὐνοϊκὴ, Κύριε Ἀρχηγέ, » ἀπεκρίθη ὁ δεύτερος, « ὁ Διέγος εἶναι ἠρεθισμένος διὰ τὸ συμβεβηκὸς ἐκείνου ζήτω ἡ Ἰσπανία! . . . Μὰ τοὺς διαβόλους ὅλους! φίλοι! ὅλα ὑπάγουν καλὰ, καθὼς ἐλέγαμεν, ἀλλ' ἂς μὴ χάσωμεν τὸν καιρὸν. » — « Τώρα ἐσὺ, δειλὲ Ἰωάννη! » εἶπεν ὁ Ἀρχηγός, « φέρε μας τοὺς τέσσαρας ἵππους, καὶ κράτησέ τους ἐδῶ. » — « Δειλέ! δειλέ! » ἐψιθύρισεν ὁ ἱπποκόμος, « ἤθελα εὐχαρίστως ἀντισταθῆ καθ' ὀλοκλήρως στρατεύματος, καθὼς καὶ τὸ ἔκαμα, ἀλλὰ δὲν εἰμφορῶ νὰ ὑποφέρω, ὥστε νὰ φέρῃ τις καὶ ἑαυτὸν καὶ ἄλλους εἰς δυστυχίαν, βλασφημῶν οὕτως, ὥστε ἤθελε καταπέσει καὶ μᾶς πλακώσει ὁ οὐρανός. »

Ὁ Ἀρχηγός καὶ ὁ φίλος αὐτοῦ συνωμίλουν ἀκόμη καμπόσον καιρὸν ἡσύχως, πρὶν κροίσωσι τὴν θύραν τῆς οἰκίας τοῦ Διέγου. Ἐν τούτοις ἐντὸς τῆς οἰκίας συνέβη οἰκιακὴ τις σκηνὴ μετὰ τοῦ Διέγου Τουδίλλου, τοῦ βασιλέως τῶν ταυρομάχων, καὶ τῆς θεραπείας καὶ συγχρόνως θετῆς αὐτοῦ θυγατρὸς Ζαλέας.

Ἡ Ζαλέα ἦτον εὐεὶδὴς κόρη 17—18 ἐτῶν, τὸ βαθυκίτρινον χρῶμα τῆς ἐπιδερμίδος τῆς ἐδείκνυε τὴν ἐκ τῶν Ἀθιγγάνων καταγωγὴν τῆς. Ὁ πατήρ, ἡ μήτηρ, ὁ πάππος, καὶ ἡ γράϊα προμάμη τῆς Φραγκιαργῶ, καὶ ὅλοι οἱ ἀδελφοὶ καὶ ἀδελφαί τῆς, ὡς καὶ οἱ πολυάριθμοι θεοὶ τῆς, πρὸ δέκα ἐτῶν εἶχον φανευθῆ πρὸς τὸ ἐσπέρας ὅλοι ἠμῶν εἰς τὴν μεγάλην πλατείαν τῆς Σεβιλίας, ὡς ληστὰ καὶ φονεῖς.

Ὅτε ἡ Ζαλέα ἐγκατέλιπε τὸ δεσμωτήριον, ἤκολούθησε τοὺς δυστυχεῖς συγγενεῖς τῆς, τοὺς ὁποίους εἶδε νὰ ἐκπνεύσωσιν ὑπὸ τρομερωτάτας βασιάνους. Τὴν Ζαλέαν ἐρεσίθησαν χάριν τῆς τρυφερᾶς τῆς ἡλικίας, ἀλλὰ τὸ πτωχὸν παιδίον, διὰ τὸ ὁποῖον δὲν ἐπρόντιζε κανεῖς, ἐμελλε νὰ γίνῃ θύμα τῆς πείνης καὶ τῆς λύπης ἐπὶ τοῦ τόπου τῆς καταδίκης, ἂν δὲν τὸ εὐσπλαγγνίζετο ὁ Διέγος Τουδίλλας, ἐπιστρέφων ἤδη ἀπὸ τὴν ἐσπερινὴν προσευχὴν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. Ὁ Διέγος εἶχεν ἀφορμὴν νὰ λυπηθῆ τὸ πτωχὸν καὶ κλαίον κοράσιον, τὸ ὁποῖον κανὲν ἄλλο ἐνδύμα δὲν εἶχεν, εἰμὴ δασύμαλλον τινα μηλωτὴν καλομένην Ζαλέαν, ἐξ οὗ ὠνομάζετο οὕτω καὶ αὐτή. Τὴν προλαβοῦσαν ἐδόμαδα εἶχε στερηθῆ ὁ Διέγος τῆς μητρὸς του, τὴν ὁποίαν ἠγάπα τρυφερώς, καὶ ἣν εἶχε προσευχηθῆ ὑπὲρ τῆς ψυχῆς αὐτῆς· ἡ ἰδέα λοιπὸν τοῦ νὰ πράξῃ ἀγαθὸν τι, διὰ τοῦ ὁποίου νὰ συνεργήσῃ ἴσως πρὸς αἰώνιαν ἀνάπαυσιν τῆς ψυχῆς τῆς μητρὸς του, παρεκίνησεν αὐτὸν νὰ λάβῃ μετ' ἐαυτοῦ τὴν ὀρφανὴν κόρην εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ νὰ φροντίσῃ περὶ αὐτῆς. Ὅτε τὴν εὐσπλαγγχον ταύτην πρᾶξιν διηγήθη ὁ Διέγος εἰς τὴν Δόξαν Μαρκίταν, ζωνηρῶς συνεκινήθη ἡ εὐγενὴς νεάνις, ἐπρόντισε περὶ τῆς ἐνδυμασίας τῆς πτωχῆς κόρης, καὶ ἐχάρισεν ἐνδύματα τινα πρὸς τὴν μικρὰν Ζαλέαν, ἧτις αὐτὴν μὲν ἐτίμα ὡς προστάτιδά τῆς, τὸν δὲ σωτήρᾳ τῆς Διέγον ἠγάπα ἐξ ὅλης ψυχῆς. Δὲν ἦτο μόνον εὐπαιθετάτη καὶ εὐγνώμων θεραπεύτρια, ἀλλὰ καὶ ἀγγελος φύλαξ αὐτοῦ. Μίαν φορὰν ἀφίρησε τὸ ἐγγχειρίδιόν τινος δολοφόνου, ὑπηρετοῦντος βεβαίως τὸν φθόνον, ταυρομάχου, εἴτε ζηλοτύπου συζύγου, ἐνῶ ἐφόρμα ἐπὶ τοῦ Διέγου· ἀλλοτε μεγαλητέραν ἐκδούλευσιν ἀπένευεν εἰς αὐτὸν, σώσασα τὴν Μαρκίταν ἀπὸ μανιώδη τινα ταύρον καταδιώκοντα αὐτήν.

Ὅτε ὁ Διέγος ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν τρέμων ἀπὸ τὸν θυμὸν του, ἠπόρησεν ἡ Ζαλέα διὰ τὴν ἀπερίγραπτον ταραχὴν αὐτοῦ· ἀνεθεμάτιζε καὶ Θεὸν καὶ πᾶν ὄσιον· φρικτόταται βλασφημίαι ἐξήρχοντο ἀπὸ τὸ στόμα του, καὶ μὲ μεγάλα θήματα περιπατῶν ἄνω κάτω, ἐπρόφερε τρομερωτάτας κατάρσας. « Ἄλλοίμονον! ἀλλοίμονον καὶ εἰς ἐμὲ καὶ εἰς ἐκεῖνον! ἑλπίσθεις, εὐχὴ! ὄχι! δὲν πρέπει νὰ μὲ προσβάλῃ τις οὕτως ἀτιμωρητῆ. »

« Παναγία μου! » εἶπεν ἡ ὠραία νεάνις μὲ πρᾶξιν φωνῆν, « ἐλησημονήσατε νὰ ἀλλάξῃτε τὰ ἐνδύματά σας! » καὶ ἔδωκεν εἰς τὸν ταυρομάχον τὰ οικιακὰ ἐνδύματά του. — « Ἐχεις δικαίον, » τέκνον μου, ἀπεκρίθη ὁ Διέγος, « πρέπει ν' ἀποβάλῃ τὰ ἐνδύματα τοῦ θεάτρου. Ὁ ἄθλιος! Τοῦτο τὸ ζῆφος λοιπὸν εἶναι μάχαιρα μακελλάρου, ὄπλον ἐποιεϊδίον, ἐνῶ δὲν

ἐβάφθη ἀκόμη μὲ κανενὸς χριστιανοῦ αἷμα! . . . » Θεέμου! Λοιπὸν εἶμαι ἄθλιος γελωτοποιὸς, ταλαίπωρος γῆς! οὕτω τολμᾷ νὰ καθυβρίζῃ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς Ἀνδαλουσίας τὸν βασιλεῖα τῶν ταυρομάχων, ἄνδρα, τὸν ὁποῖον μετὰ τοῦ γηραιοῦ Ματθαίου ἐν θριάμβῳ συνώδευσεν ἀπειρον πλῆθος διὰ τῶν ἀγυῶν! Λοιπὸν ἀλαζῶν τις ἱππότης εἶναι τρομερωτέρως παρὰ τὸν ταύρον τῆς Σιέρρας; θὰ τὸ ἰδῶ! »

« Κύριε, » ἐψιθύρισεν ἐντρομος ἡ Ζαλέα, μὴπως ὁ λαὸς σᾶς προσέβαλε; — « Μὲ εχειροκρότησαν ζωηρότατα! » — « Ἴσως αἱ Κυρίαι ἔμειναν ἀδιάφοροι πρὸς τὸν Κύριόν μου. » — « Καὶ τί μὲ μέλει διὰ τὰς Κυρίαις; » ἀνέκραξεν ὁ Διέγος. « Τὸ πιστεύεις, Ζαλέα, ὅτι αὐτὴ ἀγαπᾷ ἕνα ὑπερόριον ἱππότην, καὶ ὑπέφερε νὰ μὲ προσβάλῃ οὗτος ἐπὶ παρουσίᾳ τῆς; Ἐπρπε νὰ μὴν ἤμεθα εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ μαρκεσίου, καὶ τοιαύτην προσβολὴν ἤθελε μὲ πληρώσει ὁ ἄθλιος μὲ τὴν ἰδίαν ζωὴν του. » — « Καὶ πῶς ὀνομάζεται αὐτός τὸν ὁποῖον αὐτὴ ἀγαπᾷ; » ἠρώτησεν ἐντρομος ἡ Ζαλέα. « Ὁ ταυρομάχος ἀνέκραξε. » Καὶ ποῖος σὲ εἶπε ὅτι αὐτὴ τὸν ἀγαπᾷ; εἶπε, ἀποκρίσας, πῶθεν τὸ ἠξέουρεις; — « Σεῖς ὁ ἴδιος Κύριέ μου, νομίζω ὅτι μὲ τὸ εἶπατε. » ἐψιθύρισεν ἡ Ζαλέα. — « Κακὰ τὸ νομίζεις; σιωπὴ! ἄφες με . . . » Ἄκρυα ἔπεσαν κατὰ γῆς ἀπὸ τὰς μακρὰς ἐλευφάριδας τῆς Ζαλέας· « Ταλαίπωρὲ μου αὐθέντα! » ἔλεγε καθ' ἑαυτὴν, ὅτ' ἐκρούσθη ἡ θύρα. Ἡ Ζαλέα ἠνοιξε, καὶ εἰσῆλθον οἱ δύο ἀγνωστοί.

Ὁ Ζωρράστρων, οὕτως ὠνομάζετο ὁ εἰς, εἰσερχόμενος ἔλεγεν· « Κύριέ μου, πρὸ πολλοῦ σὲ ζητούμεν. » — « Πρὸς ποῖον σκοπὸν; » ἠρώτησεν ὁ Διέγος. — « Τοῦτο εἰμποροῦμεν νὰ σὲ τὸ εἰπώμεν, μόνον ὅταν εἰμεθα μόνοι. » Μὲ ἐν νεύμα τοῦ Διέγου ἐξῆλθεν ἡ Ζαλέα· ἀλλὰ σταθεῖσα πρὸ τῆς θύρας ἠκοῶτο προσηκτικῶς. — « Κύριε, ταύτην τὴν ἐσπέραν σ' ἐπρόσβαλαν πικρά. » εἶπεν ὁ Ζωρράστρων· ὁ Διέγος ἐτρεμεν· ἐρύθημα ἀγνακτήςσεως ἐχρωμάτισε τὸ πρόσωπόν του.

« Ἦλθες ἐδῶ διὰ νὰ μὲ περιελάσῃς; » ἀνέκραξεν. — « Ὑπομονὴ, Κύριε, » εἶπεν ὁ ἕτερος ξένος. — « Μὲ παραμονεύετε, μὲ ἀκολουθεῖτε κατὰ πόδας, μὲ . . . — « Ὑπομονὴ, ὑπομονὴ Κύριε! » τὸν διέκοψεν ὁ πρῶτος ξένος, σὲ προσφέρουμεν περίστασιν διὰ νὰ ἐδικηθῇς. » — « Εἴω ἄθλιοι! εἴω! δὲν ἔχω τὸ ζῆφος μου; Τί ἀνάγκην ἔχω νὰ μισθῶσω τὰ ἐγγχειρίδιά σας; εἴω, εἴω, σὰς λέγω, ἡ παρουσία σας μολύνει τὴν οἰκίαν μου. εἴω! »

Ταῦτα λέγων ἐφόρμησεν ὁ Διέγος ἐπὶ τῶν δύο ξένων διὰ νὰ τοὺς ἐκβάλῃ ἀπὸ τὴν οἰκίαν, ἀλλὰ κανεῖς ἀπ' αὐτοὺς δὲν ἐκίνηθη τῆς θέσεώς του. Τότε ἡ Ζαλέα εἰσῆλθε κρατοῦσα εἰς μὲν τὴν μίαν τῶν χειρῶν ἐγγχειρίδιον, εἰς δὲ τὴν ἄλλην ζῆφος, τὸ ὁποῖον καὶ προσέφερεν εἰς τὸν Κύριόν τῆς. Μ' ὄλην τὴν ἀπειλητικὴν θέσιν τοῦ ταυρομάχου καὶ τῆς θεραπεύτριας οἱ δύο ξένοι ἐμειναν ἀκίνητοι. « Ἀνυπόμονο ἀνθρώπε, » εἶπεν ὁ Ζωρράστρων ἠσύχως, « ἄφες μας νὰ σὲ εἰπώμεν τὸν σκοπὸν τῆς ἐπισκέψεώς μας, καὶ διάταξέ τὴν νέαν ταύτην νὰ ἐξέλθῃ πάλιν. — εἴω, δι' ὄνομα Θεοῦ,

Διέγο! μὴ με ἀποπέμψης, » ἀνέκραξεν ἡ Ζαλέα, « οἱ ἀνθρώποι οὗτοι δὲν ἔχουν καλοὺς σκοποὺς . . . δὲν εἶμαι τέκνον σου; δὲν εἶμαι ἡ μικρὰ σου θυγάτηρ Ζαλέα; Τὰ μυστικά σου πάντοτε δὲν ὑπῆρξαν καὶ ἰδικὰ μου; μὴπως ἔχω φλύαρον γλώσσαν; μὲ ἀπέσπασε κανεῖς μέχρι τοῦδε εἴτε διὰ τοῦ δόλου εἴτε διὰ τῆς βίας κανὲν μυστικὸν σου; » — « Εἰπέτε λοιπὸν, » εἶπεν ὁ Διέγος. — « Ἐμπροσθέν τῆς; » — « Μάλιστα ἐμπροσθέν τῆς. — « Πρόσεχε ὠραία κόρη, » ἀπήντησεν ὁ ξένος, « κινδυνεύει ἡ ζωὴ σου, ἂν τολμήσῃς νὰ ἐκβάλῃς ἀπὸ τὸ στόμα σου καὶ τὸ παραμικρὸν ἀπ' ὅσα θὰ ἀκούσῃς. Ἡ Ζαλέα ἀνύψωσεν ὑπερηφάνως τὴν κεφαλὴν, καὶ εἶπε μετ' ἀξιοπρσπειας· — ἡμπορεῖτε νὰ ὁμιλήσετε ἐλευθέρως, Κύριοί μου, χωρὶς νὰ φοβηθῆτε παντελῶς. »

Ὁ Ζωρράστρων ἤρχισε τὴν ὁμιλίαν· « Κύριε, » εἶπεν ἀποτεινόμενος εἰς τὸν Διέγον, « τὰ πράγματα τῆς Ἰσπανίας κυβερνοῦνται ἀπὸ ἀθλίου ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι μᾶς ἐπιβάλλουν ὑπερέμετρος φόρους, καὶ καταβροχθίζουν τὰ ὑπάρχοντά μας· αὐτοὶ κατατρυφῶσιν ἀπὸ τοὺς κόπους καὶ τοὺς ἰδρώτας ἡμῶν, ἐνῶ οἱ ἀγρυπνοὶ φύλακες καὶ ὑπερασπιστὰί τῆς πατρίδος ἀποθνήσκουσι τῆς πείνης. Ἦδη ἐπανεστάτησεν ἡ Καταλονία, ὅλα τὰ μεσημέρινὰ μέρη τῆς Ἰσπανίας εἶναι προθυμα νὰ ἀκολουθήσουν τὸ παράδειγμά τῆς. Ἄνδραῖς τις στρατηγὸς ἔχων συγγενικοὺς δεσμοὺς μετὰ σοῦ, ἐτέθη ἐπὶ κεφαλῆς μας, καὶ μᾶς ἔστειλε πρὸς σὲ· τὰ λοιπὰ θέλει σοὶ διηγήσῃ ὁ Παῦλος Τουδίλλας ὁ ἀδελφός σου. »

Ὁ Παῦλος Τουδίλλας ἦτο δέκα ἔτη μεγαλητέρος τοῦ Διέγου· ἀπὸ νεότητός του ὑπηρετεῖ εἰς τοὺς περὶ φημούς Ἰσπανικοὺς λόχους, οἵτινες πρὸ τῆς παρὰ τῆ Ροκροϊα καταστροφῆς τῶν ἐθωροῦντο ὡς τὸ πρῶτον πεζικὸν τοῦ κόσμου. Ὁ Διέγος Τουδίλλας ἐνόμιζε τὸν ἀδελφόν του ἀποθανόντα, ἐπειδὴ μετὰ τὸ δυστυχὲς ἐκεῖνο συμβᾶν τῆς Ροκροϊας τίποτε δὲν εἶχεν ἀκούσει περὶ αὐτοῦ. Ἄλλ' οἱ δύο ξένοι τῷ παρουσίασαν τὸσον σαφεῖς ἀποδείξεις, ὥς δὲν ἤδύνατο πλέον νὰ ἀμφιβάλῃ περὶ τῆς ἀληθείας τῶν λόγων αὐτῶν.

« Συγχωρήσατέ με λοιπὸν, κύριοί μου, » εἶπεν ὁ Διέγος, « συγχωρήσατέ με, παρακαλῶ διὰ τὸν προσβλητικὸν καὶ ὕποπτόν μου τρόπον. Ἀμέσως θὰ σὰς ἀκολουθήσω. »

Ἐν τούτοις ὁ τρίτος ξένος, τὸν ὁποῖον ὁ Ζωρράστρων εἶχε στείλει διὰ τοὺς ἵππους, ἐπιστρέψας ἀπήγγειλεν ὅτι ἦσαν ἑτοιμοὶ οἱ ἵπποι. Ἡ Ζαλέα εἶχε παρασκευάσει μικρὸν τι δεῖπνον· μετὰ τοῦ δεῖπνου ἐδιηγήθη ὁ ἀρχηγὸς εἰς τὸν Διέγον, ὅτι εἰς τὰ ἐρείπια τῆς Ἰταλικῆς, ἀρχαίας τίνος πόλεως ὄχι μακρὰν τῆς Σεβιλίας, ἦτο συνθηροισμένον πλῆθος συνωμοτῶν, καὶ ὅτι στασιάζουσι ὅλοι διὰ κοινὸν ὄνοματος ἐλέγοντο Βαρτουλείροι. — Μετὰ δὲ τὸ δεῖπνον παρεσκευάσθησαν διὰ τὴν ὀδοπορίαν. Ἡ Ζαλέα ἐπέθη ἐπὶ τοῦ ἵππου ὅπισθεν τοῦ Κυρίου τῆς· ἡ νύξ ἦτον αἰθρία· τὰ ἄστρα ἔλαμπον ἐπὶ τοῦ μελανωποῦ οὐρανοῦ τῆς Ἀνδαλουσίας, ὡς διαυγεῖς μαργαρίται ἐπὶ βασιλικῷ ἐπενδύτου.

Μετά τινα βραχεῖαν ὀδοπορίαν ἔφθασαν εἰς τὴν Ἰταλικὴν, πλησίον τῆς ὁποίας ἐκεῖτο τὸ χωρίον Σαντιπὸγκιον. Ἐκεῖ ἀφίσαντες τοὺς ἵππους τῶν, ἐπορεύοντο πεζοὶ εἰς τὰ ἐρείπια τῆς ἀρχαίας πόλεως. Ἀφροῦ δ' ἐπροχώρησαν ἑκατοντάδας τινὰς βημάτων, αἶρνης ὁ Ἰωάννης ἐγένειεν ἄφροντος ὑπὸ τὴν γῆν, ὀπόθεν μετ' ὀλίγον ἐπιστρέψας εἶπεν εἰς τὸν Ζωρράστρων· « Ἀρχηγέ, ὁ στρατηγὸς εἶναι ἑτοιμος νὰ σὰς ὑποδεχθῇ. »

Ὁ Ζωρράστρων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ κατέβησαν εἰς ὑπόγειον τινα δρόμον, ὅστις ἔφερεν εἰς τὰς ὑπογυνοὺς καμάρας τῆς Ἰταλικῆς. Ἐπὶ τινα χρόνον ἠκολούθησαν τὰ ἔγχνη ἐνὸς λαμπαδούχου, ὅτε αἶρνης ἠνοιχθῆ εὐρύχωρός τις στοὰ, ἀπὸ τὴν ὁποίαν διεχυθῆ λαμπρότατον φῶς ἐπ' αὐτοὺς. Ὁ Διέγος εἶδεν αὐτὸν εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ ἀδελφοῦ του.

Ὁ Παῦλος Τουδίλλας ἐπονομαζόμενος Ἰούγγης, ὁ ἦδη στρατηγὸς τῶν Βαρτουλείρων, εἶχε χαρακτηριστὰ προσώπου ὅλως ἀντιθέτους με τοὺς τοῦ ἀδελφοῦ του, ὅστις ἦτον ἄξιος νὰ ὀνομάζηται πρωτότυπον ἀνδρικῆς ὠραιότητος. Ὁ Παῦλος εἶχεν ἀνάστημα ὑψηλόν, ἦτον ἰσχνὸς καὶ ἐξησθηνημένος, μὲ οὐλὴν τινα ἀπὸ τοῦ ἐνὸς μέχρι τοῦ ἑτέρου ὠτίου, μὲ τράχηλον ὑπὲρ τὸ τόνυθες μακρὸν, μὲ μικροὺς μέλανας καὶ κοίλους ὀφθαλμοὺς, καὶ μὲ γένειον ἀπεριποίητον, τοῦ ὁποίου αἱ τρίχες ποῦ καὶ ποῦ ἦσαν λευκαί.

Ἀφροῦ οἱ δύο ἀδελφοὶ ἐνηγκλίσθησαν ἀλλήλους, ὁ Παῦλος ἐξέθεσεν εἰς τὸν Διέγον τὸν σκοπὸν τῆς συνεντευξενώσεως τῶν. Ὅτε τὰ λείψανα τῶν παρὰ τῆ Ροκροϊα ἠττηθέντων ταγματῶν ἐπάτησαν πάλιν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς Ἰσπανίας, ἐγκατελείφθησαν ἀνευπάσης βοηθείας εἰς τὴν συμπάθειαν τῶν ἀνθρώπων. Βεβαίως τοιαύτη τις περιφρόνησις ἔπρπε νὰ δυσχερστήσῃ τοὺς ὑπερηφάνους στασιώτας, οἵτινες ἦσαν ἤδη σμειθισμένοι νὰ καλῶνται « κύριοι στρατιῶται. » Ὅτε οἱ ἀρχηγοὶ αὐτῶν εἶδον ἑαυτοὺς τόσον ἀτίμως ἐγκαταλειμμένους, καὶ ἐκτεθειμένους εἰς τὰς δεινὰς περιπετεῖας τῆς τύχης, ἐσχημάτισαν ἐπὶ τῶν βουνῶν ληστρικάς καὶ λαθρεμπορικὰς συμμορίας. Μεταξὺ αὐτῶν ἐν ἀπόσπασμα Ἀνδαλουσιῶν στρατιωτῶν ἀπεσώθη εἰς τὴν Σιέρραν Μορέαν, ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ὁποίων ἐτέθη ὁ Παῦλος Ἰούγγης· ἀλλὰ διὰ νὰ μὴν ἐκθέσῃ εἰς κίνδυνον τὸν ἀδελφόν του, ἐν ἔτος ἔμεινε μακρὰν τῆς Σεβιλίας, ὅπου τὸν ἐνόμιζον ἀποθανόντα. Τέλος ὅμως ὑποχωρήσας εἰς τὴν βίαν τῶν ἀξιωματικῶν του, καὶ μάλιστα τοῦ πρώτου ὑπασιπτοῦ αὐτοῦ Ζωρράστρωνος ἐκίνησεν ἐκ τῆς Σιέρρας διὰ νὰ σταθμεύσῃ εἰς τὴν Ἰταλικὴν, τῆς ὁποίας τὰς ὑπογυνοὺς καμάρας ἐγνώριζε παιδιόθεν. Ἐν τούτοις ὁ στρατὸς ἐνδυναμωμένος διὰ παντός εἶδος τυχοδιωκτικῶν καὶ φυγάδων τῆς ἐπαρχίας, διέμενεν εἰς τὰς κοιλάδας τῆς Σιέρρας, ἐπειδὴ ὁ Ἰούγγης δὲν ἐτόλμα νὰ στρατοπεδεύσῃ εἰς ἀνοικτὰς πεδιάδας, πρὶν νὰ ἀποκτήσῃ φίλους εἰς τὴν Σεβιλλίαν, καὶ εἰς τὰ πέριξ αὐτῆς. Ἰδοὺ ὁ λόγος, δι' ὃν ἠναγκάσθη νὰ ἐπικαλεσθῆ τὴν σύμπραξιν τοῦ ἀδελφοῦ του Διέγου, ὅστις τῷ ἐδιηγήθη μὲ ὀλίγας λέξεις τὴν προσβολὴν, τὴν ὁποίαν ἔπαθε πρὸ τοῦ Δὸν Ἀλβάρου, καὶ τὴν ἀπόρκειν του

νά τὸν ἐκδικήθῃ δεινῶς. « Ἀγαπῶ τὴν Δόναν Μαρκίταν, » ἔλεγεν ὁ Διέγος « καὶ μισῶ τὸν Δὸν Ἀλβάρων, ὡς ἀμοιβὴν τῆς συμπράξεώς μου δὲν ἀπαίτῶ, εἰμὴ ἀπόλυτον ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν δύο τούτων. » — « Σοὶ τὸ ὑπόσχομαι ἀδελφέ μου, » εἶπεν ὁ Παῦλος, « ὅταν φθάσῃ ὁ κατάλληλος καιρὸς θὰ τὸ διακηρύξω εἰς τοὺς στρατιώτας, καὶ κανεὶς τῶν συνεταίρων δὲν θέλει σοῦ ἀφαιρέσει τὰ ἐπὶ τῶν δύο τούτων προσώπων δικαιοματά σου. » — « Ἀγόμεν, λοιπόν, » εἶπεν ὁ Διέγος, « εἴμαι εἰς τὰς διαταγὰς σου ἔως καὶ ἐκδίκησης εἶναι τὸ σύνθημά μου. » — « Ἰσπανία δὲ καὶ δόξα τὸ ἰδικόν μας, » ἀπεκρίθη ὁ στρατηγὸς τῶν Βερτουλεϊρων.

Μετὰ ταῦτα συνεκάλεσε τοὺς συνωμότες, καὶ περιεστοιχισμένους ὑπὸ τοῦ Ζωρράστρωνος καὶ τῶν λοιπῶν ἀξιωματικῶν τοῦ ἐξεφώνησεν εἰς ἐπήκοον πάντων. « Ἀδελφοί! ὁ Διέγος Τουδίλλας ὁ Ταυρομάχος θέλει δώσει τὸν ὄρκον τῆς πίστεως. » Τότε ὁ Διέγος ἐπρόφερε μεγαλοφώνως τὸν ὄρκον. « Ὀμνύω νὰ ἀγωνισθῶ καθ' ὅποιανδήποτε περίστασιν μέχρις αἵματος ὑπὲρ τοῦ Ἰσπανικοῦ ἔθνους καὶ τῆς σωτηρίας τῶν καταδυναστευμένων ὁμογενῶν μου ὁμνύω νὰ ὑπακούω εἰς τοὺς στρατηγούς, νὰ φυλάξω πίστιν εἰς τὸν ἱερὸν δεσμὸν μας, καὶ ἄκραν σιωπῆν ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν ἤθελα συλληφθῆ ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν μας. » Τότε ἐρώναζεν ὁ στρατηγὸς Ἰούγγης. « Ἀπὸ τοῦδε συνεταίροι, θέλετε ἀναγνωρίσει τὸν Διέγον Τουδίλλαν ὡς τὸν ἀνώτατον ἀξιωματικὸν τοῦ ἵππικου μας. Ἀπὸ τοῦδε ὁ Διέγος κατέχει τὴν τρίτην θέσιν μετ' ἐμὲ τὸν γενικὸν στρατηγὸν σας, καὶ μετὰ τὸν Ζωρράστρωνα. » Οὕτως εἰπὼν διέλυσε τὸν σύλλογον· οἱ συνωμότες ἀνεχώρησαν, καὶ ἔμειναν εἰς τὴν αἴθουσαν μόνον οἱ δύο ἀδελφοί.

(Ἀκολουθεῖ.)

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΤΗΣ

ΜΕΣΗΜΒΡΙΝΗΣ ΡΩΣΣΙΑΣ.

(Συνέχεια. Ἰδε Φυλλ. ΟΔ').

Οἱ Ταυρικοὶ λοιπόν, ἐπὶ ψιλῶ μόνον ὀνόματι ὄντες ἐπήκοοι τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπικρατείας, κατάρθωσαν παρομοίως νὰ διατηρήσωσι τὴν ἀνεξαρτησίαν των καὶ ὡς πρὸς τὰ ἀδιακόπως εἰσβάλλοντα ξένα ἔθνη. Περὶ τῶν ἐπιδρομῶν τούτων μᾶς πληροφοροῦν πρὸ πάντων οἱ Βυζαντινοὶ χρονολογῶντες. Πρῶτοι μὲν οἱ Γότθοι κατέκλυσαν ὅλην τὴν Χερσόνησον περὶ τὰ τέλη τῆς 4 ἑκατονταετηρίδος, καὶ τῷ ὄντι ὑπῆρξαν οἱ ἐπικινδυνότετοι ἐχθροί. Ἀλλὰ τὸ ἀσυγκρίτω

λόγω περισσότερον μέρος αὐτῶν μετ' οὐ πολὺ ἀνεχώρησεν ἐκουσίως εἰς τὴν Ἰταλίαν, οἱ δὲ ἐναπολειφθέντες, ὀλίγοι τὸν ἀριθμὸν, διαμείναντες εἰς τὸ εἰρημένον Δίρην, προϊόντος τοῦ χρόνου, συνεγωνεύθησαν ἐντελῶς μετ' οὓς Ἕλληνας 10). Καθὸ δὲ χριστιανοὶ τὴν ὁμολογίαν, ἔλαβον, ὡς καὶ οἱ Ταυροέλληνες, ἱερεῖς ἐκ τοῦ Βυζαντίου· ὄθεν μία τῶν ἀρχιεπισκοπῶν τῆς Ταυρικῆς ἐκλήθη Γοθθία, ὄνομα τὸ ὅποιον διετηρήθη μέχρι τῆς 18 ἑκατονταετηρίδος διὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν, ἀλλ' ὄχι διὰ τὴν πολιτικὴν ἢ ἐθνικὴν δύναμιν του 11). Τὰ ἔγνη τούτων τῶν κατακτητῶν ἠκολούθησαν ἄλλοι βάρβαροι, οἵτινες κατ' ἀρχὰς δὲν διετάραζαν ἐπὶ πολὺ τοὺς ἀρχαίους κατοίκους, εὐτυχῶς ἀντιπαλαίσαντας. Ὅταν οἱ Τούρκοι πρῶτον ἀνεφάνησαν, ἐπὶ τοῦ Τιβερίου, μετ' ὅσον εἰς τὸν Πόντον πολιτοκοῦντες τὴν Χερσῶνα, αὐτοὺς ἐνίκησαν πρῶτοι οἱ χερσονήσιοι καὶ, ὡς φαίνεται, διεσκέδασαν παντελῶς, διότι ἔκτοτε ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας ὁ λαὸς οὗτος ἐφοδῆθη τὴν Εὐρώπην. Συγχρόνως οἱ Ἀβαρες, ὁμόφυλον γένος τῶν Τούρκων, κατέσχον τὰς ἀρκτέας πεδιάδας ἐπὶ τῇ θαλάσῃ καὶ ἐπέβηον τοὺς Σλάβους, ἀλλὰ καὶ οὗτοι ἀνεχώρησαν πρὸς τὰς δυτικὰς χώρας, χωρὶς νὰ βλάψωσι τὴν Ταυρικὴν. Μετὰ τούτους εἰσήλθον οἱ Χαζάραι, ὑποτάξαντες δὲ καὶ ἄλλας χώρας, καὶ τὰ ὑπαίθρα τῆς Χερσονήσου, καὶ προσέτι ἐννέα Κλήματα « ἐξ ὧν » κατὰ τὸν Πορφυρογέννητον « πᾶσα ζωὴ καὶ ἀφθονία τῆς Χαζαρίας καθέστηκεν, » διετέλεσαν μὲν ἐπὶ πλείστον εἰρηνικῶς πρὸς τοὺς Ἕλληνας. Ἐπὶ τέλους ὁμοῦ, τῆς προσπονητῆς φιλίας εἰς ἐχθρὰν ἐμφανῆ περιελθούσης, κατεδάμασαν αὐτοὺς Βασίλειος ὁ δεῦτερος, σευσργίᾳ τῶν Σλάβων. Ἀλλὰ οἱ κίνδυνοι αὐξάνουσι βαθμηδόν. Ἀπὸ μὲν τοὺς Πατζινακίτας, οἵτινες ἐκυρίευσαν ὅλον τὸν ῥοῦν τοῦ Βορυσθένου, ἀπὸ τὰ πλησίον τοῦ Κιοβίου μέχρι τῆς θαλάσσης, ἂν καὶ δὲν εἶχον πώποτε μονίμους εἰς τὴν Ταυρικὴν ἀποικίσεις, οἱ Ἕλληνες ἐπαθον ἄλλως, διότι τὸ ἰδιωφελές τούτο ἔθνος ἐμπόδιζε καὶ τὴν ἐμπορίαν μετ' οὓς Ῥώσους καὶ τὴν ἀλίσειν εἰς τὸν ποταμὸν. Ὑπὸ δὲ τῶν Κωμάνων, διαδεξαμένων κατὰ τὸν 12 αἰῶνα τοὺς Πατζινακίτας, ἠναγκάσθησαν, ὡς λέγει ὁ Ρουβρίκιος 12), ὄχι μόνον αἱ πόλεις, ἀλλὰ καὶ τὰ φρούρια καὶ αἱ κῶμαι νὰ πληρῶνται δασμῶν. Εἶνε ὁμοῦ φανερόν, ὅτι ὅλαι αὗται αἱ εἰσβολαὶ δὲν εἶχον οὐσιωδέστερας τινὰς συνεπείας μῆτε διὰ τὰ ἐθνικὰ στοιχεῖα, μῆτε διὰ τὴν πολιτείαν τῶν Ταυροελλήνων. Ἀλλὰ ἐπλησίαζον αἱ καταστρεπτικαὶ θύελλαι.

Τὰ ἀναρίθμητα Μογγολικο-Ταταρικά τοῦ Τζιγγις-Χάνου στίφη ὑπερβαίνουν τὰ ὄρια τῆς Εὐρώπης. Ὁ ἔγγονος αὐτοῦ, Βίτου, ἐπαπειλεῖ τὴν τότε ὑπὸ πολυαρχίας ἐξησθενημένην Ῥωσίαν. Αἱ διάφοροι ἡγεμονίαι, πᾶσαι ὁμοῦ κινδυνεύουσαι, συμμαχοῦσι μὲν

40) Παράβ. τὰ τῆς σημειώσεως 8.

41) Παρομοίως ἀπαντῶμεν καὶ ἕνα Λατῖνον τῆς Χερσῶνος ἐπίσκοπον ἐν τῷ ἔτει 4654, μολονότι ἡ πόλις τότε δὲν ὑπῆρχε πλέον. Ἰδε τοῦ κατωτέρω, ἐν τῇ σημ. 44, ἀναφερθέντος βιβλίου τοῦ Λεκιένιου, Τόμ. I. σελ. 4330.

42) Ἰδε τὰ εἰς τὴν σημ. 9 ἀνήκοντα.

πρὸς ἀλλήλας, νικῶνται δὲ κατὰ κράτος. Συνέζη τοῦτο τῷ ἔτει 1223, ἐν τῇ παρὰ τῷ ποταμῷ Κάλκα μάχῃ, ἐν χώρᾳ ὅπου, μετὰ παρέλευσιν πολλῶν ἑκατονταετηρίδων, θέλομεν εὖρε ἀπογόνους τῶν Ταυροελλήνων 13). Ἀμέσως τότε τὸ πλείστον μέρος τῆς Ῥωσσίας ὑπετάχθη τῇ δεινῇ τοῦ Χρυσοῦ Ὁρδίου δεσποτείᾳ, καὶ ἐν τῷ ἅμα προσδιωρίσθησαν αἱ τὴν Χαι καὶ τῆς Ταυρικῆς.

Οἱ Τατάραι εἰσήλθον εἰς τὴν χερσόνησον οὐχὶ μὲν ἀθροῖοι καὶ διὰ μίας, ἀλλὰ σποράδην, κατὰ μικρὰς συμμορίας, δυναμένας ἐν τοσούτῳ νὰ τρέψωσιν εἰς φυγὴν καὶ ὄλεθρον τοὺς Κωμάνους. Ἀπαντήσαντες δὲ τοὺς Ἕλληνας ἐδειξαν διταγμὸν τινα καὶ ὄκνον· ἐξεπλάγησαν, φαίνεται, βλέποντες τὰ πολλὰ περιτειχίσματα των. Κατοικοῦντες πρότερον τὰ πεδινὰ τῆς Ἀσίας, δὲν ἐγνώριζον ἀκόμη τὰ πλεονεκτήματα τῶν ὄρειων καὶ παραλίω χωρῶν. Ταύτας λοιπὸν ἀφήσαντες ἐπὶ λύτεροι εἰς τοὺς Ἕλληνας, ἠρέσθησαν μετ' ἐπὶ τὴν στεπέαν καὶ τὴν μεσογαίαν, κτίσαντες ἐκεῖ τὰς μητροπόλεις των, πρῶτον μὲν τὸ εἰς τὰ χρονικὰ τῶν ἀνατολικῶν περιήρμον Κρίμιον, τοῦ ὁποῦ ὄλη ἡ χερσόνησος ἔγινεν ὁμῶνυμος, ἔπειτα δὲ, περὶ τὰ μέσα τῆς 15 ἑκατονταετηρίδος, τὴν Βαχτσισαράϊαν.

Εἰς τοιαύτας περιστάσεις ἄλλο τι σύγχερον συμβῆν ἐφάνη μᾶλλον ἐπικίνδυνον διὰ τὴν ἐλευθερίαν τῶν Ταυροελλήνων. Ἀμα ἡ Κωνσταντινούπολις ἐπεσιν εἰς τὰς χεῖρας τῶν Σαυροφόρων, ἤρχισαν καὶ ἐνοπλα ἐμπορικὰ ναυτικὰ τῆς Βενετίας καὶ τῆς Γένοβας νὰ πλέωσι τὸν Πόντον. Ἡ ἐμπορία ἡ πάντοτε ἰδιοτελής, ἦτο ἐπὶ τοῦ προκειμένου καὶ βάρβαρος, φέρουσα πρᾶν ἐτι πολεμικὴν στολήν.

Οἱ Βενετοὶ ἀπεύθυνον τὰ ἰστία των εἰς τὰ ἐκατέρωθεν τοῦ στόματος τῆς Μαιώτιδος καὶ μάλιστα πρὸς τὴν κερποφόρον ἐφάν πλευρὰν τῆς Ταυρικῆς, τὴν περὶ τὸν Βόσπορον. Ἄν ἐσώζοντο τότε ἀκόμη ἡ ὄχι αἱ κῶμαι καὶ πόλεις, ὅσας ὁ Στράβων καὶ οἱ Περίπλοι ἀναφέρουσι μεταξύ τῆς Θεοδοσίας καὶ τοῦ Παντικαπαίου, ἀγνοοῦμεν ὑπῆρχεν ὁμοῦ τούλάχιστον ἡ ἐπίσημος βασιλεύουσα τοῦ Μιθριδάτου. Μέχρι τῆς ἐποχῆς ταύτης γίνεται συχνάκις μνεία, ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν, περὶ τοῦ Βοσπόρου, μετέπειτα δὲ πολλὰ σπανίως. Ἠξυρόμεν ὁμοῦ, ὅτι οἱ προηγούμενοι αὐτοκράτορες, ἐπειδὴ ἡ πόλις, ὡς κειμένη εἰς τὰ τῶν βαρβάρων μεθόρια, πολλάκις ἐπαθεν ἐφόδους, ἠσφάλιζον αὐτὴν (καθὼς ἄλλοτε οἱ Μιθριδαῖοι καὶ οἱ Βοσποριανοὶ βασιλεῖς) διὰ ἰσχυρῶν ἐπιτειχισμάτων. Ἀναφέρονται καὶ ἐκεῖ ὑπὸ τοῦ Ἀναστασίου τοῦ Βιθλιοθηκαρίου καὶ ἄλλων, ἰδιοί τινες Ἀρχηγοί. Ἦτο δὲ ὁ Βόσπορος ἐδρα ἀρχιεπισκόπων καὶ μητροπολιτῶν Ἕλλήνων 14) καὶ εἶχε πολλοὺς ὀραίους ναοὺς, ἐξ ὧν ὁ τοῦ ἁγίου Προδρόμου εἶνε εἰσέτι ἐν χρῆσει καὶ τιμῇ. Ἀποβάντων δὲ εἰς τὰ παραλία τῆς Ταυρικῆς τῶν Ἰταλῶν, ἐσυστήθη καὶ ἡ δυτικὴ ἐκκλησία

43) Παράβ. τὸ κείμενον τῆς σημ. 69.

44) Τοῦς τῆς Βοσπορικῆς ἐκκλησίας προέδρους ἀναφέρει ὁ Λεκιένιος ἐν τῷ ἑνωμένῳ πονηματί του Oriens Christianus T. I. σελ. 1327—1328.

καὶ ἀλλαχοῦ καὶ εἰς τὸν Βόσπορον. Ἀλλὰ καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἐπιχειρήσεις τῶν Βενετῶν εἴτε ἐν γένει κατὰ τὸν Εὐξείνιον, εἴτε ἰδίως ὡς πρὸς τὰ ἀρχαιότερα αὐτοῖσι καταστήματα τῶν Ἑλλήνων, ἀμοιροῦμεν κατὰ τὸ παρὸν ἀκριβεστέρων πληροφοριῶν, ἐλπίζομεν ὁμοῦ τοιαύτας μετὰ τὴν δημοσίευσιν τῶν ἐρευνῶν, αἵτινες νεωστὶ συνήχθησαν ὑπὸ περιηγητῶν τινῶν Ῥώσων ἀπὸ τῶν ἀρχείων τῆς Ἰταλίας. Τοῦτο δὲ εἶνε βέβαιον, ὅτι ὁ Βόσπορος, καταληφθεὶς ὑπὸ τῶν δυτικῶν, ἀπώλεσεν ὡς πρὸς τὸν Ἑλληνισμὸν τὴν βαρύτερά του, μέχρις οὐ βραδύτερον, ὡς θέλομεν ἴδει, ἀπρωτοκῆτως ἀναλαμβάνει αὐτὴν πάλιν, φέρων τότε τὸ Ῥωσσικὸν ὄνομα Κέρτζ 15)

Αἱ τῶν Γεννουίτων κατὰ τῆς Ταυρικῆς πράξεις εἶνε μᾶλλον γνωσταί. Οὗτοι, ἰσχυρογνώμονες ἅμα καὶ φιλοκερδεῖς, δὲν ἐφείσθησαν οὐδὲ πανουργίαν, οὐδ' ἐχθροπραξίαν, ἕως ὅτου ἐσφετερίσθησαν τὸ μονοπώλιον τῆς Ποντικῆς ἐμπορίας. Κατ' ἀρχὰς συχνὰ ἠναγκασμένοι ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Βενετῶν νὰ ὑποχωρῶσιν, ὀλίγον κατ' ὀλίγον ὁμοῦ ἐπέτυχον τοῦ σκοποῦ των. Περὶ τὰ τέλη τῆς 13 ἑκατονταετηρίδος τοὺς βλέπομεν κατέχοντας τὴν πρῶτον μὲν περιήρμον, ἀλλ' ἤδη ἐπὶ τοῦ Ἀνωμένου περίπλου ἐκβαρβαρωθεῖσαν καὶ ἔπειτα ὄπως ἀμνημόνευτον Θεοδοσίαν, ἣτις ἔκτοτε μετονομάζεται Καφρά; 16). καὶ ἔγενε τὸ πρωτόθρονον τοῦ Εὐξείνου Πόντου ἐμπορείου, ὄθεν καὶ ἐκαλεῖτο ἡ Μικρὰ Κωνσταντινούπολις. Προστούτοις « ὄνειροπωλοῦντες, » ὡς ἐκφράζεται ὁ Νικηφόρος Γρηγοράς, τὴν τῆς ὅλης θαλάσσης ἡγεμονίαν καὶ διασφετεριζόμενοι πρῶτον τὸν Εὐξείνιον Πόντον, διὰ τὰ ἐκείθεν κέρδη, οὐ μόνον Βυζαντιοῖς ἐπέτατον ἡγεμονικῶς ἤδη καὶ πολλῶ τῷ θράσει βέοντες, ἀπέχεσθαι τῆς Μαιώτιδος καὶ Τανάϊδος, ἔτι τε Χερσῶνος καὶ ὅσα τῶν Σκυθῶν ὑπὲρ τὸν Ἰστρον παραλίαν ἐστὶ χωρὶα περιπλέοντας ἐμπορεύεσθαι, πλὴν ἡ ὄπη ἂν ἐξ αὐτῶν τὸ ἐνδόσιμον εἴη· ἀλλὰ καὶ Βενετικῶς αὐτοὺς ἐκείθεν ἀπῆλαυον ἐμπορίας, μελέτην ἔχοντες ὅσον οὐδέπω καὶ τρεῖςσι συχναῖς τὸν αὐχένα τοῦ Πόντου συγκλείσαντες. Τοσούτον ἦσαν οὗτοι κραταῖοι ἤδη εἰς τὰ μέσα τῆς 14 ἑκατονταετηρίδος. Ἡ φυσικὴ συνέπεια τούτου, ὡς πρὸς τὴν Ταυρικὴν ἦτο ὅτι ἡ μεγάλη πόλις τῶν Ἑλλήνων, ἡ Χερσόνησος τῆς ὁποίας ἀνωτέρω πολλάκις ἐμνημονεύσαμεν, καθ' ἐκάστην παρακμάζουσα, ἐπὶ τέλους ἔγινε πάντη ἀσήμενος, ἂν καὶ διετῆρει τὴν ἐπισκοπὴν τῆς 17) καὶ ὑπῆρχε μέχρι τοῦ 16 αἰῶνος 18).

Οἱ δὲ Γεννουῖται πλησιάζουσιν ὑπὸ τὸ πρόσχημα φιλίας εἰς τοὺς Τατάρους, οἵτινες ἐν τούτοις εἶχον τόσον πληθυνθῆ εἰς τὴν Ταυρικὴν, ὥστε ἐνομιζόντο

45) Παράβ. τὰ τῆς σημ. 71.

46) Ἰσως κατὰ τὸν τόπον Καφά, περὶ τοῦ ὁποῦ οἱ Πορφυρογέννητος (ἐν τῇ πρὸς τὸν ἴδιον οἶον συγγραφῇ κεφ. 53) γενικῶς μόνον σημειοῖ, ὅτι ἐκεῖτο μεταξύ τοῦ Βοσπόρου καὶ τῆς Χερσῶνος. Ὁ Νικηφ. Γρηγ. (Ἰστ. Βυζαντ. βιβλ. XIII, κεφ. 42) λέγει, ὅτι Καφάς ἦτο ὄνομα « ἐγγύριον. »

47) Περὶ τῶν ἐνταῦθα ἐκκλησιῶν καὶ ἐπισκόπων Δεκιένιος, Τομ. I. σελ. 4329—4332.

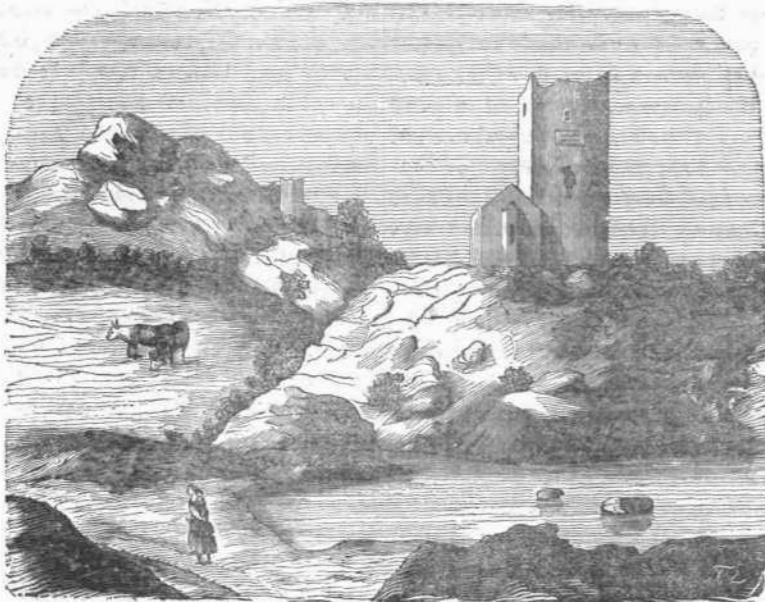
48) Ἰδε τὴν σελ. 8 τῆς ἐν τῇ σημειώσει 22 ἀναφερθείσης περιηγήσεως τοῦ Βρονιέσκιου.

κύριοι αὐτῆς, καὶ συνομολογοῦσι κατὰ τὸ ἔτος 1380 συνθήκην, καθ' ἣν παρεδόθη αὐτοῖς ἐπὶ λόγῳ ἐπετείου μισθοῦ, ἅπαντα ἢ ἀπὸ τῆς Σουγδαίας, πρὸς ἀνατολάς, μέχρι τοῦ Σεμβάλου, πρὸς ἐσπέραν, παραλία—καλουμένη τότε Γοθία (ἴσως ἐκ τῆς ὁμωνύμου ἐπισκοπῆς)—ὁμοῦ • μετὰ τῆς γῆς καὶ τῶν ὑδάτων καὶ παντὸς λαοῦ τῆς • 19). Συμπεριελάμβανεν μὲν τὴν ἀλήθειαν ὑπῆρξε τοῖς Τατάροις τὸ ἀντιτιδόναι ἀξέβητα κτήματα ἀντὶ βεβαίας ἀμοιβῆς! Ἄλλα καὶ ὁ λαὸς τῆς παραλίας εἶχε νὰ ὑψώσῃ φωνὴν ὡς πρὸς τὴν συνθήκην ταύτην. Οἱ δὲ Γεννοῦται ἠναγκάσθησαν νὰ ἀποκριθῶσι μὲ τὰ ὄπλα εἰς τὰς χεῖρας διὰ νὰ πραγματοποιήσωσι τὸ δῶρημα τῶν Τατάρων, ἀρχόμενοι ἀπὸ τῆς Σουγδαίας.

Ἡ Σουγδαία, ἥτις σήμερον καλεῖται Σούδα καὶ, πλὴν τινῶν εἰς τὰ περίεξ αὐτῆς ἐρείπων, δὲν ἔχει ἄλλο τι ἐξαιρετικὸν παρὰ τὸν οἶνόν τῆς, πρότερον ἢ το

τὴν ἐμπορίαν πρὸς τὴν Χερσόνα, μέχρις οὗ ἀμρότεραι ὑπεχώρησαν τῷ Καρρᾷ 21). Ἀνήκον τῇ πόλει ταύτῃ κῆποι, ἔχοντες δύο λευγῶν διάστημα καὶ κῶμαι οὐκ ἐλάττους τῶν δεκαοκτώ 22). Γνωρίζομεν ἤδη ὅτι ἡ Σουγδαία εἶχε καθέδραν πρῶτον μὲν ἐπισκόπων, ἔπειτα δὲ μητροπολιτῶν Ἑλλήνων 23). Αἱ ἐκκλησίαι τῆς, ὡς λέγεται, ἦσαν πλείους ἢ ἑκατὸν 24), ὁ δὲ λαὸς, κατὰ τὸν σύγχρονον Ἀραβικὸν γεωγράφον Ἀβουλφάδα, μίγμα τι παντὸς ἔθνους διαφόρου θρησκείας. Οἱ δ' Ἕλληνες εἶχον τὴν κυριαρχίαν τῆς πόλεως.

Καὶ δὴ καὶ ἤρχεν ἐδῶ ἀνεξήκρητος τις Ἡγεμὼν Ἕλληνας, ὀνομαζόμενος εἰς τὰ πρακτικὰ τῶν Ῥώσων Στέφανος ὁ τοῦ Βασιλείου. Περὶ αὐτοῦ ὁμοῦ δὲν ἠξυρόμεν ἄλλο εἰμὴ ὅτι, εἰςβαλόντων τῶν Γεννοῦταιν οἱ ὑπήκοοί του, ἐξασθενίσαντες ὑπὸ διανοίας, ἀπώλεσαν τὴν πόλιν, ἔθεν ἠναγκάσθη νὰ

Σουγδαία.

πόλις ἀξιόλογος. Καίτοι μὲν ἐν κοιλάδι εὐκάρπῳ, βλεπούσῃ πρὸς τὴν θάλασσαν. Ἦτο δὲ κατ' αὐτὴν τὴν περίοδον περὶ τῆς ὁποίας ὁμιλοῦμεν, ἡ γενικὴ ἀποθήκη πάντων τῶν διαγωγίμων ἐκ τῆς Ἀσίας εἰς τὴν Ῥωσίαν καὶ τὸ ἀνάπαλιν 20), ἀμιλλωμένη περὶ

19) Τὴν συνθήκην ταύτην ἐδημοσίευσεν ὁ Σισμὸνδρος καὶ ἄλλοι τῶν περὶ τῶν Ἰταλικῶν πολιτειῶν γραφάντων ὀρίζονται δὲ ἐν αὐτῇ καὶ τὰ ἐξῆς: *queli dixoto casay li quai eran sotemixi e rendenti a Sodaja quando lo comun (δηλαδή ἡ Γένοβα) pryse Sodaja—sean ia la voluntay e bayria de lo comun e de lo Consore, e sean franchi da lo imperio (τῶν Τατάρων). Semeieyoenti la Gotia, con li soy casay e cum lo so povo, li quay sum cristiani, da lo Cembaro fim in Sodaya, sea de lo grande comun, e sean franchi li sovrascritti casay, lo povo cum li soy terren cum lesue aygae.*

καταπόγῃ πρὸς τὸν Ῥωσικὸν Μεγάλον Κναισον Δημήτριον 25), τὸν ἐπὶ τοῦ Τανάδος νικητὴν.

Ἡ αὐτὴ συμφορὰ κατέλαβε δι' ὁμοίαν αἰτίαν, τὸ Σεμβάλον. Ἐπειδὴ αὐτὴ ἡ πόλις εἰς τὸ μέλλον ἀνακαμβάνει ἰδιαιτέραν ἐπισημότητα ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν

20) Ροοβρίκιος ε. αὐτόθι Καρμζ. III, 470.
21) Παράδ. τὴν περὶ Χερσονῶνος μονογραφίαν τοῦ Κασίου εἰς τὰ Mémoires de la Société d'Archéologie et de Numismatique de S. Pétersbourg. Vol. III.
22) Βρονιέσκιος ἢ Λατικιστὶ Βρονιόβιους, Descriptio Tartariae. Lugd Bat. 1630 p. 283. Ἴδε καὶ ἀνωτέρω τὰ ἐν τῇ σημ. 19.
23) Ἴδε τὸν Λεκτιένιον I, 1229—1232. Ἀκριβέστερον γράφει περὶ τῆς ἐν Σουγδαίᾳ ἐκκλησίας ὁ Κεπενιένιος ἐν τῇ ἀνωτέρω συλλογῇ.
24) Ὁ Βροσιέβκιος γράφει ὑπερβολικῶς, φαίνεται, aliquot centena.
25) Κατὰ τὴν πηγὴν τοῦ Κεπενιένιου ἡτις εἶναι ἡ Ῥωσιστὶ οὕτω λεγομένη Μπαρχάναϊα Κνίγα,

Ἑλλήνων τῆς Ῥωσίας, 26) νομίζω ἀρμόδιον νὰ προεκθέσω ὀλίγα τινὰ περὶ τῆς θέσεώς τῆς. Ὁ Ἐυξείνος Πόντος ἐμβάλλει παρὰ τῇ νοτιοδυτικῇ τοῦ Κριμίου ἀκρᾶ (τὴν ὁποίαν ὁ Ἡρόδοτος ὀνομάζει Τραχειαν Χερσόνησον, μέρος οὖσαν τῆς ὄλης, καὶ πολλὰ εὐλόγως παρομοιάζει μὲ τὴν Ἀττικὴν) μεταξὺ ὑψηλῶν ὄρεων, σχηματίζων κερατοειδῆ μακρὴν κόλπον. Οὗτος εἶνε ὁ Σεμβάλων λιμὴν τοῦ Στραβωνος, «καθ' ὃν μάλιστα οἱ Ταῦροι, Σκυθικὸν ἔθνος, τὰ ληστήρια συνίσταντο, τοῖς καταφεύγουσιν ἐπ' αὐτὸν ἐπιχειροῦντες», μετονομασθεῖς ἤδη ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν Θεοφάνους, Αναστασίου καὶ Κεδρηνοῦ, Σεμβάλων. Ἐπάνω εἰς τὸ ὄρος, πρὸς δεξιάν τοῦ εἰσπλέοντος, ὄρνυται μέχρις ἡμῶν ἐρείπια τειχῶν, πύργων, δεξαμενῶν κ.λ. Ἐνταῦθα ἴστατο τὸ Παλάκιον τῶν ἀρχαίων, μνήμην ἑαυτοῦ ἐγκαταλιπὸν τὸ ὄνομα Μπαλακλάβαν, ὡς καλεῖται τὸ πολίγειον, τὸ ὁποῖον ἐν εἰδεί ἀμφιθεάτρου ὑψοῦται ἀπὸ τοῦ λιμένος πρὸς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους.

Ταύτης τῆς καλῆς καὶ αὐτοφυῶς ἀσφαλούς θέσεως, ἐχούσης ἐκτὸς τούτου τὰ περίεξ πολλὰ καρποφόρα, οἱ Ἕλληνες τοῦ Μεσαιῶνος πιθανῶς δὲν ἠμέλησαν, ἂν καὶ, ἀφ' ἑτέρου, ἀμφισβῆλλον ἂν κατασκεύασαν ὅλα τὰ ἐνταῦθα ὄχυράματα. Ἡ πόλις τοῦ Σεμβάλου ὑπέκειτο ἴσως, κοσμητικῶς μὲν εἰς τὰ Κάστρα τῶν Κλημάτων, περὶ ὧν ἀνωτέρω ὁ λόγος, ἐκκλησιαστικῶς δὲ εἰς τὴν ἐπισκοπὴν τῆς Γοθίας, ὡς καθέδρα αὐτῆς 27). Ἀπὸ δὲ τῆς μόνης πηγῆς, τὴν ὁποῖαν ἔχομεν, περὶ τῆς τῶν Γεννοῦταιν κατακτήσεως τοῦ φρουρίου, δηλαδὴ ἀπὸ τῆς πολλὰ περιέργου διηγήσεως τοῦ Βρονιέσκιου, τοῦ κατὰ τὸ ἔτος 1578 πρὸς τοὺς Τατάρους πρέσβευος τῶν Πάλων, δὲν ἐξάγεται ἀρκούντως, ἂν τὸ Σεμβάλον εἶχε τότε ἴδιον Ἡγεμόνα ἢ κοινὸν μὲ ἄλλο τι φρούριον. Λέγεται μόνον γενικῶς, ὅτι ἡ φοβερὰ ἐπιμυχία τῆς κενοδοξίας, τῆς ἐριδος καὶ τῆς ὀκνηρίας ἐκώλυσε τοὺς ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ ἀρχηγούς τῶν Ταυροελλήνων νὰ ὑπερασπίσωσι τὴν πόλιν—κυριευθεῖσαν διὰ τοῦτο ὑπὸ τῶν Γεννοῦταιν 28).

Ὅπερ σημαίνει τὸ μεταξόπτηλον βιβλίον, ὁ Στέφανος εἶχε τὴν καθέδραν τοῦ εἴτε ἐν Σουγδαίᾳ, εἴτε ἐν Μαγκωπίῳ, εἴτε ἐν Καρρᾷ • τὴν πρώτην ἀπόφραξιν νομίζω πιθανώτεραν, διότι ἄλλοθεν ἠξυρόμεν, ὅτι ὁ Καρρᾶς οὐδέποτε εἶχεν Ἡγεμόνας Ἕλληνας: τὸ δὲ Μαγκωπίον, ἂν καὶ, ὡς θέλομεν ἴδει, ἔλαθε τοιοῦτος, ὁμοῦ δὲν κατελήθη, οὔτε ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ οὔτε ὕστερον ὑπὸ τῶν Γεννοῦταιν. Ὁ Βροσιέβκιος λέγει μόνον: *Superbi, discordes et desides Graeci, a Genuensibus fracti et debilitati, civitatem hancce amiserunt.*

26) Ἴδε τὴν σημ. 72.
27) Οἱ ἐπίσκοποι τῆς Γοθίας ἀναφέρονται ὑπὸ Λεκτιένιου I, 1240—1246 γινωσκῆ δὲ μόνον 14, ὁ δὲ Κεπενιένιος 17. Ὁ τόπος τῆς καθέδρας τῆς Γοθίας δὲν ἀναφέρεται ἄλλὰ ἐπειδὴ εὕρισκον ἐπισκόπους τῆς δυτικῆς ἐκκλησίας ἐν τῷ Σεμβάλῳ (Λεκτιένιος Τομ. III, 4409), εἰκότως ἡ αὐτὴ πόλις ἦτο διαμονὴ καὶ τῶν ἀνατολικῶν ἱερατικῶν προέδρων, καθὼς αἱ λοιπαὶ Ἑλληνικαὶ ἐπισκοπαί, ἡ Χερσονῶν, ἡ Σουγδαία, ὁ Βόσπορος ὕστερον εἶχον συγχρόνως καθέδρας Ἰταλικῶν ἐπισκόπων.
28) Βρονιέβκιος, σελ. 274: *Jambol*

Χρόνῳ δ' ὕστερον οἱ ἐν τῷ Σεμβάλῳ μέιναντες Ἕλληνες, ἐξαίφνης ἐπαναστατήσαντες, ἐκβάλλουσι τοὺς πολεμίους καὶ τὸ φρούριον παραδίδουσιν Ἀλεξίῳ τινὶ, δεσπότη τῆς πλησιοχώρου πόλεως Θεοδώρου 29). Τοῦτο συνέβη ἐν τῷ φθινοπώρῳ τοῦ ἔτους 1433, καὶ ἱστορεῖται ὑπὸ τοῦ συγχρόνου Ἰταλοῦ, τοῦ Ἰω. Στέλλα 30). Ἡ νίκη, ἐξαιτίας, δὲν διήρκεσε πολὺν καιρὸν, διότι οἱ Γεννοῦται ἤδη τῷ ἐπιόντι βέρει ἐπανελθόντες μὲ μὲγάλον στόλον, ἀφῆρσαν τὸ Σεμβάλον 31). ἄλλὰ ὁ πόλεμος οὗτος μαρτυρεῖ, ὅτι οἱ Ἕλληνες δὲν ὑπέφερον μὲ ἀλμαφορίαν ἢ ἐκουσίως τὴν

dum seu Jamboli Graeci, Balacheium quasi piscium arcem et civitatem eam (nam in eo loco mare piscibus ferax est) Turcae dixerunt. Ea in altissimo magno et saxoso monte ab Italis Genuensibus munita et habitata fuit: superbis enim et pessime tunc inter se conventibus ac ignavis Graecorum, qui tunc eam partem Tauricae tenebant, Ducibus, ignominiose sine aliquo eorum praesidio ab iis erepta fuit. Παράδ. αὐτόθι σελ. 283. Ἡ τοῦ Βρονιέσκιου, καὶ ἄλλως καὶ διὰ τὴν Μεσαιωνικὴν ἱστορίαν τῶν Ταυροελλήνων σπουδαία περιήγησις, ἐκδοθεῖσα πρῶτον τῷ ἔτει 1595, εὐρίσκεται καὶ ἐν τῇ συλλογῇ τοῦ Σβαντιέρου, (Schwandtner, Scriptt. rerum Hungaricarum Vindob. 1766 T. I. p. 800 sqq).

29) Παράδ. κατωτέρω τὰ εἰς τὴν σημ. 40 ἀνήκοντα.
30) Γράφει ὁ Στέλλα: *Anno 1433 castrum Cimbaldi, quod erat de potentatu Communis Januae, opera quorundam Graecorum Burgensium Castri illius conjuratione facta, datum est in potestatem cujusdam Nobilis de Graecorum progenie, qui vulgo Dominus de Lotodoro (lo Tedoro?) dictus est, et proprio nomine Alexius vocatus est (Muratori Scriptt. Ital. T. XVII p. 1311). Τὸ αὐτὸ διηγούνται καὶ ὁ Βέσκωδινέβιο (Annali di Genoa. 1537.) καὶ ὁ Φολιέτας (ἴδε τὴν ἐπομ. σημ.)*

31) Ubertis Folietae (+ 1581) Genuensium Historiarum Lib. X. p. 567 (ἐν Graevii Thesaurus Antiqq. et Hist. Ital. T. 1). *Eo anno (1433) Graeci incolae Cembali, Tauricae Chersonesi urbis, conjuratione in Genuenses urbis dominos facta, armis improvise arreptis, Genuensibus ejectis, urbem Alexio cuidam Graeco Theodori Domino, quod oppidum parvo intervallo abest a Cembalo, tradiderunt; qua re cognita Genuenses classem in illos decernunt, cui Carolum Lomellium praeficiunt.*

Insequenti anno classis in recuperationem Cembali comparata, quae fuit decem corbitarum, parisque triremium numeri, in qua fuerunt 6 bellatorum millia, mense Martio Genua profecta, Euxinumque ingressa, Cembalum apulsa est; Carolusque copiis in terram expositis, ac moenibus admotis, urbem expugnat; qua recuperata etc.

αυθάδειαν τῶν ξένων, ἃν καὶ ἠναγκάσθησαν νὰ υπέκυψαι κατὰ τὰς περιστάσεις.

Οἱ Γεννοῦται λοιπὸν, κατακτῆσαντες καὶ τὸ Σαμβάλον, πραγματικῶς ἔγιναν κύριοι τῆς ὑπὸ τῶν Τατάρων παραδοθείσης εἰς αὐτοὺς παραλίας. Οἱ ἰππῶται οὗτοι τοῦ λογιστικῆ ἀσφαξίου ἦσαν ὁμοῦ καὶ ἰππῶται τοῦ ζήφους. Ἐρρόντιζον παντοιοτρόπως περὶ ἐρυμάτων, τὰ μὲν κτίσαντες ἐκ θεμελίων, τὰ δὲ ἐπιδιορθώσαντες. Καὶ σήμερον τὰ διεσπασμένα σύμβολα τῆς Γένουθας καὶ Ἰταλικαὶ ἐπιγραφαὶ σώζονται ἔτι, καὶ εἰς τὰυτὰ καὶ εἰς ἕκείνα.

Ὅσοι δὲ τῶν Ἑλλήνων δὲν ἤθελον νὰ μείνωσιν εἰς τὰς προτέρας κόμιας των, ὡς ὑποχρεῖται τοῦ ἐν Καρφᾷ Γεννοῦτικῆ προξένου, κατέρωθεν εἰς τὰ χωρία, τὰ ἑποικία εἶχον ἀκόμη πρὸς βορρᾶν τῶν ὄρεων, ἠσφαλισμένα ὑπὸ τῶν ἐν Θεοδώρῳ καὶ ἐν Μικροκωπίῳ φρουρίων αὐτῶν.

Ἡ Θεοδώρος εἶνε ὁ αὐτὸς τόπος, ὅστις ἐπὶ μὲν τοῦ Στράβωνος ἐκαλεῖτο Κτεροθε λιμὴν, ἐπὶ δὲ τοῦ Προκοπίου καὶ τῶν Βυζαντινῶν, τῶν ἱστορησάντων τὴν ἐκείσε φυγὴν τοῦ Ῥωτομήτου Ἰουστινιανοῦ, Δόρου, Δόρου, Δοράς 32), ὕστερον δὲ φέρει τὸ μέχρι τοῦδε Τουρκικὸν ὄνομα Ἰγκερμένιον, ὅπερ σημαίνει Ἄντροπρῶριον 33). Κεῖται εἰς μυθὸν μακροῦ τινοῦ καὶ ἀσφαλεστάτου κόλπου, ἐν διαστήματι 12 χιλιομέτρων πρὸς βορρᾶν ἀπὸ τοῦ Σαμβάλου, 40 δὲ πρὸς ἀνατολὰς ἀπὸ τῆς Χερσονήσου (εἴτε ἀπὸ τῆς Σεβαστοπόλεως 7) 34). Ὅλη ἡ ὁδὸς μεταξὺ τοῦ Κτερονοῦτος καὶ τοῦ Σαμβάλου, τουτέστιν ὅλον τὸ μήκος τοῦ ἰσθμοῦ, τοῦ κλεινοῦτος τὴν ῥηθείσαν ἀκρὰν τῆς Τραχηίας Χερσονήσου, ἦτον ἐκπλατὴ ὠχυρωμένη καταριθμῆται γὰρ ὁ Στράβων εἰς αὐτὴν τὰ ὀρμητήρια Χάουον, Νεάπολιν καὶ Εὐπατόριον, τῶν ὁποίων τὰ λείψανα ἄλλοις τις κολλὰ μεταγενέστερος αὐτόπτης περιγράφει 35). Τὰ περὶ τοῦ φρουρίου εἶνε ἐκ τῶν

32) Ἴσως τὸ ὄνομα Δόρου δὲν εἶναι ἄλλο τι παρὰ Γοθική καὶ διεσπασμένη τῆς Γ α υ ρ ἰ δ ο ς προφορά, διότι τὸ ο ἐν τῇ γλώσσῃ τοῦ λαοῦ τούτου, ὡς καὶ ἐν τῇ τῶν παλαιῶν Σουηδῶν, ἰσοδυναμεῖ τῷ αὐ (au) ὅθεν ἔλεγον καὶ Gauthiod, ὅπερ οἱ τωρινὸι Σουηδοὶ ὀνομάζουσι Gothia, κτλ. Ὁ γνωστὸς Γάλλος περιηγητὴς Δυβοῦξ (Dubois de Montpereux νομίζει ὅτι ἡ ἀρρημένη χώρα ἐκαλεῖτο οὕτως ἀπὸ τὰ ἐνεαῦθα βλαστάνοντα Δάρκατα (ζύλα) ἀλλὰ πᾶσα ἡ Ταυρικὴ παραλία ἔχει δένδρα καὶ δάση, οὐχὶ δὲ μόνον ἢ διαπερόντως τὸ Δόρου (Ἰγκερμένιον).

33) Ὁ Κ ε π ἔ ν ι ο ς ἀμφιβάλλει ἂν τὸ σημερινὸν Ἰγκερμένιον ᾖν ἡ Θεοδώρος τοῦ μεσαιῶνος, οὐχὶ εὐλόγως, νομίζομεν, ἐπειδὴ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἢ ὑπὸ διαφόρων εἰς διαφόρους χρόνους γενομένη τῶν δύο πόλεων τοπογραφία εἶναι ἀπλῆ σχεδὸν τῶν αὐτῶν πραγμάτων ἐπανάλυψις, ἠκεύρομεν, ὅτι τὸ Ἰγκερμένιον εἶναι ἰδίως Ἡγεμόνας Ἑλλήνας (Β ρ ο ν ι ἔ σ κ ι ο ς, σελ. 283. Ducēs Graeci, qui Mangopiam et Ingermeniam incolebant κτλ. Ἰδὲ καὶ ὅτι ὁ αὐτὸς λέγει ἐν τῇ σελ. 38 τῆς παρούσης πραγματείας), τὸ ὅποιον συγγρόνως ἀναφέρεται περὶ Θεοδώρου (τῆς τῆν ἐπιγραφῆν ἐν τῇ σελ. 38).

34) Λέγει ὁ Στράβων (Βιβλ. VII, κεφ. 4) «Τὸ δ' ἴσον τὸ Κτεροῦς διέκει τῆς τε τῶν Χερσονησιῶν πόλεως, καὶ τοῦ Σαμβάλου λιμένος»

35) Β ρ ο ν ι ἔ σ κ ι ο ς, σελ. 269. Per univer-

ωρασιότατων τοῦ Κριμίου καὶ ἀποτελοῦσιν, οὕτως εἶπεν, τὴν διόδον τῶν Ταυρικῶν ὄρεων εἰς τὰς πεδιάδας· λέγει δὲ περὶ τῆς τοποθεσίας ταύτης ὁ Προκόπιος· «αὐτὴ δὲ ἡ χώρα τὰ δόρυ τῆς μὲν γῆς ἐν ὑψηλῷ κεῖται, οὐ μὲν τοι οὐδὲ τραχεῖα οὐδὲ σκληρὰ ἐστίν, ἀλλ' ἀγαθὴ τε καὶ εὐφορὸς καρπῶν τε ἀρίστων.» Καὶ φαίνονται τῶν αὐτῶν κοιλὰς εὐφορὸς καὶ τερπνοτάτη, ἣν διαρρέει μέχρι τοῦ κόλπου εὐδρος ποταμὸς, ἐκατέρωθεν δὲ τούτων δύο σχεδὸν ἰσοπλατεῖς πετρώσοι. Ἐπάνω εἰς τὰ ὄροπέδια ταῦτα εὐρίσκονται καὶ εἰς ἡμᾶς ἔτι ἀποχρόντως σῶα περιτειχίσματα, ἔχοντα πύργους καὶ κωματώτας πύλας πρὸς τὰ ἔξω, ἀλλὰ διὰ κλιμάκων συγκοινωνοῦντα μὲ τὰς εἰς αὐτὰ τὰ ἐνδόμυχα τοῦ βράχου, ἐν εἶδει λαθυρίνου, λελατομημένας ἐκκλησίας καὶ καμάρας. (36)

(Ἡ συνέχεια εἰς τὸ ἐπόμενον Φυλλάδιον).

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ.

ΚΟΡΙΝΝΑ ΚΑΙ ΠΙΝΔΑΡΟΣ.

Ἐν τῷ ΟΓ' ἡμετέρῳ φυλλάδιῳ ἐξεθέσαμεν τὰ κατὰ τὸν ποιητικὸν ἀγῶνα τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους, μὴ προβλέποντες τότε ὅτι τὸ δράμα εἶχε καὶ δευτέραν πρᾶξιν.

Ἐναυλοὶ ἦσαν εἰσέτι εἰς ὄλων τὰς ἀκοὰς ἢ τε πρὸς τοὺς δικαστὰς ἐπιστολὴ τοῦ ἀνωμόμου ποιητοῦ τοῦ ἱπικινθέντος ποιήματος ἡ Κόριννα καὶ ὁ Πίνδαρος, καὶ αἱ δεχθεῖσαι τὴν ἰδιορρυθμὸν αὐτοῦ ἐλευθεριότητα ἐνθουσιώδεις χειροκροτήσεις, καὶ ζωηρῶς εἰσέτι κεκινημένη ἢ περιεργία περὶ τοῦ τὸ ποίημα καὶ τὴν ἐπιστολὴν γράψαντος· ἐπιθύριζε μεταξὺ ἄλλων καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Κ. Τερτζέτου, ὅταν, τὴν πρώτην κυριακὴν μετὰ τὴν 15 μαρτίου, μέγα πλῆθος συνῆλθεν εἰς τῆς Βουλῆς τὴν βιβλιοθήκην, ὅπως ἀκούσῃ ἀπὸ στόματος τοῦ εὐγλώττου βιβλιοφύλακος τὸν ἔπαινον τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου.

Ὁ Κ. Τερτζέτης ἀνέβη εἰς τὸν ὑψηλὸν ἄμβωνα, καὶ

sum illum isthmum quondam usque ad urbis (δηλαδὴ τῆς Θεοδώρου) moenia, aedificia sumptuosa exstitisse, puteos excavatos infinitos (qui adhuc fere plurimi sunt integri), ad extremum vero duas vias regias grandes lapidibus stratas, certo apparet. In eo isthmo pomaria, horti, vineae plurimae et optimaе, a Graecis quondam cultae, quas Christiani Graeci vel Itali et Judaei paucique Turcae nunc possident, in loco eodem visuntur.

36) Ταῦτα οἰκοδομήματα εὐρίσκονται πανταχοῦ εἰς τὰ Ταυρικὰ ὄρη, πρὸ πάντων δὲ τὰ ἐν Ἰγκερμένῳ, ἐν Μαγροκωπίῳ καὶ Τζερκίσκερμένῳ εἶνε ἀξιολόγητα.

πάντες οἱ ὀφθαλμοὶ ἦσαν ἐστραμμένοι πρὸς τὸ τεῦχος τοῦ ὅταν ἀνεπίστυστο, πρὸς τὰ χεῖλη τοῦ ὅταν διεστέλλοντο, καὶ πάντες μετὰ παλμῶν καρδίας περιέμενον τὸν φλογερὸν λόγον περὶ τοῦ μάρτυρος τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς πατρίδος. Ἀλλὰ τὸν λόγον τοῦτον δὲν τὸν ἤκουσαν, δι' αὐτὸ τοῦτο, διότι τὸν περιέμενον. Ὅστις θέλει ν' ἀπαντήσῃ τὸν Κ. Τερτζέτην, πανταχοῦ ἄλλου πρέπει νὰ τὸν παραμονεύσῃ ἢ ἐπὶ τῆς πεπατημένης καὶ δημοσίας. Ὁ Ῥήτωρ εἶπε λοιπὸν, ὅτι ὑπεσχέθη μὲν τοῦ ἀειμνήστου Γρηγορίου τὸν ἔπαινον, ἀλλ' ἀναλογισθεὶς τὸ μέγεθος τοῦ ἔργου καὶ τὴν μικρότητα τῶν δυνάμεών του, ἐδίστασε, καὶ παρητήθη αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ παρόντος, ἐπιφυλαττόμενος νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ὑπόσχεσίν του κατὰ τὴν ἐπομένον κυριακὴν, ἂν ὑπὸ φίλων προετρέπετο καὶ ἐνεψυχοῦτο. Πρὸς τὸ παρὸν δὲ, ἵνα μὴ ἀφήσῃ τοὺς τιμήσαντας αὐτὸν ἀκραστὰς ν' ἀπέλθωσι κενοί, ὅτι ἀπεφάσισε νὰ τοῖς ἀναγνώσῃ τὸ κατὰ τύχην εἰς χεῖράς του περιελθὸν ποίημα ὁ Πίνδαρος καὶ ἡ Κόριννα. Πᾶν τὸ ἀκραστήριον ὑπεμεΐδισεν εἰς τὴν ἐκ πατρικῶν σπλάγγων ἐξεληθῶσαν ἀκουσίαν ταύτην φωνὴν τῆς φύσεως, καὶ χαῖρον ἐδέξατο τὴν ποιητικὴν ἀποζημίωσιν. Τότε ὁ Κ. Τερτζέτης ἤρξατο τῆς ἀναγνώσεως, καὶ εἰς τὴν ἐνδόμυχον χάριν τοῦ ποιήματος προσέθετο τὴν χάριν τῆς ἰδίας ἀπαγγελίας. Ὁ Κ. Τερτζέτης εἶναι ἐκ Ζακύνθου, ὅπου τὰ πάντα ψάλλουσι· ψάλλει ἡ ἀρμονία τῆς φύσεως, ψάλλει τὸ κάλλος τῶν γυναικῶν, ψάλλουσι οἱ ἐνθουσιώδεις ὀφθαλμοὶ τῶν ἀνδρῶν, ψάλλουσι αἱ φωναὶ, ψάλλουσι αἱ καρδίαι. Καὶ αὐτὴ ἡ ἀπαγγελία τοῦ Κ. Τερτζέτου προσέθετε νέαν ποίησιν εἰς τὴν ποίησιν, καὶ τῶν χειροκροτήσεων αἰτινες διεδέχθησαν τὸ ἀ-ἀγνώστωμα, οὐ μικρὸν μέρος ἀνῆκε καὶ εἰς αὐτὴν δικαιοματικῶς.

Ἰδοὺ καθ' ἃ ὑπεσχέθημεν τὰ ἐπαινιθὲν τοῦτο ποίημα·

ΚΟΡΙΝΝΑ ΚΑΙ ΠΙΝΔΑΡΟΣ.

Πολοπόννασιτί λαλευμεσ Δωριεσεν δ' ἔξεστι, δοκῶ, τοῖς Δωριεσσι. (Θεόκριτ. εἰδύλ. ε.)

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΝ.

ΤΟ ποιημάτιον θεωρεῖται συντροφευμένον μετ' ἑδύο εἰκονογραφίας, εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ εἰς τὸ τέλος. Ἡ πρώτη παριστάνει κηρὸν καὶ ἐν τῷ μέσῳ αὐτοῦ ναὸν τῆς Ἀφροδίτης, καθίσματα, ἔθρα κέθηται λαὸς, καὶ θρόνους τριῶν δικαστῶν καθημένων· τὸν Πίνδαρον καὶ τὴν Κόρινναν κρατοῦντας λύραν εἰς τὰς χεῖρας. Φαίνονται δὲ διάφορα κτίρια τῆς πόλεως τῶν Θεβῶν, ὁ ποταμὸς Ἰσμηθός, καὶ εἰς μίαν τῶν θυρῶν ἐπιγραφὴ « Πύλη Ἡλέκτρας ».

Ἡ ἐπὶ τοῦ τέλους εἰκονογραφία παριστάνει τὴν νίκην τῶν

Ἀθηνῶν πόλιν καὶ λείψανα τῆς ἀρχαίας. Εἰς ταύτην φαίνονται ὁ Παρθενὼν, τὸ Παλάτιον τοῦ Ὀθωνος, ἑδοὶ Σοφοκλέους, Βόρωνος καὶ Μισούλη, τὸ Πανεπιστήμιον καὶ λαὸς πολλὸς ἔνδον καὶ ἔξωθεν αὐτοῦ. Εἰς τὸν ἀέρα ἀνωθεν τῆς πόλεως κυματίζει πταῖνα, φέρουσα ἐπιγραφὴν « Ἡ 25 Μαρτίου ». Κεῖνται δὲ πού μάρμαρα ἀρχαία μ' ἐπιγραφὰς « Βωμὸς ἑλέου »—« Τῷ ἀγνώστῳ Θεῷ ».—Φαίνεται πρὸς ταύτας θάλασσα καὶ πέραν πόλις μ' ἐπιγραφὴν « Τεργέσιον ».

Μέριε τὸ θεῖον δουλίᾳ παρὲν φρενί.

(Δισχ. Ἀγαμέμ.)

Ἦτον ἡμέρα τοῦ Μαῖου, γλυκὰ τὰ φέγγη ἀνοίγουν, Ἀπρίλης φεύγει ὁ ὄροσερός, πρωτομαθία φωτίζει· Ὀλοῦ τῆς Θήβας ὁ λαὸς περιχαρὸς ζυπνάει· Ὡς τὰ περιβόλια τοῦ ναοῦ θεᾶς τῆς Ἀφροδίτης ἔμελλε νέος καὶ μὴ νεῖά νὰ γλυκοτραγουδήσουν, Νὰ στήσουν πόλεμο τιμῆς, νὰ πάρουν τὸ στεφάνι. Τῆς ξανθῆς ἦτον τῆς θεᾶς μεγάλη ἐορτὴ τῆς, Καὶ διὰ ν' ἀρέσουν τῆς θεᾶς πολῖτες, ἱερατεῖο Ὄρισαν κάλλους κ' ἔρωτος τὸν ἔπαινον νὰ ψάλλουν. Τὸν κάλλιο ψάλλῃ ἐπτάπετρα κορόνα θὰ στολίσῃ, Μῆσα ς' τὰ βόδα καὶ μυρτιαὶ θὰ λάμπουν τὰ πετράδια. Ἀπ' τὴν Τανάγρα με ἀργυρῆ λύρα χρυσῆ ς' τὸ χέρι Ἦλθε γλυκὸφωνη, ξανθῆ, ἢ ὁμορφονιά Κορίννα· Ἠλίου ἀχτινοβολῆ ἦταν τὰ μαῦρα μάτια, Τριαντάφυλλο τὸ ἀχειλί τῆς, κρίνα τὸ πρόσωπό τῆς. Ἀντίμαχος τραγουδιστῆς τῆς μαυρομάτας νέας Ἦτον τῆς Θήβας νεῖός βλαστὸς, Πίνδαρος, τ' ὄνομά του Ἦτον τῆς νεῖδς παιδιώτερος, εἶχε μεγάλο πνεῦμα, Ἀλλ' ἀπὸ χάρι κ' εὐμορφιά γυμνὸ τὸ πρόσωπό του. Σὺν ἐκάθησαν ς' τὰ θρονιά οἱ τρεῖς πού θὰ τοὺς κρίνουν, Ἐδωσαν τοῦ καλληκαροῦ νὰ πρωτοτραγουδήσῃ. Μὲ κτυποκαρδί ἀρχίνησε ὁ νέος τὸ τραγοῦδι,

Τοῦ κάλλους καὶ τοῦ ἔρωτος
τὴν δύναμι νὰ ψάλλῃ.
Οἱ νέοι συνομήλικες,
τῆς γειτονίας του ἡ νέαις
Θάρρος, ψυχὴ τοῦ δίναν
νὰ πάρῃ τὸ στεφάνι.
Ἡ λύρα του ἐσυντρόφει
τὸ μέλος τῆς φωνῆς του.
Ἐρωτα, ποῦ ταῖς τρυφεραῖς
• τῶν νέων καρδιαῖς μαραίνεις,
• Ποῦ τῆς στερεῖας καὶ τοῦ γυαλοῦ
• τοξεύεις τὰ θηρία,
• Αἰχμαλωτίζεις καὶ θεοὺς
• ἔς τῆς εὐμορφίας τοῦ πόθου!
• Νεῖο παλληκάρι ἐπλήγωσες
• ἔς τὴν ξακουσμένη Ἀθήνα,
• Κοράσιο δεκαοκτώ χρονῶν
• ἀγάπησεν ὁ νέος.
• Ἦτανε κόρη στρατηγοῦ.
• Φτωχὸ παιδί αὐτὸς ἦτον.
• Καὶ νὰ τὴν πέρῃ ἀδύνατο.
• Βουνοῦ χαμοβιολέτα
• Δενδροῦ ψηλὸ τὴν κορυφῇ
• νὰ φθάσῃ ἄς ἀπελπίεται.
• Ἄνεσι τὸ ἔχε καὶ χαρὰ
• τ' ἔμορφο παλληκάρι.
• Ἐς τὰ πανυγῆρια, ἔς τοὺς ναοὺς
• τὴν ποθετὴ νὰ βλέπῃ.
• Ἐάν ταῖς μανάδαις τὰ παιδιὰ
• τ' ἀνήλικα ἀκλουθοῦνε,
• Ἐς τὰ ἔχνη τῆς ἀγάπης του
• ἦτανε πάντα ὁ νέος.
• Μῆνας ἐμπῆκε θεριστῆς
• καὶ ἔς τὸ παραθλάσσιο,
• Ὅπου ποτῆμι καὶ γυαλὸς
• σμίγουνε τὰ νερά τους,
• Πᾶνε κοράσια ἀνύπανδρα,
• γυναικὲς πανδρεμέναις.
• Γιορτάζουνε τὴν Δήμητρα
• ἡμερονύχτια τρία.
• Πᾶν τὰ κοράσια τὰ ξανθὰ,
• Πᾶνε κ' ἡ μαυρομάταις,
• Μόν' Ἀθηναῖος δὲν πατεῖ
• σ' ἐκεῖνα τ' ἀερογύλι.
• Ὁ νεῖος γυναίκα ἐντύθηκε,
• μοιάζει κοράσι ὠραῖο,
• Τὸ κάλλος τῆς ἀγάπης του
• μέρα καὶ νύχτα βλέπει.
• Τὴν νύχτα ἔς τὰ χαράματα
• τῆς τρίτης τῆς ἡμέρας,
• Ἐάν τὰ φτερά μονόξυλο
• χύνεται ἔς τ' ἀερογύλι,
• Καὶ μὲ κουπί καὶ μὲ πανὶ
• τὸ μαῦρο κύμα σχίζει.
• Ἦτον λησταῖδες τοῦ γυαλοῦ,
• καὶ τὰ κοράσια ἐπῆραν.
• Ἐς ἐρημονῆσι ἀράξανε,
• καὶ τὴν στερεὴ πατοῦνε.

• Ὑπνος τοῦ Χάρου ἀδελφός,
• πλκκῶνει τοὺς ληστίδες.
• Κοιμοῦντ' ἀμέριμοι κακοῦ
• ἔς τὸ δροσερὸ ἀερογύλι.
• Ὁ νεῖος ταῖς κόραις, ποῦ ἐκλαιγᾶν,
• μαζώνει καὶ ταῖς λέγει.
• — Ὅ, τι θὰ κάμω, κάμετε,
• θηριοῦ ψυχὴ ἐνδύθητε.
• Τὴν Ἀθηνᾶ καὶ Ἐρωτα
• βοήθεια σας καλεῖτε.
• — Τὸν καπετάνιο σὺν ἀρνί
• ἔς τὸν ὕπνον του τὸν σφάζει.
• Ἡ νεῖαις τοὺς ἄλλους ἔσφαξαν
• ἔς τοῦ ὕπνου τὴν γλυκάδα.
• Αἶμα καὶ θάλασσα βραεῖ
• ἔς τὴν ἀραμένο πλοῖο.
• Ταῖς νεῖαις ἀφίνει ἔς τὸ νησί
• πᾶσι ἔς τὴν Ἀθηνᾶ ὁ νέος.
• Καλεῖ νὰ τὸν ἀκούσουνε
• λαὸν καὶ μεγιστᾶνας.
• — Ὁ Ἀθηναῖοι τοὺς πόνους σας
• θὰ ἴδω τῆς ψυχῆς σας.
• Τὸ ποῦ εἶναι τὰ κοράσια σας
• κ' ἡ μάταις τῶν παιδιῶν σας.
• Ἐέρω, καὶ θέλω σᾶς τὸ εἶπεῖ,
• κ' ἐμένα ν' ἀκλουθηστε.
• Ἄλλῃ ζητῶ ποῦ ὁ λαὸς
• μ' ὄρκον του νὰ μοῦ τάξῃ,
• Τοῦ πρώτου σας τοῦ στρατηγοῦ
• τὸ τρυφερὸ κοράσιο,
• Νύμφη μου, γλυκὰ σύζυγο
• ἔς τὸ σπῆτί μου νὰ πάρω,
• Δὲν εἶμαι κόρη ἐγὼ ξανθὴ
• οὔδ' ἐμαυροματωσᾶ,
• Μὴ σᾶς γελά τὸ φόρεμα.
• Ἐρωτας μ' ἔχει ἐνδύσει.
• Τὸ ὄνομά μου Ἰμέναιος,
• μὲ σᾶς τὸν κύρη (α) βλέπω.
• Στάζει ἀπὸ τὸ χέρι μου
• τὸ αἶμα τῶν λησταδῶν,
• Ταῖς κόραις σας εἰδίδαξα
• φόνου, θανάτων ἔργα.
• — Βίνου κερὰ ἔς τὸν γυαλὸ
• γυαλὸς καὶ κύμα ἀφρίζει.
• Πᾶνε . . . ταῖς νέαις ἤφρασαν
• ἀπὸ τὸ ῥημονῆσι,
• τοὺς γάμους πανηγύρισαν
• τοῦ νέου καὶ τῆς νέας.
• Χαρὰ, ἡ χῶρα, καὶ χοροὺς,
• μῦρια βραεῖ παιγνίδια.
• Ἦλθ' ἀπὸ τότε παλαιὰ
• συνήθειο ἔς τὴν Ἑλλάδα,
• Καὶ ὅταν φωτιζῇ νύμφη μου
• ξανθὸς ἀποσπερίτης,
• Καὶ σὺν νυχτώσῃ, ἡ συνοδεία
• πέρνει γαμβρὸ καὶ νύμφη.

(1) Τὸν πατέρα του δεικνύων εἰς τὴν οὐμήγουρον τῶν Ἀθηναίων.

• Χίλιας λαμπάδες φέγγουνε,
• κ' ἡ νύχτα μοιάζει ἡμέρα.
• Ἀργὰ ἔς τὴν μέση περπατεῖ
• κλαυμένο τὸ κοράσιο.
• Κρατοῦν τὸ χέρι τοῦ γαμβροῦ
• σύντροφα παλληκάρια.
• Τ' ἀγῶρια τὰ γλυκόφωνα,
• Ἰμέναι, Ἰμέναιε, ψάλλουν,
• Ἰμέναιε, ψάλλουν τὰ παιδιὰ,
• καὶ ἀντηχοῦν τ' ἀηδονία.
• Πίνδαρος σὺν ἀπότῳσε
καὶ εἶπε τὸ τραγοῦδι,
• Ἡ λύρα ἀκούσθηκε ἡ χρυσὴ
τῆς εὐμορφῆς Κορίνας.
• Τὸ χεῖλι τὸ γλυκόφωνο
ἀρχίνησε νὰ λέγῃ.
• Ἀκούσετε κ' εἰς μία νεῖα
• τοῦ ἔρωτος τὴν χάρι.
• Βασίλισσα βασίλευε
• ἔς ὄλην τὴν Θεσσαλίαν,
• Ποῦ ἔχει τοὺς δαφνοστόλιστους
• κάμπους καὶ τὸ ποτάμι,
• Ποῦ τὰ νερά του ἔς τὸ γυαλὸ
• χύνει μ' ἀνθούς καὶ ῥόδα.
• Ἀνδρόγυνο ἦταν ζηλευτὸ
• αὐτὴ καὶ ὁ βασιλέας.
• Ἡ Χάρις καὶ ὁ ἔρωτας
• τοὺς εἶχε ταιριασμένους
• Καὶ ἔς τὴν ἀγάπῃ τῆς καρδιάς,
• ἔς τὰ νεῖατα καὶ ἔς τὸ κάλλος.
• Ἐκαμαν κ' εὐμορφα παιδιὰ,
• ὡσάν τ' ἀφράτα μῆλα.
• Ὁ βασιλιάς ἀβρώτησε,
• χάρος τὸν κινδυνεύει,
• Ἡ χρυσὴ τρέμει νὰ κοπῇ
• κλωστή τῆς νιότητός του.
• Ἦλθε χρῆσμός ἀπ' τοὺς Δελφούς,
• ἦλθε χρῆσμός καὶ λέγει.
• — Ἡ μοῖραις στέργουν νὰ χαρῇ
• τὰ νεῖατα τοῦ ὁ νέος,
• Ἄν ἄλλος πέρῃ θάνατο,
• κ' ἰδῇ τ' ἀνήλιο χῶμα,
• Ἡ παλληκάρια, ἡ γέροντας,
• κοράσιο, ἡ παντρεμένη.
• — Οἱ φίλοι του ἀποσύρθηκαν,
• κᾶνεῖς μιλιά δὲν βγάνει.
• Μᾶνα, γονιὸς του θλίβονται,
• ἀλλ' ἀγαποῦν τὸν ἥλιο,
• Τοῦ ἥλιου νὰ ὑστερηθοῦν
• δὲν στέργουν ταῖς ἀκτίνας.
• Ἄλλ' ἡ βασίλισσα πιστὴ
• ἔς τοῦ ἔρωτος τὴν φλόγα,
• Ἀγκαλιαστὰ τὰ τέκνα τῆς
• λέγει ἔς τὸν σύζυγόν της.
• Βροχὴ, βροχὴ, τὰ δάκρυα τῆς
• βαντίζον τὰ παιδιὰ της.
• — Ἀβέε, σ' ἀφίνω τὰ παιδιὰ,
• κόρη καὶ ἀγῶρια δύο,

• Κ' ἐγὼ ἔς τὸν ἄδη θὰ διαβῶ,
• ἔς τ' ἀνήλιο τὸ σκοτάδι.
• Ἐάν τὰ θωρῆς θυμῆζου με,
• Ἐάν τὰ θωρεῖς νὰ κλαίγῃ.
• Καὶ ἂν πάρῃς ἄλλη ὁμορφονιά,
• ἰδὲς μὴν τὰ πικραίνῃ. —
• Δὲν στέργει ὁ νῆος τὴν ἀλλαγῇ,
• ἡ χάρι παρακαλεῖται.
• Ἡ μοῖραις δὲν ξεγράφουνε
• τὸν λόγον τῆς Ἀλκήστης,
• Καὶ ἦλθεν ὁ Χάρος, μάρανε
• τ' ἔμορφο πρόσωπό της.
• Ἐς τὸν τάφον, ποῦ τὴν πῆγαιναν
• μὲ θρηνηδῖαν τοῦ κόσμου
• Ἄνδρας, Θεβαῖος, ἤρωας
• πάνου ἔς τὸ μνήμα ἐφάνη,
• Μᾶνας Ἀργίτισσας υἱός,
• ἔς τὴν Θεβα ἡ γεννημένος.
• Κρατεῖ σάϊτα καὶ σπαθί,
• βασιτᾶ βαρὺ κοντάρι,
• Τὸν Χάρον ἐπολέμησε
• ἔς τὰ μαρμαρίνια ἀλώνια.
• Ἐς τοῦ ἥλιου τὸ βασίλευμα
• ἔς τὴν γῆν τὸν γονατίζει.
• Καὶ ἀφοῦ τὸν Χάρο ἐνίκησε,
• ἡ ὁμορφονιά ἀναστήθη.
• Ἀμπεῖ τὸ κάλλος τῆς ζωῆς
• τῆς γυναικὸς ἔς τὰ μάτια.
• Χάρου, ὦ Θεβα ξακουστὴ
• μὲ τὸ γενναῖό σου τέκνο!
• Χαρὰ κυριεύει τὸν λαὸν
καὶ ἀπὸ τὰ δυὸ τραγοῦδια,
• Καὶ τῆς Κορίνας ὡμοιάζει
• θὰ πέσῃ τὸ στεφάνι.
• Ἄλλ' οἱ κριτάδες καὶ οἱ τρεῖς,
• χαρὰ νὰ δώσουν νέα,
• Εἶπαν, ὅτ' εἶναι ἀμφιβολία,
• κ' ἄλλα νὰ ποῦν τραγοῦδια.
• Ὁ Πίνδαρος ἀρχίνησε,
• Θεᾶ, Ἀφροδίτη, λέγει,
• Ὅχι ἐσύ, ποῦ ἔρωτα
• χύνεις διὰ μαῦρα μάτια,
• Διὰ χεῖλη ῥοδοκόκκινα,
• διὰ μάγουλο χιονάτο,
• Καὶ ἀπ' τὸν ἄρρὸ τῆς θάλασσας
• θεᾶ ξανθὴ ἐγεννήθης,
• Ἄλλὰ ἐσύ, ποῦ ταῖς ψυχαῖς
• καὶς διὰ μεγάλα ἔργα.
• Τὸ τέλος σου ὄχι ἦδονῃ,
• οὔτ' εὐμορφία προσώπου,
• Οὔτε στολίδι τὸ κορμιού
• χρυσοκουματισμένα,
• Καὶ φῶς ἀγνὸ ἐγεννήθης
• ἀπὸ τὸ φῶς τῆς ἡμέρας.
• Θεοὶ καὶ ἀνθρώποι σὲ καλοῦν
• οὐράνιον Ἀφροδίτη.
• Ἀπὸ τὸ κάλλος σου, ὦ θεᾶ,
• καὶ ὁ Κόδρος ἔχει ἀνάψει.

» Ρίχνει τὴν χρυσοῦφαντη
 » χλαμύδα τοῦ κορμιού του,
 » Ἀφίνει τὸ βασιλικὸ
 » σκήπτρα καὶ τὴν κορώνα,
 » Βλάχικη σάρκα φόρεσε,
 » τὸ κλαδευτήρι ζώνει,
 » Θυμάρια, ξύλα τῆς φωτιάς
 » ἐθέριζε ἔς τοὺς κάμπους.
 » Ἀπ' τὰ τσατίρια τῶν ἐχθρῶν
 » δυὰ στρατιώταις βγαίνουν,
 » Πᾶνε, τοῦ Κόδρου καὶ μιλοῦν,
 » τὴν Κόδρον ἐρωτᾶνε·
 » Τὰ πότες θὰ παραδοθῆ
 » τῶν Ἀθηναίων ἢ πόλις,
 » Ν' ἀλυσοδέσουν τὰ παιδιὰ,
 » ταῖς εὐμορφαῖς γυναικαῖς.
 » Ὁ Κόδρος ἀγριοκύταξε
 » τοὺς δύο τοὺς στρατιώτας·
 » — Μὰ αὐτὸ τὸ κλαδευτήρι μου
 » ποῦ θὰ σᾶς θανατώσῃ,
 » Θεὶ νὰ σᾶς πάρῃ τὴν ζώνη,
 » σὰν κόβω τὰ θυμάρια,
 » ἔς ταῖς νειαῖς ταῖς Ἀθηναίσασις
 » τὸ χέρι δὲν θ' ἀπλώσται·
 » Ἐδῶ ἱεράκια τ' οὐρανοῦ
 » θὰ φᾶνε τὰ κορμιά σας·
 » — Ἐξεσπιθώσαν τὰ σπαθιά
 » καὶ οἱ δυὰ Πελοποννήσιοι·
 » Τὸ κλαδευτήρι ἔς τὴν καρδιά
 » ἐπλήγωσε τὸν ἕνα,
 » Ὁ ἄλλος χώνει τὸ σπαθί
 » τοῦ βασιλικῆ ἔς τὴν μέση·
 » Τὸ αἷμά του ἔς τοῦ Ἰλισσοῦ,
 » τὸ κῦμα πᾶσι καὶ σμίγει,
 » Ὁ ποταμὸς κοκκίνησε
 » καὶ τ' ὄμορφ ἀκραγιάλι.
 » Θύρα τῆς χώρας ἀνοίξε
 » καὶ κήρυκας προβαίνει·
 » Πᾶσι ἔς τοὺς ἐχθρούς, πᾶσι καὶ μιλεῖ
 » ἔς τὸν ἀρχιστρατήγητόν τους·
 » — Τοῦ βασιλέως τὸ λείψανον
 » ἤλθωμεν νὰ μᾶς δώσται,
 » Διὰ νὰ τοῦ κάμουμε τιμαῖς,
 » νὰ θάψουμε ὡς πρέπει·
 » Κ' ἡμεῖς καὶ σεῖς τὸ ξέρετε
 » ὁ θεῖος χρησμὸς τί εἶπε.
 » Φύγετε γλιγωρ' ἀπὸ δῶ,
 » ἢ μείνετε κι' ἂν θλίψαι,
 » Τοῦ βασιλιᾶ μᾶς τὴν θανή
 » καὶ σεῖς ν' ἀκολουθήσται·
 » — Σύγνερο λύπησ πλάκωσται
 » στρατεύματα καὶ ἀρχηγούς του·
 » Ἐδώσανε τὸ λείψανον,
 » καὶ ἔς τὰ Ἐκμήλια φεύγουσ.
 » Τῆς εὐμορφιάς σου ἐραστῆς,
 » οὐράνια μου Ἀφροδίτη,
 » Δὲν ἴδε ὁ Κόδρος θάνατον
 » διὰ μάτια καὶ διὰ φρόνιμα.

» Ἀλλὰ τὸ πνεῦμά σου, ὦ θεᾶ,
 » τὸ πνεῦμά του ἔχει ἀγιάσει.
 » Τὸ χέρι τὸ βασιλικὸ
 » κρατεῖ χρυσὸ ποτήρι,
 » Μέσα τὸ αἷμά του ἔχουσε,
 » — Πιέ, τῆς πατρίδος λέγει,
 » Κέρασμα πιέ τὸ αἷμα μου,
 » ποτήρι ἐλευθερίας·
 » — Θεᾶ μου φωτογέννητη!
 » φῶς πνεύματος χαρίζεις·.
 Ἡ Κόριν' ἀποκρίθηκε
 καὶ αὐτὴ μὲ νέο τραγοῦδι.
 « Νέε τῆς Θήβας, φαίνεται,
 » καὶ ἄλλον ψαλμὸν δὲν ξεύρεις,
 » Πιρὰ τὰ ἐπαινεματα
 » νὰ λές τῶν Ἀθηναίων.
 » Θεβαῖται ποῦ μ' ἀκούετε,
 » θέλω, — διατί φοβοῦμαι
 » Μήνα καὶ ἡ εὐμορφὴ θεᾶ,
 » τῆς ἡδονῆς μητέρα,
 » Ποῦ ἀγρυπνιαῖς γλυκειᾶς νυκτός
 » ὀρέγεται καὶ ἀγάπαις,
 » Μήνα μ' ἐμᾶς καὶ ὀργισθῆ
 » τοῦ νέου διὰ τὸ τραγοῦδι, —
 » Θέλω νὰ εἰπῶ, πῶς κ' ἡ θεᾶ,
 » ἐρωτοπληγωμένη
 » Ἐστὶς κορυφαῖς ψηλοῦ βουνοῦ
 » μὲ νεῖδ ἑσπικό ἐκοιμήθη·
 » Ἀγγίσις εἶχε τῆνομα,
 » βασιλικὸ κλονάρι,
 » Ἐστὶς χλωρῆς Ἰδας ταῖς ποδῖαις
 » ἐθόσκει τὰ κοπάδια·
 » Θεᾶ τὸν εἶδε καὶ ἀναψε,
 » πόθος πολὺς τὴν καίει·
 » Πῆγε ἔς τὴν Κύπρο κ' ἐκλείσται
 » ταῖς θύραις τοῦ ναοῦ τῆς,
 » Ἡ Χάρις τὴν ἐλούσασται
 » καὶ τὴν μορφοστολίσασται.
 » Πῆρε τοὺς κάμπους, τὰ βουνά,
 » Ἰσα ἔς τὴν Ἰδα πᾶσι·
 » Τ' ἄγρια θηρία ἔς τὸν ὄρομον τῆς,
 » κ' οἱ ἀετοὶ ἀπ' τὰ δάση
 » Συναπαντοῦσαν τὴν θεᾶ,
 » καὶ χαίρονταν κ' ἐκεῖνα·
 » Ταῖρι μὲ ταῖρι ἔς ταῖς φωλιαῖς
 » καὶ ἔς ταῖς σπηλαιῖς τους σμίγουν·
 » Μεσημεριάτικη κρατεῖ
 » τὸ ὄρος ἡσυχία,
 » Τὰ πρόβατα σταλιχίζουσι
 » καὶ οἱ βοσκοὶ κοιμῶνται.
 » Ἀπὸ τοὺς ἄλλους χωριστός,
 » ἔς εὐμορφὴ κορφοβόων·
 » Ἀγγίσις ἐκιδάριζε
 » δεινροῦ ψηλοῦ ἔς τὸν Ἰσκιον,
 » Πουλιὰ καὶ ἀηδόνια ἔς τὰ κλαδιά
 » τὸν ἦχόν του ἀκλουθοῦσαν,
 » Κοράσιο ἀνύπανδρο ἡ θεᾶ
 » τοῦ ἐξεφανερῶθη,

» Μήνα τὴν ὄψ' ὡσάν θεᾶ,
 » καὶ φοβηθῆ ὁ νέος·
 » Ἀλλὰ τὸ κάλλος τῶν ματιῶν
 » φέγγος περισσὸν εἶχεν,
 » Ταῖς εὐωδῖαις τοῦ κορφοῦ τῆς
 » ἡ τραχηλιά δὲν κρύπται.
 » Ἄφου τὴν εἶδε, τῆς μιλεῖ
 » ὁ εὐτυχημένος νέος·
 » Ἄν ἦσ' ἀπὸ ταῖς Χάριταις
 » ἡ ὁμορφώτερή τους, —
 » Διατί δὲν μοιάζεις γέννημα
 » θνητῆς μητρὸς νὰ ἦσαι, —
 » Ἄν ἦσαι ἡ Ἀρτέμιδα,
 » ἢ ἡ ξανθὴ Ἀφροδίτη,
 » Χαῖρε, θεᾶ, ποῦ ἐτίμησται
 » τὰ μάτια μου καὶ σ' εἶδαν·
 » Δός μου νὰ γένω ζακουστός
 » ἄνδρας εἰς τὴν φυλὴν μου·
 » Μόλις τὸ γένι μου ἀνθῆσε,
 » νὰ ζῆσω, δός μου χάρι,
 » Τιμὴ καὶ δόξα ἔς τοὺς λαούς·
 » νὰ ἔχη τ' ὄνομά μου·
 » Δός μου γυναῖκα ὁμορφονῆ
 » καὶ τέκνα νὰ μοῦ μοιάζουσι,
 » Καὶ γὰρ ἔς τὸ χῶμα ποῦ πατεῖς
 » λαμπρὸν βωμὸ θὰ στήσω,
 » Θυμιάματα, τρανταφυλλιαῖς,
 » συχνὰ θὰ τὸν στολιζῶ·
 » — Θεᾶ δὲν εἶμαι, μὴν τὸ λές,
 » τοῦ λέγ' ἡ Ἀφροδίτη,
 » Μάνα θνητῆ μ' ἐγέννησται
 » καὶ βασιλιάς πατέρας·
 » Εἰς τὴν Φρυγίαν γεννήθηκα,
 » μ' ἀνάστησε ἡ Τρωάδα·
 » Γνωρίζω καὶ τὴν γλώσσάν σας,
 » ὡσάν τὴν ἐδικήν μου·
 » Κοράσια εἶμασται πολλά
 » ἔξω ἔς τὰ περιβόλια,
 » Ἐστὶς ἄλωνα ἐχορεῦσται,
 » κόσμος πολὺς μᾶς βλέπει·
 » Ἦλθ' Ἀργεῖφόντης ὁ θεός,
 » ἐρχεται καὶ μὲ πένθει·
 » Μ' ἐχώρισε τῆς συνοδίας,
 » μ' ἐπῆρε ἔς τὸν ἀέρα·
 » Περηγορᾶ ἔς τὸ κλάυμά μου
 » λόγια γλυκὰ μοῦ λέγει·
 » — Σε πάγω σύζυγ' ὁμορφῆ
 » ἔς ὁμορφὴ παλλικάρη·
 » Ἀγγίσις ἔχει τ' ὄνομα,
 » τέκνα καλῶν γονέων·
 » Ἐάν σμίγῃ τὸ τριαντάφυλλο
 » μὲ τὰ λευκὰ τὰ κρίνα,
 » Νεῖδ εὐμορφῆ, νεῖδ εὐμορφος,
 » καὶ σεῖς θὰ ταριχισθῆται·
 » Τέκνα ὡσάν ἄστρο τ' οὐρανοῦ
 » θὰ κάμειτε κ' οἱ δύο·
 » — Καὶ ἂν, ὁ Ἔρμης ὡς ἔλεγε,
 » σὺ ὁ Ἀγγίσις εἶσαι,

» Παρακαλῶ σε, ἀκουσ με,
 » παρακαλιὰ μεγάλη,
 » Μὴν μοῦ φιλήσῃς τὰ γλυκὰ
 » τὰ μάτια οὔτε τὰ χεῖλη,
 » Ἄν σέβουσαι τιμιότητα
 » κ' ἐπαινο τῶν ἀνθρώπων,
 » Καὶ σύ με ἔς τὴν μάνα σου,
 » ἔς τὰ γονικά σου πᾶμε,
 » Καὶ στείλε τοῦ πατέρα μου,
 » δῶρα νὰ σε προικίσῃ,
 » Νὰ κάμουμε τοὺς γάμους μας
 » ἔς τὰ σπήτρια τῶν γονιῶν σου·
 » — Κοράσιο ὁμορφομίλητο,
 » ὁ νιός ἀπολογέται,
 » Ἄν ἦναι ἀλήθεια καὶ θεός
 » ἐδῶ σὲ ἔχει φέροι,
 » Ἀγαπητὴ θυμῖα μου
 » θὰ ζήσῃς μετ' ἐμένα,
 » Ἀλλὰ καὶ τ' ἄδου ἂν ἐμελλε
 » νὰ ἰδῶ τὸ μαῦρο χῶμα,
 » Δὲν θὰ ἀφήσω, ποῦ ἐδῶ,
 » ἔς τὴν σιγαλιά τῆς ὥρας,
 » Ἐστὶς Ἰσκιό τ' ὁμορφου δεινροῦ,
 » μαζὶ μὲ σὲ, κοράσιο,
 » Τῆς νεότητος καὶ τοῦ ἐρωτός
 » νὰ μὴ γενθῶ τὰ δῶρα·
 » — Μὲ τὴν θεᾶ κοιμήθησται,
 » χωρὶς νὰ τὸ γνωρίζῃ,
 » Πῶς ἦτον κάλλους ἡ θεᾶ
 » καὶ τῶν ἐρωτῶν μάνα.
 » Ὑπνος γλυκὺς ἐχύθηκε
 » ἔς τὰ μέλη τοῦ κορμιού του·
 » Ἐστὶς τοῦ ἡλίου τὸ βασιλευμα
 » καὶ ἔς τὴν στερνή του ἀχτίνα
 » Ἡ Ἀφροδίτη ἐνδύθησται,
 » τὸ κάλλος τῆς ἀστράφτει,
 » Ἐάν ὅταν μεγαλόχαρη
 » ζῆ με θεοὺς τοῦ ἄλλους,
 » Καὶ τὸν Ἀγγίσις ἐβύνησται,
 » καὶ στέκει ὀρθή, τοῦ λέγει·
 » — Εὐπνησ', Ἀγγίσις, νὰ ἰδῆς,
 » ἂν μοιάζω τὸ κοράσιο,
 » Ποῦ Ἀργεῖφόντης ὁ θεός
 » σοῦ φερε ἐδῶ ἔς τὸ ὄρος·
 » — Ἐκεῖνος ὡσάν ἐξύπνησται
 » κ' εἶδε θεᾶς τὰ κάλλη,
 » Μὲ ταῖς παλάμαις του ταῖς δυὰ
 » κρύβει τὸ πρόσωπό του.
 » — Θεᾶ σκληρῆ, μ' ἀδικήσται,
 » τῆς ἀποκρίθη ὁ νέος·
 » Βλαμμένοι, χωρὶς δύναμιν,
 » κ' ἡμέραις ζοῦν ὀλίγαις
 » Ὅσοι μ' ἀθάναταις θεαῖς
 » τύχη καὶ κοιμηθῶνε.
 » Θεᾶ πῶς εἶσ' ἐνόησται,
 » ἢ ἅμα σὲ πρωτοεἶδα,
 » Ἀλλὰ ἐσὺ μὲ γέλασται
 » μὲ πονηρὴ βριλία·

» Μητέρα δὲ εἶσαι τοῦ ἔρωτος
 » τὸ κάλλος σου τὸ δείχνεις.
 » Συνίθειο τὸ χεῖρ οἱ θεοί
 » βλάβη θνητῶν νὰ ἦσθε.
 « — Πάρε τὰ λόγια τὰ πικρά,
 » τοῦ λέγ' ἡ Ἀφροδίτη,
 » Πάρετα πίσω καὶ ἀπὸ μὲ
 » ποτὲ κακὸ δὲν θά γῃς.
 » Ἐς τοὺς πέντε χρόνους θὰ στραφῶ,
 » καὶ θὰ κρατῶ ἔς τὸ χεῖρ
 » Ἐκθὸ ἀγῶρι καὶ ὄμορφο,
 » παιδί σου καὶ παιδί μου.
 » Ἐς τὴν Ἴλιον πᾶρ' το, ἀνάρεφ' το,
 » νὰ δοξασθῇ ἔς τὸν κόσμον.
 » Ἐς τὴν πόλιν πρόσσεχε, ἀν σταθῇ
 » κἀνείς καὶ σ' ἐρωτήτη,
 » Μὲ ποῖα νεράϊδα τοῦ βουνοῦ,
 » μὲ ποῖο ξανθὸ κοράσιο
 » Χρυσὸν υἱὸν ἐγέννησες,
 » πλάσμα χαριτωμένο,
 » Ἰδὲς καλὰ, μὴν καυχῆθῃς
 » καὶ πῆς τὸ ὄνομά μου,
 » Διὰ τί ὁ Δίας μ' ἀστραπαῖς
 » καὶ μὲ βροντὴ μεγάλη,
 » Θὰ σχίσῃ γῆν καὶ οὐρανόν,
 » νὰ ἰδῆς τ' ἀνήλιο χῶμα.
 » Ἄν παρακούσῃς, ζεύρετο,
 » δίκῳ σου σφάλμα εἶ-αι.
 » — Θεβαῖοι, μὲ τὸ παράδειγμα
 » θεᾶς τῆς Ἀφροδίτης,
 » Μὴν ἀποστρέψετε ποτὲ
 » τὰ ἐρωτικά παιγνίδια.
 » Ἄπ' τὴν θεὰ γεννήθηκεν
 » ὁ φοβερός Αἰνείας.
 » Τὸ γένος του καὶ ἡ φυλὴ
 » βασιλεῖο ἔχει ἔς τὴν δύσι,
 » Ὄπου ὁ Τιβέρις ποταμὸς
 » γῆν εὐκαρπῆν ποτίζει.
 » Καὶ παλαιοί, καθὼς μιλοῦν,
 » χρησμοὶ καὶ προφητεύουν,
 » Θὰ ἴθουν ἐδῶ πολεμικά
 » τέκνα του, ἀπογόνοι.
 » Σέρνον τὸν Χάρο ἔς τὰ σπαθιά,
 » λαοὺς ἀλυσσάδενον,
 » Καὶ τῆς Ἑλλάδος ὁ λαὸς
 » γόνα ἔς αὐτοὺς θὰ κλίνει».
 Ὁ Πίνδαρος ὡς ἤκουσε
 τὰ λόγια τῆς Κορίνας
 τὰ ἄσπερνα τῆς, ἀναψέ,
 ἄν σίδερο ἔς τ' ἀμόνη
 Ποῦ τοῦ χαλκῆ εἰς τὸ σφυρί
 σπινθοβολαί καὶ ἀστράπτει.
 « — Τί φλυαρεῖς, τῆς φώναζε,
 » ἀνούσια τραγουδίστρα;
 » Ὅσο τὸν ἥλιο βλέπουνε
 » Σπαρτιᾶται καὶ Ἀθηναῖοι,
 » Ἐχθρὸς ποτὲ δὲν θ' ἀξιώθῃ,
 » ἀλλόφυλος ἢ ντόπιος,

» Νὰ σύρῃ μὲ τὴν ἄλυσον
 » φυλὴν τὴν Ἑλληνίδα.
 » Ἡρωικὴ θρέφουν ψυχὴ
 » ἔς ἀνδρειωμένα στήθη.
 » Δὲν κυνκοῦν τοὺς ἔρωτας,
 » παχειὰ τραπέζια κ' ὕπνο.
 » Γυναῖκα, καὶ δὲν τὸ μαθεῖς
 » τὸ πῶς ἀποκριθῆκαν
 » Ἐς τὸ μήνυμα τοῦ βασιλιᾶ,
 » γῆ καὶ νερὸ νὰ δώσουν;
 » Οἱ Ἀθηναῖοι τὸν κήρυκα
 » ἔς τὰ βάραθρα κρεμνίζου,
 » Ὄπου, προδόταις καὶ φονεῖς
 » θάφτου διὰ τιμωρία.
 » Ἐς τὴν Σπάρτη τοὺς δυὸ κήρυκας
 » εἰς φρέρο κατεβάζου
 » Νερὸ νὰ πάρουνε καὶ γῆν,
 » νὰ πᾶν τοῦ βασιλιᾶ τους.
 » Ἐκλείσαν καὶ μὲ μάρμαρο
 » τοῦ πηγαδιοῦ τὰ χεῖλη.
 » Ὅσιν ἔς τὸ λέγω, ἐτίμησαν
 » τὸν μέγα βασιλεῖα.
 « — Ἰθρῖεις τὴν πατρίδα σου,
 » ἡ Κορίνα τοῦ λέγει,
 » Ἐάν ἀσυλλόγιστος μιλῆς
 » ἄλας σοφίας σοῦ λαίπει.
 » Μὲ τοὺς Περσιάνους δέσσαμε
 » ἐρέτος συμμαχία.
 » Σπαρτιᾶται καὶ Ἀθηναῖοί σου
 » εἶναι ἐχθροὶ δικοί μας,
 » εἶναι ἐχθροὶ τῶν φίλων μας
 » καὶ μάζωξε τὸν νοῦν σου».
 « — Γυναῖκα, κάμε μὴ δουλιὰ,
 » σύρε ἔς τὴν θύρα Ἠλέκτρα.
 » Ἐκεῖ σιμά ἔς τὰ μνήματα
 » θὰ ἰδῆς μεγάλη πέτρα.
 » Θεβαῖοι καὶ Θεβαίισσαις
 » τὴν λέμε Σωφρονίστρα.
 » Παλλάδα ἡ ἀγνή θεὰ
 » τὸ ἄχαρο λιθάρη
 » Τοῦ Ἡρακλῆ ἐδρόντησε
 » ἔς τὰς πλάταις ταῖς μεγάλαις.
 » Ἄφου ἡ παραφροσύνη του
 » φονεῖ τὰ παιδιὰ του, . . .
 » Σάν λούλουδα μαρῆθησαν,
 » ποῦ ἀνεμικὴ θερίζει.
 » Κοίτονταν εἰς τὸ αἶμά τους
 » μὲ τὸ φιλὶ πλεμένα!
 » Ἐτρεχε καὶ τὸν γέροντα
 » πατέρα του νὰ σφάζῃ . . . !
 » Ἡ Ἀθηνᾶ τοῦ ἐδρόντησε
 » τὸ τρομερὸ λιθάρη.
 » Ἰπνον τὸν ἀποκοίμησε,
 » κ' ἐλύθηκε ὁ θυμὸς του.
 » Εἶθε τὸ χεῖρ τῆς θεᾶς
 » βροχὴ νὰ ἦθελε βρέξει,
 » Βροχὴ λιθάρια τ' οὐρανοῦ
 » ἔς τὴν ῥάχην τῶν Θεβαίων,

» Ὅταν νερὸ τοῦ ποταμοῦ
 » καὶ χῶμα τῆς πατρίδος
 » Ἐς τοὺς κήρυκας ἐδώκανε
 » τῆς βάραθρος Ἀσίας!
 » Τὸν Ἰσμηθὸν ἀτίμασαν,
 » καὶ γῆς Καδυμείας τὴν δοξάν».
 Χαμογελῶντας τοῦ γλυκά,
 τοῦ λέγει ἡ Κορίνα.
 « — Βάψε τὰ κόκκινα μαλλιά
 » βᾶψ' τα νὰ σκεταδιάσου.
 » Κακολογία καὶ ἀβίτητα
 » σοῦ δίδουν τὰ μαλλιά σου.
 » Βλαμμένοι εἶναι ἔς τὰ φρένα τους
 » Σπαρτιᾶται καὶ Ἀθηναῖοι.
 » Ἄν ἐχθρὸν ἔχῃς δυνατὸν,
 » ζῶν, πατρίδα χάνεις,
 » Ἄλλ' ἂν τὸν ἔχῃς φίλον σου
 » σὲ σώζει ἡ συντροφιά του. »
 « — Μοιάζου τὰ λόγια σου ἀνανδρα,
 » ὡσάν γυναῖκα ποῦ εἶσαι.
 » Σκοπὸς δὲν εἶναι τῆς ζωῆς
 » νὰ ζῆς ἄν ζῶ τοῦ δάσου,
 » Ἄλλ' ἐπουράνιους τοὺς θεοὺς,
 » ποῦ τὴν ζῶν μας δώσαν,
 » Μ' ἔργα τιμῆς καὶ ἀθάνατα
 » νὰ τοὺς δοξολογοῦμεν.
 » Κορίνα, ποῦ παράφρονος
 » καλεῖς τοὺς Ἀθηναῖους,
 » Ἄκουσε καὶ τὰ κόκκινα
 » μαλλιά τί σοῦ μιλοῦνε.
 « Ἐν εἶναι τὸ ἔθνος μας,
 » πίστι κρατοῦμε μίαν.
 » Σύρε ἔς τοὺς τροχιδίτικους
 » τοὺς κάμπους τοῦ πολέμου.
 » Λαοὶ στρατοπεδεύονται
 » καὶ βραβεῖς Ἑλλήνων.
 » Κρατοῦμε ἀπὸ τὸ σπέρμα τους,
 » εἴμαστ' ἐμεῖς ἐκεῖνοι,
 » Μὲ δοξὴ κ' αἵματα πολλὰ
 » στήσαμε ἔθνος ἕνα.
 » Ὅποιος, Κορίνα, ὀρέγεται
 » τὸ γένος του ν' ἀρνήται,
 » Προδότου πέρνει καύχημα,
 » ζῆ μισκτὸς τοῦ κόσμου,
 » Καὶ Περσερόνης τῆς θεᾶς
 » τὴν κρίσι δὲν θὰ φύγῃ.
 » Ἀπὲ τῆς Θεᾶς, ἄκουσέ με,
 » καὶ σεῖς οἱ μεγαστάνοι.
 » Μία θεραπεία, ἔς τὸ κακὸ (α)
 » ποῦ κάμαμε, γνωρίζω.
 » Καὶ ἂν εἶμαι νέος, μὲ γέροντας
 » πάντα δὲν εἶν' ἡ γνώσι.
 » Διαλέχτε τοὺς καλλήτερος
 » τοὺς πρώτους τῆς πατρίδος
 » Καὶ τῆς Ἀσίας ἔς τὸν βασιλιᾶ
 » κήρυκας νὰ τοὺς στείλτε».
 « — Θέλει τῆς Θεᾶς ὁ λαὸς
 » γῆν καὶ νερὸ νὰ δώσῃς».

« — Καὶ ἂν τ' ἀρνήθῃ στρατεῦμα
 » μὲ τοὺς θεοὺς δοῦθαι,
 » Μὲ τῶν ἡρώων ταῖς ψυχαῖς,
 » ταῖς πολυδοξασμέναις.
 » Θὰ ἴθουν εἰς τὴν σημαίαν μας,
 » ἔς τὴν δοξάν τῶν ἀρμάτων,
 » Μακεδονίται, Θεσσαλοί,
 » Σπαρτιᾶται καὶ Ἀθηναῖοι.
 » Αὐτὰ, ὅπου σὰς ἱστορῶ,
 » εἶναι χρησμοὶ Ἑλλάδος.
 » Ἐς ἄλλους, ἂν δὲν τοιμήσετε,
 » εἰς ἄλλους θ' ἀληθεύσουν.
 » Θεβαῖοι, καὶ δὲν ἀκούσετε
 » ἐφές φωνῆ, ποῦ ἦλθε;
 » Χίλια κηράδια ἔφαγε
 » Ἀθωνὸς τ' ἀκρωτήρι.
 » Σέρνει τὸ κῆμα τοῦ γιγαλοῦ
 » στηθάρια καὶ ἀνδρειωμένους.
 » Ἄντι νὰ πάρουν τοὺς Δελφούς,
 » νὰ πάρουν τὴν Ἀθήνα,
 » Ἐς τοῦ ὠκεανοῦ τὰ σπήλαια
 » τοὺς τρῶνε τὰ θηρία.
 » Ἀπὲ τῆς Θεᾶς τειναίξε
 » ζυγὸν ὀλιγαρχίας
 » Καὶ σεδοκῆτε μίαν φορὰ
 » τοὺς νόμους τῆς Ἑλλάδος.
 » Τ' ἄγρια στοιχεῖα τοὺς σέβονται
 » καὶ πολεμοῦν διὰ κείνους».
 Κεντοῦν μεγάλη ταραχὴ
 τὰ λόγια τοῦ Πίνδαρου.
 Πέρνει λιθάρια ὁ λαὸς,
 τοὺς πρώτους νὰ βαρέσῃ,
 Ἡ τ' ἀτιμο προσκύνημα
 εὐθὺς ν' ἀνακαλέσων.
 Μιλοῦν οἱ γερωνώτεροι
 « Ἀβρῖο ἔς τὸ συμβούλιον,
 » Καθὼς τὸ θέλει ὁ λαὸς,
 » θὰ γείν' ἡ ἐπιθυμία του.
 » Ἄλλ' ἂς ἀφήσουν σήμερα
 » νὰ κλείσῃ τὸ παιγνίδι,
 » Νὰ μὴ σκορπίσ' ἡ εορτὴ,
 » καὶ νὰ δοθῇ ἡ κορώννα».
 Μὲ τῶν γερόντων τὴν φωνὴν
 ὁ κόσμος ἠσυχάζει.
 Εἰς τὰ πεζούλια κάθονται
 ἔς τὴν γῆν τὴν ἀνθισμένην.
 Ἐ τὸν ἥλιο, ποῦ σαίτετε,
 δίδουν τὰ δένδρα ἴσκιον.
 Ὁ μεσινὸς ὁ δικαστὴς
 μιλεῖ καὶ ἀποφασίζει.
 « Οἱ ἔπαινοι τῆς εὐμορφίας
 » θέμα τραγοῦδι ἦτον.
 » Εἶπε τὰ ὁμορφότερα
 » τραγοῦδια ἡ Κορίνα.
 » Τὸ κάλλος τοῦ προσώπου τῆς
 » καὶ ἔς τὴν θεὰ εἶναι ὕμνος.
 » Μοιάζει κ' ἡ εὐμορφη ψυχὴ
 » τὴν χάρι τοῦ προσώπου.

(α) Ἐννοεῖ τὸ προσκύνημα εἰς τοὺς Πέρσας.

« Ο Πίνδαρος ἀε̄ διδαχθῆ
 » καλῆτερα τραγοῦδι,
 » διὰ νὰ ζητῆ τὰ στέφανα
 » ἔς τὰς ἑορταῖς ταῖς θεαῖς.
 Εἶπανε, καὶ τῆς φόρεσαν
 τῆς νίκης τὸ βραβεῖο.
 « Ο Πίνδαρος μουμουρίζε
 » ἡ σκρόφα τραγουδίστρα . . . ! »
 Ὡς εἶδε ἔς τὰ ξανθὰ μαλλιά
 πλεμμένο τὸ στεφάνι.
 Τὴν αὐρινὴν οἱ προύχοντες
 γνώμη βαρεῖα ἐβάλαν,
 Καὶ φοβερίζουν τὸν λαόν,
 ἂν θέλῃ τι νὰ κάμῃ.
 Ἦθελαν καὶ τὸν Πίνδαρον
 μὲ πρόστιμ' ἀπ' ἀργύρια,
 Ἀκόμη καὶ μὲ φυλακὴν,
 λένε, νὰ τιμωρήσουν.
 Τὴν χώρα μὲ τὰ λόγια του
 ἐπῆγε νὰ ταραξῆ
 Ἄλλὰ τὸν πῆραν σὰν παιδί,
 καὶ τὸν ἐσυμπαθήσαν.
 Ἦρθαν καιροὶ μετέπειτα,
 καὶ ὁ ψάλτης ὁ Θηβαῖος
 τοὺς Ἀθηναίους τοὺς ἥρωας
 ἔς τὴν Ὀλυμπία δοξάζει.
 Τὸ ὄμορφόν τὸ νόμα
 ἡ λύρα του ἐγκωμιάζει.
 Ἐς τὸν Μαραθῶνα εἶχε ἰδεῖ
 τὰ Περσικὰ κουφάρια
 Κ' ἐδάκρυσεν ἀπὸ χαρὰ
 ἔς τοὺς ματωμένους κάμπους,
 Καὶ εἶδε ἔς τὴν λίμνην τὴν θελήν
 καράβια χωρὶς ναύταις. —
 Εἶχε καρδιὰ ἀθηναϊκὴν,
 καὶ ἀε̄ ἦτον καὶ Θηβαῖος.
 Μίσσησαν τὸ τραγοῦδι του
 οἱ προσοτοὶ τῆς Θῆβας,
 Τὸν ψάλτη ἑκαταδίκασαν
 δραχμαῖς χιλιάδες δύο,
 Οἱ Ἀθηναῖοι ταῖς πλήρωσαν,
 τοῦ σταίνου καὶ ἀνδριάντα.

— 0 —

Πρέπει καὶ τὸ τραγοῦδι μου
 σήμερα ἐγὼ νὰ κλείσω
 Μὲ τῆς Ἀθῆνας τ' ὄνομα
 τῆς παλαιᾶς καὶ νέας.
 Ἦ δόξαις τοὺς νὰ σμιζοῦνε,
 μὴ θάλασσα νὰ γείνουνε.
 Εἶθε κ' οἱ ἄνδρες δικασταί,
 ἐπτάφωτη πλειάδα,
 Ἐμὲ νὰ στεφανώσουνε,
 ἀνόμοιοι τῶν Θηβαίων,
 Καὶ νὰ μὴν πάρουν ὅσ' κακὸ
 τὰ κόκκινα μαλλιά μου!

Εἰς τῆς Σχολῆς (α) τὰ μάρμαρα
 νέο τραγοῦδι ἀρχίζω.
 Δύοι ἐσὺ καὶ ἀνατολῆ,
 ἀκούσατε τί λέγω.

Ὡς τὰ πουλάκια τὰ ὄμορφα,
 χειμῶνα γεννημένα,
 Ἀκαρτεροῦν τὴν ἀνοιξί
 νὰ πρωτοκηλαδίσουν,
 τοῦ Μίχῃ νὰ ψάλουν ταῖς δροσισαῖς,
 ἔς τ' ἄνθη νὰ παιγνιδίσουν.
 Ὁμοίως κ' ἡμεῖς γλυκώφωνα
 νέα ἀηδόνια Ἑλλάδος,
 τὴν ἀνοιξί παντέχομε
 νὰ γράψουμε τραγοῦδι.
 Ὁ Ῥάλλης εἶναι Μάης μας
 καὶ τὸ Πανεπιστήμιον.
 Θεε̄, καὶ ἀγγέλοι τ' οὐρανοῦ
 φώτισι νὰ μοῦ δόστε,
 Εὐχὴ νὰ ψάλω ἀρεστὴν
 ἔς τὸ γένος τῶν Ἑλλήνων,
 εἰς τὴν φωνὴν μου νὰ χαροῦν
 ἔθνος κ' βασιλείας.
 • Εἶθε, Ἀθῆνα ξακουστὴ,
 » νὰ ἴθουν καιροὶ καὶ χρόνοι,
 » ποῦ πόλιν ἐνδοξώτερην
 » ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη
 » Ἐς τὸ ἀκοίμητο ταξιδιὶ τους
 » ἄλλην νὰ μὴν θεωροῦνε!
 » Ἐς τὰ ἄρματα, ἔς τὰ γράμματα
 » ψιλὴ κορφή νὰ γένῃς.
 » Σορίας κύματα ἀφθάρτα
 » πάλιν ἔς τὴν γῆν νὰ χύσῃς.
 » Πίστευσε καὶ ὄλα θὰ γενοῦν
 » τὰ ὄσα σοῦ προλέγω.
 » Ἄν τὸ μυστήριον ποῦ σοῦ εἶπῶ
 » καλὰ ἔς τὸν νοῦν σου ἀκούσῃς.
 » Κάτεχε' ἄλλος ὁ θεὸς
 » δόξης πηγὴ πῶς εἶναι,
 • Πηγὴ καλοῦ καὶ εὐμορφιάς,
 » πηγὴ ἀθανασίας.
 » Ποτίσου πνεῦμα ἄγιον
 » ἔς τὴν θεϊκὴν του χάριν.
 • Μάχου τὴν ὕλην τὴν κακὴν
 » μάραϊνε τὰ δεσμὰ τῆς.
 » Τὸ σῶμά μας καιόμενον,
 » λάμπει ἀρετῆς τὸ κάλλος,
 » Γράφε εἰς μάρμαρον λευκὸ
 » φωνὴν ἀγνώστου φίλου,
 • Ἐάν ἄλλοτε ποῦ ἐγραψῇς
 » χάριν θεοῦ ἀγνώστου,
 » Κ' ἦλθε σορὸς διδάσκαλος (2)
 » κ' ἐφώτισε τὸν νοῦν σου
 » Τὸν Ἰησοῦ ἐξεδάλυνε

(1) Τὸ Πανεπιστήμιον.

(2) Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος.

» ἔς τὰ γράμματα τὰ θεῖα,
 » Τέκνο θεοῦ ἀγαπητὸ,
 » καὶ αὐτὸς θεὸς αἰώνιος,
 » Μεσίτης εὐσπλαγγχὸς τῆς γῆς
 » ἔς τὸν θρόνον τοῦ Ἰψίστου ».
 Χαῖρε! κ' ἐγὼ ἀπόσωσα
 εὐχὴν καὶ τὸ τραγοῦδι.
 Καὶ σὺ μητέρα μου ἀκριβή,
 ποῦ μοῦ ἔδωσες τὴν ζῆσιν,
 Μάνα μου, ποῦ μ' ἐγέννησες
 νὰ ἰδῶ καλαῖς ἡμέραις (α),
 Μὴν λυπηθῆς, ἂν καὶ ἰδῆς
 ἄλλους νὰ στεφανώσουν,
 Ἄλλὰ εἰπέ χαρούμενη
 εἰς ξένους καὶ εἰς φίλους,
 « Ἐγὼ ἡ Ἑλλάδα καὶ ἄλλους υἱοὺς
 πολὺ καλῆτεροῦς του ».

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ.

Ὁ συγγραφεὺς προτίθεται διὰ τοῦ ποιηματίου τοῦ-
 του. ἀκολουθῶν ἀρχαίας μυθολογικᾶς καὶ ἱστορικᾶς
 παραδόσεις, νὰ εἰκονίσῃ τὴν σκηνὴν τοῦ μεταξὺ Πιν-
 δάρου καὶ Κορίννας ποιητικοῦ διαγωνισμοῦ ἐν Θῆβαις.
 Ἀπέφυγεν, ὅσον ἐδυνήθη, νὰ μὴ εἰσαγάγῃ τι εἰς αὐτὸ
 ἄσχετον καὶ ἀπάθον εἰς τὸ πνεῦμα καὶ εἰς τὴν φυ-
 σιογνωμίαν τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν τὰ διαγωνιζόμενα
 πρόσωπα ἔζων ἔπίσης δὲ ἐπροσπάθησεν, εἰς σύγχρο-
 να ἀναφερόμενος, νὰ φυλάξῃ πίστιν εἰς τὸ πνεῦμα τῆς
 Ἑλληνικῆς ἀναγεννήσεως. Πρὸς τὸ τέλος τοῦ ποιή-
 ματος ἠθέλησε νὰ δείξῃ τὴν ὑπεροχὴν τῆς αἰωνίου
 καὶ θεῖας ἀρχῆς τοῦ Χριστιανισμοῦ ὡς πρὸς τὸν ὕλι-
 σμὸν τῶν ἀρχαίων θρησκειῶν. Ὁ Πίνδαρος ἐξυμνῶν
 τὴν οὐρανίαν Ἀφροδίτην, κράτει τὸν μέσον δρον με-
 ταξὺ τῆς εἰδωλολατρείας καὶ τοῦ χριστιανισμοῦ. Οἱ
 λόγοι του εἶναι ἄνοδος πρὸς τὸ πνεῦμα, ἦτοι πρὸς
 τὴν λατρείαν τῆς ἠθικῆς ἀρμονίας καὶ ὠραιότητος,
 ἧτις εἶναι ἡ βάση τῶν δογμάτων τῆς Χριστιανικῆς
 πίστεως.

— 0 —

Εἰς τὴν στιχογραφίαν τοῦ ποιήματος ἠκολούθησεν
 ὁ συγγραφεὺς καὶ τὰ δύο συστήματα, τούτέστι, καὶ
 τὸ διαλύον τὰ φωνήεντα, καὶ τὸ ἐνάνον αὐτὰ εἰς τὴν
 προφορὰν, ὀδηγούμενος ἀπὸ τὸν τονισμὸν τοῦ στίχου
 καὶ ἀπὸ τὴν ἀρμονίαν, τῆς ὁποίας τὸ αὐτὸ εἶναι ὁ
 καλῆτερος κριτῆς, καὶ ἀκολουθήσας εἰς τοῦτο τὸ πα-
 ράδειγμα διακριθέντων ποιητῶν τοῦ γένους μας καὶ
 τῶν δημοτικῶν μας ἀσμάτων, ὡς τὰ ἐξῆς.
 Πᾶσι ὁ Κατωσῶδες ἔς τὸν πασσᾶν,
 καὶ νὰ προσκυνῆσῃ.

— 0 —
 Τὸ καρπούλι ἐφώναξε,
 τ' ἀπάνω καὶ τὸ κάτω.

— 0 —

(α) Τὴν ἐποχὴν τῆς ἐλευθερίας.

Δέκα ἡμεροῦλαις πόλεμον,
 καὶ δέκα ἡμερονύχτια.

— 0 —

Μόν' εἶμα' Ἀνδρούτσος ξακουστός,
 Ἀνδρούτσος ξακουσμένος.

— 0 —

Ὅσο νὰ σκάσῃ αὐγερινός,
 νὰ πάῃ ἡ πούλινα γλώσσα.
 Νὰ μάσω ἐγὼ τ' ἀσκήρι μου
 νὰ πάω νὰ τὸ μετρήσω.

— 0 —

Κ' ἐφέτος μπῆκα ἔς τὸν γιάλο
 καὶ πάω μὲ τὰ καράβια.

— 0 —

Τὸ πάω εἰς τοὺς τελευταίους στίχους προφανῶς
 δὲν προφέρεται οὔτε πᾶ, οὔτε πᾶ, διότι συγχίεται
 μὲ τὸ τρίτον πρόσωπον.

Ὁ ὑπὸ τοῦ Larcher χρονολογικὸς πίναξ τοῦ Ἡροδό-
 του θέτει τὴν γέννησιν τοῦ Πινδάρου κατὰ τὸ ἔτος
 517 πρ. Χρ.

Ὁ μεταξὺ Πινδάρου καὶ Κορίννας ποιητικὸς δια-
 γωνισμὸς ἐγένετο εἰς τὴν νεανικὴν ἡλικίαν τοῦ Πινδά-
 ρου. (Ὁρα Ὁ. Μύλλερ περὶ Πινδάρου).

Ὁ Πausanias ὁμιλεῖ περὶ τῆς νίκης τῆς Κορίννας
 εἰς τὰ Βοιωτικὰ, κεφάλαιον κβ', ἐν ᾧ διηγείται πε-
 ρὶ τῆς ἐν Τανάγρα εἰκόνας τῆς ὠραίας Κορίννας.

Ἄσάτως δὲ καὶ ὁ Αἰλιανὸς ἐγράψεν περὶ τούτου
 ὡς ἐξῆς: « Πίνδαρος ὁ ποιητῆς, ἀγωνιζόμενος ἐν Θῆ-
 βαις, ἀμαθέσι περιπεσὼν ἀκραταῖς, ἠττήθη Κορίν-
 νης πεντάκις, Ἐλέγγων δὲ τὴν ἀμουσίαν αὐτῶν ὁ
 Πίνδαρος, οὐν ἐκάλεϊ τὴν Κορίνναν ».

« Ἐπτάπετρον κορόνα ». Ἡ ἀρμονία χαρακτηρίζε-
 ται ὑπὸ τῶν ζωγράφων, φέρουσα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς
 στέμμα μὲ ἐπτὰ λάμποντας ἀδάμαντας, ἐμβύλημα
 τῶν ἐπτὰ τόνων τῆς μουσικῆς.

Περὶ Ἰμεναίου ἴδε Θεοκρίτου Ἐλέν. ἐπιθαλάμιον,

« Ἰμάν, ὦ Ἰμέναιε, γάμφ' ἐπὶ τῷδε χαρείης ».

καὶ τοὺς ἐπιθαλαμίου τοῦ Κατούλλου περὶ τῶν γά-
 μων Ἰουλίης καὶ Μανλίου.

Vesper adest, juvenes; consurgite; vesper Olympo
 Expectata diu vix tandem lumina tollit.

Περὶ Ἀλκίστης ἴδε τὴν ὁμώνυμον τραγωδίαν Εὐ-
 ριπίδου.

Περὶ Κόδρου ἴδε Λυκούργον κατὰ Λεωκράτους. —
 Βαλέριον Μάξιμον βιβλ. 5. κεφ. 6. — Ἰουστίνον
 βιβλ. 6. §. VI. — Πausanίου Ἀττικά κεφ. 10.
 ἐν ᾧ ἀναφέρει τὰ ἐξῆς:

« Δείκνυται (α) δὲ καὶ, ἐνθα Πελοποννήσιοι Κόδρον
 τὸν Μελάνθου βασιλεύοντα Ἀθηναίων κτείνουσι. »

Περὶ Οὐρανίας Ἀφροδίτης δὲ συμπίσειον Πλάτω-
 νος καὶ τὰ Βοιωτικὰ τοῦ Πausanίου κεφ. 15. — καὶ
 Ξενοφῶντος συμπίσειον κεφ. Η'. ὅπου λέγει: « εἰ μὲν
 οὐν μία ἐστὶν Ἀφροδίτη, ἢ διτταί, οὐρανία τε καὶ
 πάνδημος, οὐκ οἶδα (καὶ γὰρ Ζεὺς, ὁ αὐτὸς δοκῶν
 εἶναι, πολλὰς ἐπωνυμίας ἔχει) ὅτι γε μὲν τοὶ χωρὶς
 ἑκατέρω βωμοὶ τε εἰσὶ, καὶ ναοὶ, καὶ θυσίαι, τῇ μὲν

(α) Παρὰ τῷ Εὐλισσῷ.

πανδήμω ραδιουργότεραι, τῇ δὲ οὐρανίᾳ, ἀγνότεραι, οἶδα.

Ι. Βικάσαι δ' ἂν καὶ τοὺς ἔρωτας τὴν μὲν πάνδημον τῶν σωμάτων ἐπιπέμπειν, τὴν δ' οὐρανίαν, τῆς ψυχῆς τε, καὶ τῆς φιλίας, καὶ τῶν καλῶν ἔργων.

Καὶ ὁ Κικέρων εἰς τὸ σύγγραμμά του περὶ τῆς φύσεως τῶν θεῶν ἀποκαλεῖ τὴν οὐρανίαν Ἀφροδίτην «Nata ex caelo et die».

Περὶ Ἀφροδίτης καὶ Ἀγγίσου ἴδε ὕμνον Ὀμήρου εἰς Ἀφροδίτην. — Ὁ Βιργίλιος εἰς τὸ βιβλίον Β'. τῆς Αἰνείαδος ἀναφέρει τὸν Ἀγγίσον, λέγοντα.

Jampridem invisus Divis, et inutilis, annos
Demoror, ex quo me divum pater atque hominum rex

Fulminis afflavit ventis et contigit igni.

Ὁ Ἀγγίσος δὲν ὠφελήθη ἀπὸ τὴν παραινέσεων τῆς Ἀφροδίτης νὰ φυλάξῃ σιωπῆν. Ὄθεν ὁ Ζεὺς ἐκεραυνοβόλησεν αὐτόν, ἀλλ' ἡ Ἀφροδίτη προσδραμούσα, μόλις ἔσωσεν αὐτόν ἀπὸ τοῦ θανατηφόρου κτύπημα τοῦ κεραυνοῦ.

Περὶ τῆς καταγωγῆς τῶν Ῥωμαίων ἀπὸ τὸν Αἰνείαν καὶ ἀπὸ τοὺς Τρῶας ἴδε Διονύσιον Ἀλικαρνασέα. — καὶ Βιργίλιον.

•Hic donnes Aeneae, cunctis dominabitur oris
Et nati natorum, et qui nascentur ab illis.

Ὁ Ἰούλιος Καῖσαρ ἐκαυχᾶτο ὅτι κατήγετο ἀπὸ τὴν Ἀφροδίτην Aeneadem genitrix, ὡς τὴν ὕμνολογῆ ὁ Λουκρέτιος. — Οἱ δύο οὗτοι στίχοι τοῦ Βιργιλίου εἶναι σχεδὸν μετάρρασις πιστῆ τῶν ἐξῆς δύο Ὀμηρικῶν (Il. γ. 307):

«Nun δε δὲ δὴ Αἰνείας βίη Τρῶεσσιν ἀνάξει

Καὶ παῖδες παίδων, τοῖκεν μειόπισθεν γένωνται.»

Ὁ Διονύσιος ὁ Ἀλικαρνασσεύς (ὡς ὁ Βιργίλιος εἰς τοὺς ἀνωτέρω), ἀναγινώσκων ἀντὶ «Τρῶεσσιν» ἀπάντησσι· εὕρισκει εἰς τὸν Ὀμηρον προφητευμένην τὴν ἀπέραντον κυριαρχίαν τῶν Ῥωμαίων, ἀπογόνων τῶν Τρωαδιδῶν.

Περὶ τῶν πυλῶν Ἠλέκτρας, περὶ τοῦ λίθου Σωφρονιστήρος, καὶ περὶ τῆς γεννήσεως τοῦ Ἡρακλείου δὲρα Πausanίου κεφ. ια΄.

Ἐπὶ τῶν Περσικῶν αἱ ὀρθαὶ ἐκυβερνῶντο ὀλιγαρχικῶς. Περίστασις, τὴν ὅποιαν οἱ Ὀρθαῖοι, κατὰ τὸν Ὀουκιδῆν, μεταχειρίζονται πρὸς ὑπεράσπισίν των, ἀπολογούμενοι εἰς τὰς κατηγορίας τῶν Πλαταιῶν.

—

Μετὰ δὲ τὸ ποίημα τοῦτο ἀνέγνω ὁ ποιητὴς ἡ ὁ ἀνάδοχος αὐτοῦ τὸν ἐπόμενον εὐφύεστατον ἐπίλογον.

«Ὅποιος, Κύριοι, καὶ ἂν ἐγράψῃ τὸ ποιημάτιον, καὶ τὸ ποῖος ἀδιάφορον· σημειώτεον, κατὰ τὸ γράμμα του, ὅπου ἀνοίχθῃ ἀπὸ τὸν Πρύτανιν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, σημειώτεον, ὅτι φρονεῖ πῶς πλαστοουργία τέκνων δὲν συντελεῖ ὀλιγώτερον εἰς τὴν εὐδαιμονίαν ἐγὼς ἔθνους, παρ' ὅ,τι συντελοῦν καὶ εὐμορφοὶ στίχοι. Ὄθεν εἶχε προσδιορίσει, ἂν τοῦ ἔπεφτε τὸ βραβεῖον τῶν χιλίων δραχμῶν, νὰ διαμοιρασθῇ τὸ ποσὸν εἰς δέκα κοράσια τῆς Πρωτεύουσας, χάριν ὑπανδρείας,

χάριν τεκνοποιίας. Φαίνεται ἐθεώρησε τὸ βραβεῖον τοῦ Κυρίου Ἀμβροσίου Ῥάλλη, ὡς διφορὴν λεμονιάν, τὴν πρώτην ἐξαμηνίαν νὰ τοῦ κάμῃ στίχους· εὐμορφους, τὴν δευτέραν νῆπια καλὰ, δυνατὰ, τοῦ λαοῦ νανουρισμένα μετὰ τὸ τραγοῦδι τοῦ Ἰμεναίου, χάριν εὐγνωμοσύνης. Ἀπέτυχε καὶ εἰς τοὺς δύο τοῦ σκοποῦς· ἐπαινέθῃ τὸ ποίημα. Ἀλλ' οἱ ἔπαινοι μίαις Ἐπιτροπῆς καὶ μετὰ τὸν Πρύτανιν ἐπὶ κεφαλῆς, δὲν ἀποζημιῶνουν, δὲν ἱκανοποιῶν τὰ δέκα κοράσια· τοὺς ἔφυγε τὸ πραγματιῶν τους δῶρον! τὸ πρῶγμα ἐγίνε, δὲν εἶνε πάλαι συντέλεια αἰῶνος· ἡ χίλιας δραχμαὶς πιάνου καὶ ἐκεῖ ὅπου ἐδόθησαν. — Ἀλλὰ τὸ περιστατικὸν ὅπου φέρει εἰς ἀπορίαν εἶνε τὸ ἀκόλουθον, ἡ τύχη τοῦ Πινδάρου. Ἐξεύρετε τί γράφει ὁ Πausanias· ἐνίκησεν ἡ Κόρινθα τὸν Πινδάρου, λέγει, ἐξ αἰτίας τῆς διαλέκτου· δὲν ἐστιχοῦργήσεν αὐτῇ μετὰ τὴν Δωρικὴν φωνήν, ἀλλὰ μετὰ τὴν Αἰολικὴν, τὴν συνειθισμένην ἀπὸ τοὺς πολλοὺς· σκεφθῆτε λοιπὸν τὸ ἀνεξήγητον τῆς τύχης τοῦ Πινδάρου· τὸν παλαιὸν καιρὸν ὀμιλεῖ Δωρικὰ παλαιὰ· ἡ Κόρινθα ὀμιλεῖ ἀπλᾶ, τὴν φωνὴν τοῦ λαοῦ, μετὰ τὴν γλῶσσάν της καὶ μετὰ τὰ νόξια της, τοῦ πατρὸς τὰ στέφανα· χάσκει ὁ Πινδάρου μετὰ τὰς ἑλληνικαῖς του. Φέτος, μετὰ τὴν πολυκαιρίαν, φαίνεται, ἔβαλε γνῶσιν, ὀμιλεῖ ἀπλᾶ, ἐνθυμείται τὴν παλαιάν δικήν· ἀλλὰ τί συμβαίνει! οἱ κλέφταις καὶ οἱ ἄρματολοι τοῦ 19' αἰῶνος ὀμιλοῦν ἑλληνικώτερα ἀπὸ τὸν Πινδάρου, καθὼς εὐστόχως τὸ παρετήρησε καὶ ὁ Κύριος Εἰσηγητὴς τῆς Ἐπιτροπῆς· τὸν χανδακόνου λοιπὸν καὶ αὐτοὶ, τοῦ παίρνουν τὰ πρωτεῖα. Ἄν τοῦ ἐξέφυγεν ἀπὸ τὸ στόμα, χωρὶς νὰ θέλῃ καὶ καμμία ἑλληνικούρα, ἀπὸ κακὴν συνήθειαν, κλέφταις καὶ ἄρματολοι τὸν πλακόνου μετὰ τὰ χαρμπιά. Εἶπε· φυλῆν Ἑλληνίδα, τοῦ λέγουν, τὸν μασκαρεύουν εἰς τὸν κόσμον, ἐνώπιον τοῦ Πρωθυπουργοῦ.

«Νὰ ποῦμεν ὅμως καὶ τὴν μαύρην ἀλήθειαν, τὸ ποίημα εὐρέθηκε ξικικὸ· ἀκούσατε· ἡ ὄκα, δράμια τετρακόσια· ἀλλὰ ὄκα, καθαρεύουσα, δράμια πεντακόσια· τὸ ποίημα ἐξύγιζε δράμια τετρακόσια τριάντα καὶ ἔκλειε· ποῦ νὰ φθάσωμεν εἰς τὰ πεντακόσια! ἔλειπαν στίχοι ἐβδομήντη ἀκόμη μετὰ σωστὸν λογαριασμὸν.

«Ἀρετὰ, Κύριοι, ἐγελάσαμεν, καὶ τὰ πολλὰ γέλοια δὲν εἶνε καλὰ· σὰς προσκαλῶ λοιπὸν τὴν ἐρχομένην Κυριακὴν νὰ κλαύσωμεν καὶ ὀλίγον ἐνθυμούμενοι τὸν ἀοίδιμον Πατριάρχην Γρηγόριον. «Δγαθὸν ἦκειν εἰς οἶκον πένθους».

ΚΑΙ εἶναι μὲν εὐφύεστατος ὁ ἐπίλογος οὗτος, καὶ εἰς τὴν τέρψιν τῶν ἀκροατῶν συνετέλεσεν οὐχ ἥττον αὐτοῦ τοῦ ποιήματος, καὶ πολλὰκις διεκόπη ὑπ' ἀσβέστου γέλωτος καὶ δικαίων χειροκροτήσεων. Ἀλλὰ κατὰ τὴν ἡμετέραν πεποιθήσιν δύο τινος παρατηρήσεις ὀφείλομεν νὰ προσθέσωμεν. Τὴν πρώτην, ὅτι ὁ Πινδάρου δὲν ἐλθευθῆ τὸ ἄθλον ὑπὸ τῶν Ἀρματολῶν μόνον ἐν ὀνόματι τῆς γλῶσσας, ὡς φαίνεται ἐνωθῶν, ἀλλὰ προσέτι καὶ ἐν ὀνόματι τῆς ποιήσεως, διότι ἐκ τῶν δικαστῶν οἱ πλείστοι ἀνεγνώρισαν ἴσα τὰ ποιητικὰ προτερήματα τῶν δύο ἐπιδοκιμασθέντων ποιημάτων, καὶ, ἂν δὲν μᾶς ἠπάτησεν ἡ φήμη,

τρεις ἐκ τῶν ἐξ ἐθεώρησαν μάλιστα ὡς ἀνώτερα τὰ τῶν Ἀρματολῶν. Τὴν δὲ δευτέραν, ὅτι τῶ ὄντι ὁ Πινδάρου ἔχει ἀμαρτίαν, φαίνεται· τοῦλάχιστον τὴν ἀμαρτίαν τοῦ νὰ μὴ ἐκτιμᾷ δεόντως τὸ ἐγκατερον ὡς πρὸς τὴν χρῆσιν τῆς γλῶσσας. Οὕτως ἐστερήθη ἄλλοτε τοῦ στέμματος διότι δὲν ἔφαλε κατὰ τὴν γλῶσσαν τῶν ἀκροατῶν του, καὶ ἐστερήθη τοῦ στέμματος ἐκ νέου, κατὰ μέρος καὶ, δι' αἰτίαν, οὐχί, ὡς νομίζει, τὴν ἐναντίαν ἐκείνης, ἀλλ' ἐντελῶς τὴν ἰδίαν· ἔφαλεν εἰς γλῶσσαν ἣτις δὲν εἶναι ἡ τῶν δικαστῶν καὶ ἀκροατῶν του. Ὁ Πινδάρου εἶχε λησμονήσει τὸ πάλαι ὅτι δὲν ἠγωνίζετο ἐνώπιον τῶν δωριστῶν λαλῶντων χωρικῶν τοῦ Ἐριεοῦ ἢ τοῦ Κιτινίου, ἀλλ' ἐν ὀρθαῖς, τῇ πατρίδι τῶν προγόνων καὶ διδασκάλων τοῦ Ἐπαμεινώνδου καὶ Πελοπίδου, παρ' οἷς ἡ γλῶσσά του ἦχε ξενοφώνως. Ἀλλὰ τὸ πάθημα δὲν τῷ ἐχρησίμευσεν εἰς μάθημα. Ἐλησμονήσεν ὁμοίως καὶ σήμερον ὅτι δὲν ψάλλει ἐνώπιον ἀκροατῶν καὶ δικαστῶν τῶν ποιμένων τοῦ Δαδίου καὶ τῆς Βελίτζας· ἀλλ' ἐν Ἀθήναις, ἐνώπιον τῶν λογάδων πάσης τῆς Ἑλλάδος, οἵτινες τῷ εἶπον ὡς οἱ ἀρχαῖοι Ὀρθαῖοι. Ἡ γλῶσσα ἦν ὀμιλεῖς εἶναι ἴσως ὀρθαῖα, ὀμιλεῖται, δὲν ἀμφισβῆλλομεν, εἰς τὰς κοιλιάς τοῦ Παρνασσοῦ, καὶ εἰς τοῦ Πίνδου τὰ βλαχοχώρια· ἀλλὰ δὲν εἶναι ἡ ἐδική μας. Οὐτε αὐτὴν διδασκόμεθα, οὐτε αὐτὴν ὀμιλοῦμεν ἢ γράφομεν. Οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν λέγει ποτὲ ζῆσι, ἢ λέγει πλέον μάννα, γὰς, σοῦ ὄσσαν, κτλ. Μοὶ σοὶ φανῆ λοιπὸν παράδοξον, ἂν, ὡς πρὸς τὴν γλῶσσαν τοῦλάχιστον, τὸ βραβεῖον δοθῇ εἰς τὸν ὀμιλοῦντα ὄχι τὴν ἐδικήν σου, εἴτε ὡς Δωρικὴν εἴτε ὡς χωρικὴν τὴν χαρακτηριστικὴν, ἀλλὰ τῆντων δικαστῶν καὶ ἀκροατῶν σου, ἣτις ἄλλοτε μὲν ἦτον ἡ αἰολικὴ, νῦν δὲ ἡ καθαρεύουσα πανελληνίως.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ λόγος περὶ τοῦ διαγωνισμοῦ, πρέπει, ὅπως καταστήσωμεν καταληπτὰ τινὰ μέρη τῆς περὶ αὐτοῦ ἐκθέσεως ἐν φυλλ. ΟΓ, σελ. 21, παραβαλλομένης πρὸς τὸ ἐκδοθῆν ἐν τῷ προλαβόντι φυλλαδίῳ ποίημα τοῦ Κ. Τζαλακώστα, νὰ σημειώσωμεν ὅτι ὁ ποιητὴς οὗτος διώρθωσε πρὶν τοὺς ἐκδόστη τινὰς τῶν στίχων τῶν κατακριθέντων ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς. Ἀντὶ τῶν ἐκφράσεων φρικώδους πάλῃ βροχῆς καὶ ἀρέμου, καὶ μεγάλη τῆς φύσεως ἀραστατάσεως, ἀντικατέστησε τὸν β' καὶ γ' στίχον τῆς τρίτης στροφῆς ἀπὸ τὸν δ' στίχον τῆς 49 στροφῆς· ἐξήλειψε τὰς λέξεις θροῦς βημάτων· τὴν ἐνεδραν μετέβαλεν εἰς ἐνέδραν, καὶ τὴν λέξιν θεοῖν ἀφῆρσεν ἀπὸ τὸν 6 στίχον τῆς στροφῆς 56. Εἰς δὲ τὴν ἰδιαίτην τοῦ ποιήματος τούτου ἐκδόσιν προσέθηκεν ἐπὶ κεφαλῆς καὶ τινος στίχους εἰς μνήμην τοῦ ἀρτίως ἀποθανόντος τέκνου του, οἵτινες διὰ τὴν γλυκύτητα τοῦ αἰσθηματος καὶ διὰ τὸ κάλλος τῆς ἐκφράσεως, μᾶς φαίνονται αὐτοὶ ἤδη ἀξιοὶ τοῦ στεφάνου, καὶ οὗς καταχωρίζομεν παρὰ πόδας.

Τῆς ΣΦΑΡΑΚΤΙΚῆς ΜΝΗΜῆς
ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΜΟΥ
ΟΝ, ΜΟΙΡΑ ΑΝΕΛΕΗΜΩΝ
ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΗΛΗ ΑΝΘΟΥΝΤΑ ΕΑΡ
ΑΝΗΡΠΑΣΕ.

==

Καλῶν τὸν Θάνατον καὶ Χρόνον,
Ἐγραφον ἤσυχος, καὶ πόνον
Δὲν ἠσθανόμην φλογερὸν.
Δὲν ἔλεγον πῶς θὰ σὲ χάσω·
Ὡς ἄγγελος τότε· ἐκοιμᾶσο
Εἰς τοῦ πατρὸς σου τὸ πλευρόν.

==

Ποσάκις τὴν γραφίδ' ἀφίνων
Ἐρχόμην προσχαρῆς, καὶ κλίνων
Τὸ πρόσωπόν μου ἐπὶ σέ!
Εὐώδες ὡσφαινόμην μύρον,
Καὶ μ' ἐγόητευσον ὀνείρων
Τερπναὶ εἰκόνες καὶ χρυσαῖ.

==

Οὐαὶ χαρᾶς ἡμαρτημένης!
Εἰς κάλπην μαύρης εἰμαρμένης
Ἐστρέφοντ' ὦραι συμφορᾶς·
Εἰς κλάδος σήμερον ἀνθίζει . . .
Ἀλλὰ τὸ μνημά σου στολίζει—
Τὸ μνημα πάσης μου χαρᾶς.

==

Ἀλλὰ μεταξὺ λόγων, ἴδομεν ἐν τῷ Αἰῶνι ἐπίκρισιν τῶν δύο διακριθέντων ποιημάτων, ὑπὸ Κυρίου τινος Γ. Σ. ἐκ Σύρου, ἣτις ὀμολογοῦμεν ὅτι μᾶς ἐξέπληξεν.

Ὁ Κύριος οὗτος, τῆς νεοελληνικῆς ποιήσεως φαινομενός ὅτι κηρύττεται πρόμαχος, ἐναντίον τῆς ἰδέας τοῦ Κ. Ἀμβρ. Ῥάλλη, εἰπόντος ὅτι παρ' ἡμῖν ἡ πεζὴ γλῶσσα ταχύτερον προσοδεύει τῆς ποιητικῆς, ἀναδείκνυται ἐν τούτοις αὐτὸς αὐτῆς κατακριτῆς πολὺ ἀστυρότερος. Πρῶτον μὲν ἀπηνῶς καταφέρεται κατ' ἀμφοτέρων τῶν ἐν τῷ ἐνεστῶτι εἶσι εὐδοκιμησάντων ποιητῶν, τοῦ τε Κ. Ζηλακώστα καὶ τοῦ Κ. Τερτζέτου, καὶ κακίζει αὐτῶν τὴν νίκην. Ἀγαπᾶμεν τοὺς μασσῶντας, οὐχί τοὺς δάκνοντας τὴν τῶν Μουσῶν δάφνην. Ἐπειτα δὲ, ὑποκρίνεται μὲν τὸν ἐνθουσιώδη θαυμαστήν τῶν δύο ἀδελφῶν Σούτσων, ἀλλὰ καὶ τοῦτο εἶναι προφανῶς τέχνασμα αὐτοῦ, εἰρωνικὸν καὶ ἐπιβουλον· διότι, παραθέτων αὐτῶν τεμάχια, οὐ μόνον δὲν ἐκλέγει τὰ ἀριστα, ὡς τοῦ Ἀλεξάνδρου τὰς πρώτας σατύρας, καὶ τοῦ Παναγιώτου τινὰ ἐκ τοῦ Ὀδοιπόρου καὶ Μεσσίου, ἀλλ' ἐκ προθέσεως ἀναμφισβῆτως ἀντιγράφει τινος, ἐν οἷς πρὸς τοὺς ἄλλους ὑπάρχουσι καὶ ὅσα ὡς

λάθη ἐλέγχονται ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῷ ποιητικῷ πρὸς οὓς παραβάλλει τοὺς ΚΚ. Σούτσους.

Οὕτω, λέγει, ἐν τῷ στίχῳ τοῦ Ζαλακώστα

«Τοῦ πύργου παραπλήθειον μονύδριον ἁγίου λαμπὰς φωτίζει, πρὸ σεπτῆς εἰκόνας καιομένην»

ὅτι ὁ νοῦς μοχθεῖ τρέχων πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς ὀνομαστικῆς λαμπὰς, τοῦ ὀνόματος φωτίζει, καὶ τῆς μεταβατικῆς μονύδριον. Καὶ ἐν τούτοις προτείνει ὡς στιχουργικῆς καλλιπεΐας παράδειγμα τὸν ἀκόλουθον στίχον τοῦ Ἀλ. Σούτσου :

«Τοῦ Θεοῦ τὰ ἐργαλεῖα εἰς τὴν γῆν αὐτὴν τὸ πάλαι οὐρανὸν κλοπιμαῖα χεῖρες ἔφερον μεγάλα ὅπου ἐρωτᾶται ἂν ἡ ὀνομαστικὴ χεῖρ καὶ τὸ ῥῆμα ἔφερον, δὲν ἀπέχουσι πολὺ περισσότερον ἀπὸ τὴν μεταβατικὴν (ῆ) ἐργαλεῖα, ἀπ' ὅτι τὸ λαμπὰς φωτίζει ἀπὸ τὸ μονύδριον. Ἐπειτα τὸ πρὸ σεπτῆς εἰκόνας τοῦ Ζαλακώστα εἶναι ἐλληνικὸν (!), διότι ἀναθρον, ἐνῶ σημαίνει πρὸ μᾶς εἰκόνας. Τοῦτο λέγει ἀναμφισβητήτως ἐπὶ τῷ πλαγίῳ σκοπῷ τοῦ νὰ ἐλέγξῃ ὡς αὐτόχρομα ἐλληνικὸν τὸ ἐπίσης ἀναθρον τετράρχα Γαλιλαίας (δηλ. τῆς Γαλιλαίας, οὐχὶ μᾶς Γαλιλαίας), τοῦ Παναγιώτου Σούτσου, ὃν προσποιεῖται θαυμάζων μέχρι λατρίας. — Ὁθεν ἐδῶ, δύο ἐπιρρήματα πλησίον, λέγει, καὶ τὸ λέγει οὐγὶ σπουδαίως νομίζομεν, ἀλλὰ διὰ νὰ προσβάλῃ βεβήλαιως τὸν Ἀλ. Σούτζον, ἔχοντα εἰς τὸν ἀνωτέρω στίχον τὸ πάλαι οὐρανὸν, ἐπίσης δύο ἐπιρρήματα πλησίον. — Παρατηρεῖ τὸ γόνατος ἕως, καὶ τοι προπαρτηρηθὲν καὶ ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς, κακῶς ποιούσης· διότι τί κάμνει ἡ ἐπιτροπὴ τὸ δαί.ης ἕως ὀψίας τοῦ Γεωπονικοῦ; Ἀλλὰ τὸ παρατηρεῖ ὁ ὑπουργὸς τῶν Σούτζων κατήγορος, διότι ἠξέουσε ὅτι τὴν λίαν ἐπιτετραμμένην μετὰθεσιν ταύτην κατὰ κόρον μετεχειρίσθησαν οἱ Σούτζοι, καὶ ἀπ' αὐτῶν τὴν ἐπιμῆθη ὁ Ζαλακώστας. Ἀλλ' οἱ Κ. Σούτζοι θέλουσι βεβήλαιως γελᾶσαι βλεπόντες τὸν ὑποτιθέμενον ὑπερκαπιστήν των ἐρωτῶντα ἂν ἐν τῷ στίχῳ

Ἐστᾶθη τῆς ἱκετίδος ἐγγὺς τὸ ἐγγὺς δύναται νὰ τεθῆ μετὰ τὴν γενικὴν, καὶ ἠθέλον τῷ εἰπεῖ ὅτι τὸ ἐγγὺς εἶναι ἐπιρῆμα, καὶ δύναται πάντως νὰ τεθῆ καὶ πρὶν καὶ μετὰ τὴν γενικὴν, ἀπαρραλάκτως ὡς ἂν ἔλεγεν

Ἐστᾶθη τῆς ἱκετίδος πλησίον

Ὁμοίως δὲ ψέγει ἐν τῇ ἐπιμελετημένῃ φράσει τοῦ Ζαλακώστα τὴν ἀνάμειξιν νεωτέρων τύπων, τοῦ εἶναι, καὶ τοῦ μὴ μετ' αἰτιατικῆς, μόνον καὶ μόνον διότι γνωρίζει ὅτι καὶ ὁ Παν. Σούτζος (Ἡ τρίτη Σεπτεμβρίου, 2) λέγει : *Εἶναι σκότος*, καὶ (αὐτ. 3) *λαός, σύμβουλοι τοῦ κράτους, στρατεύματα, ἐν σῶμα εἶναι,* καὶ ὡς ἕνας μονομάχος, καὶ πᾶμπολλα ἄλλα ὅμοια. Προσέτι δὲ α' *Μ' ἄνθη στέφανε τὴν πύκα* (ὡδὴ εἰς τὴν κα'. Μαρτ.), καὶ *Μ' αὐτοκράτορος πορφύραν, καὶ μετὰ τὴν χρυσοῦν φιάλην* (ὡδ. εἰς τὴν βασίλισσαν) κτλ. κτλ.

Ἡ τακτικὴ λοιπὸν τοῦ Ἰ. Σ. μᾶς φαίνεται προφανῆς. Κηρύττει ὡς κορυφαίους ποιητὰς, ὡς μόνους ποιητὰς ἐν Ἑλλάδι τοὺς ἀδελφοὺς Σούτζους, καὶ μετὰ ταῦτα καταδεικνύει ἐν τῷ Ζαλακώστα (ἀναφέρου-

μεν αὐτὸν, ὡς μόνον δυνάμενον διὰ τὴν ὑψὴν τῆς στιχουργίας καὶ τῆς γλώσσης του νὰ ἀντιπαραβληθῇ πρὸς τοὺς Σούτσους) ὑποτιθέμενα, καὶ καθ' ἡμᾶς ἀνύπαρκα ἐλαττώματα, εἰς 2 γνωρίζει ὅτι ἀσυγκρίτως συνεχίστερον ὑπέπεσαν ἐκεῖνοι, ἵνα δι' αὐτοῦ διαβάλλῃ ἐκείνους, καὶ ἐπομένως πρόχειρον παραγάγῃ τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἂν τοιοῦτοι εἰσὶν οἱ κορυφαῖοι, τί ἀραγε ἔσονται οἱ λοιποὶ ποιηταὶ τῆς Ἑλλάδος; Ὅπως ὁμως συγκαλύψῃ τὸν κατὰ τῶν Σούτζων σκοπὸν του, ἐνῶ πρόκειται περὶ τῆς γλώσσης, δολίως ἢ γελοίως ἀναφέρει χωρὶς τοῦ Παναγιώτου Σούτζου ἐκ τινος μελοδράματος ἐπιγραφομένου Βλαχάδας, ἐν οἷς ἐπαινεῖ οὐχὶ τὴν γλῶσσαν, ἀλλὰ τὴν ἔνοιαν, θαυμάζων φέρ' εἰπεῖν ὅτι ὁ Βλαχάδας ἐκπνέων, λέγει πρὸς τὸν Τούρκον μετὰ μίσους, νὰ σκύψῃ νὰ τὸν ἰδῇ, διὰ νὰ τὸν ἐνθυμῆται. « *Ἴσως σὲ εἰς τὴν δευτέραν παρουσίαν ἀπαρτήσω.* » καὶ πάλιν ἐπιτήδες στίχον ἐκλέγων οὐχὶ ἐκ τῶν ἐπιτυχστέρων, ἐν αὐτῷ τὸ σὲ τίθεται οὕτως, ὥστε νὰ λαμβάνῃ ἐμφασιν, σημαῖνον σὲ, καὶ ὅχι ἄλλο.

Ἀλλὰ καὶ τοῦ πεζοῦ λόγου ἐπιτόλαιος φαίνεται κριτικὴ ὁ Ἰ. Σ., καὶ πάλιν μετὰ τοὺς Σούτζους τὰ ἔχει. Ὡς κορυφαῖοι, λέγει, τῆς πεζῆς ἡμῶν γλώσσης θεωροῦνται, πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως μὲν ὁ Κοραῆς, τὴν σήμερον δὲ ὁ Ἀσώπιος, καὶ ἀντιγράφων τεμάχια αὐτῶν, καταδεικνύει αὐτῶν τὰς ἐλλείψεις, καὶ ἐπιφωνεῖ ὅτι γλῶσσα ἐλληνικὴ τὴν ὑψὴν, γλῶσσα ἀφελῆς καὶ ἀληθῆς Ἡροδότειος εἶναι ἡ τῶν Σούτζων, ὧν παραθετὴ καὶ ἐν παράδειγμα.

Καὶ πρῶτον μὲν λέγομεν τῷ Ἰ. Σ. ὅτι ὁ Κοραῆς ἦν ὁ ἥπατος τῶν παρ' ἡμῖν φιλολόγων, τιμήσας οὐ μόνον τὴν πατρίδα αὐτοῦ Ἑλλάδα, ἀλλὰ καὶ τὴν υἰοθετήσασαν αὐτὸν Γαλλίαν διὰ τῆς εὐρείας καὶ πεφωτισμένης του κριτικῆς προσέτι εἶχεν ὁ Κοραῆς τὸ δῶρον τῆς ἀληθοῦς καὶ οὐχὶ ἐπιτετηθευμένης ἀφελείας περὶ τὸ γράφειν, τῆς χάριτος ἧτις πηγάζει ἐκ τῆς εὐκρινείας, καὶ ἐκ τῆς λογικῆς τῶν ἰδεῶν ἐκθέσεως. Ὅτι ὁμως ὁ Κοραῆς ἐντέχνως ἔγραπεν, ὅτι καλλιτεχνικῶς οὕτως εἰπεῖν διεθέτε τὰς περιόδους του, τοῦτο οὐδεὶς εἶπεν, ἢ ἂν τις τὸ διασχυρισθῆν, εἶχεν ἄδικον. Ὁ δὲ Ἀσώπιος εἶναι ὁ πολυμαθέστερος ἴσως τῶν συγχρόνων Ἑλλήνων. Μέχρι τοῦδε χιλιάδας Ἑλλήνων ἐδίδαξε, καὶ ὁμως ὁ φιλόπονος γέρον δὲν παύει οὐδὲ στιγμὴν διδασκόμενος. Ὁ ἀπὸ καθέδρας λόγος του εἶναι ἀνεξάντλητον ῥεῦμα παντοίων καὶ ποικίλων εἰδήσεων, ἀπ' ὧν οὐδεὶς ἐστὶν ὁ μὴ δυνάμενος ν' ἀρυσθῆ μεγίστην ὠφέλειαν. Ὁμοίως εἶναι καὶ τῶν συγγραμμάτων του ὁ χαρακτήρ. Ἐν αὐταῖς χεεῖ ἀφθόνως τὰς ἀνεξαντλήτους του γνώσεις, περὶ τὸ ὕφος ὁμως οὐδεμίαν ἐπιτηδεύσεως ἀξίωσιν ἔχει, καὶ ὁ σκοπὸς του ἐν αὐταῖς εἶναι νὰ ὠρλήσῃ διὰ τῆς οὐσίας, οὐχὶ νὰ θαυμασθῆ διὰ τὸ ἔνδυμα. Ἡθέλην ὁ Ἰ. Σ. ν' ἀναφέρῃ τοὺς ἐπὶ καλλιπεΐᾳ ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ διαπρέψαντας καὶ διαπρέποντας παρ' ἡμῖν; ὤφειλε νὰ ὀνομάσῃ τὸν Ἰ. Ρίζον, τὸν Βελέτταν, τὸν Οἰκονόμον, τὸν Μανούσην, τὸν Ἰωάννην Σούτζον, τὸν Κ. Παπαρῆγγόπουλον. Πρὸ πάντων ὁμως ὤφειλε νὰ μὴ φέρῃ ὡς παράδειγμα ὕψους πεζοῦ ἐκ τῶν Σούτζων, ὅτι ἴσως

καθενίστερον αὐτοὶ ποτὲ ἔγραψαν, μικρὸν κέντρονα μεγάλων λέξεων τοῦ Ἡροδότου, Θουκυδίδου ἢ Ξενοφώντος, οὐδεμίαν γλωσσικὴν χάριν ἔχοντα, συντάσσοντα σολοικῶς τὸ ἐπικλοῦσθαι μετ' αἰτιατικῆς, προσθέτοντα ἄρθρον εἰς τὴν φράσιν περὶ δαί.λην ὀψίαν, καὶ ξενίζοντα καὶ γαλλίζοντα ὅπως εἰς τὸ ἀσύνδετον τῶν φράσεων : ὁ Μιαούλης . . . Τὴν ἐπινοῦσαν . . . ὁ ὑποναύαρχος. Ἐν τούτῳ τῷ μετὰ. κτλ.

Ὁ Κ. Ἰ. Σ. ἂν ἦτον εὐλακρὴς πρὸς τοὺς Κυρίους Σούτζους, ἐδύνατο μὰ τὴν ἀλήθειαν ἀξιολογώτερόν τι τεμάχιον αὐτῶν νὰ ἐκλέξῃ. Τὸ καθ' ἡμᾶς, ἐναντίον τῆς γνώμης τοῦ Κ. Ράλλη, φηγοῦμεν ὅτι ἡ ποιητικὴ γλῶσσα δὲν καθυστέρησε τῆς πεζῆς, διότι πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως ἔτι ὁ Κ. Ἰάκ. Ραγκαβῆς μετέφραζε τὸν Κένναν τοῦ Κορινθίου μετὰ πολλῆς ἀκριβείας καὶ χάριτος, καὶ ὁ Ἰ. Ρίζος ἔγραψε τὴν Ἀσπασίαν καὶ τινὰς ὠδὰς του εἰς καθαρεύουσαν γλῶσσαν, καὶ ἤδη γράφεται ἐν ποιήμασιν ἡ γλῶσσα πολλῶς ἐπιμελεστὰτα, ὡς ἐν πᾶσι σχεδὸν τοῖς ποιήμασι τοῦ Ζαλακώστα, ἐν τοῖς πλείστοις τῶν ποιημάτων τῶν Σούτζων, περὶ ὧν δὲν πρέπει νὰ κρίνη τις ἐκ τῶν παραδειγμάτων ἡ πονηρὸς ἐξελέξατο ὁ Ἰ. Σ., καὶ ἐν πολλοῖς πολλῶν ἄλλων ποιητικῶς συνθέμασι.

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΠΑΣΧΑ.

Τὸ ἅγιον Πάσχα! Τὸ οὐράνιον κύρος τῆς ἀληθείας! ἡ σφραγὶς τῆς σωτηρίας τῶν πιστευόντων! Ὁ θρίαμβος τῆς ζωῆς κατὰ τοῦ θανάτου! Μεγάλοι νόες ἀνεφάνθησαν πολλάκις καὶ πολλαχοῦ, ἄνδρες διὰ τῆς προφητικῆς χάριτος τῆς μεγαλοφυῆς, βαθέα διιδόντες μυστήρια, καὶ ὑψηλὰς κηρύξαντες ἀληθείας. Καὶ τοὺς ἤκουσαν μὲν καὶ τοὺς ἐχειροκρότησαν οἱ ἄνθρωποι κατ' ἀρχάς, ἀλλὰ μέχρι τέλους ἢ τοὺς κατέτρεξαν ἢ τοὺς ἐλησμόνησαν. Πλήρης ἐμπνεύσεως ἦν τοῦ Σωκράτους ὁ λόγος, καὶ ἀπὸ τῶν χειλέων αὐτοῦ πειστικὴ ἔρρεεν ἡ καθαρὰ ἀρετὴ, καὶ πολλῶν ἐρώτιες τὸν νοῦν καὶ ἐμόρφωσε τὴν καρδίαν. Ἀλλ' αὐτὸν μὲν οἱ Ἀθηναῖοι ἐπότισαν κώνειον, τὴν δὲ φιλοσοφίαν του διεδέχθησαν ἄλλαι φιλοσοφίαι. Διότι πᾶν ὅ,τι ὁ ἄνθρωπος οἰκοδομεῖ, ἔστω καὶ ὁ μέγιστος τῶν ἀνθρώπων, ὁ ἄνθρωπος δύναται νὰ τὸ καταρτίψῃ.

Ἦλθε καὶ ἐδίδαξεν ὁ Χριστὸς, καὶ ἀγία ἦν πᾶσα λέξις του, καὶ οὐρανία ἢ ἠθικὴ ἦν ἐκέρυττε. Τινὲς τῶν θαυμάτων του θεατὰ ἐκλονίσθησαν, καὶ δώδεκα τὸν ἠκολούθησαν ἄλιεις, ἐξ ὧν μάλιστα ὁ εἰς καὶ τὸν ἠρώθη καὶ ὁ ἕτερος τὸν ἐπερώδωνεν ἀλλ' ὁ λαὸς τῶν Ἰουδαίων τὸν συνέλαβεν ὡς κκοῦργον καὶ τὸν ἐσταύρωσε μετὰ τῶν ληστών, καὶ ἐθάβητο ἐν τῷ τάφῳ ἡ μνήμη καὶ τοῦ ὀνόματος καὶ τῆς διδασκαλίᾳς του, καὶ ἄλλος κατόπιν ἀναφύει, νέα θά ἐκέρυττε δόγματα, ἴσως εὐπροσδεκτότερα, διότι ἐν τῷ

κόσμῳ τούτῳ ἡ ἀπάτη φαίνεται πειστικώτερα τῆς ἀληθείας. Ἀλλὰ μέγα θαῦμα ἐγένετο ὅπως φωτίσθη τὴν ἀσθενῆ τῶν ἀνθρώπων διάνοιαν, καὶ δείξῃ τοῖς ἀμβλυοποῦσι τὴν ἀληθῆ τῆς σωτηρίας ὁδόν. Ὁ Θεὸς, ὁ ὑπὲρ τῶν ἀνθρώπων τὴν μεγάλην τελέσας αὐτοθυσίαν, ἔθραυσε τὰς πύλας τοῦ ἄδου, καὶ ἀνέστη συναναστήσας τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας τὸν θάνατον. Τὰ ἔθνη εἶδαν καὶ ἐπίστευσαν, καὶ ὁ νόμος τοῦ οὐρανοῦ ἐγένετο νόμος τῆς γῆς. Μετὰ πόσης χαρᾶς καὶ ὑπερηφανείας ὁ χριστιανὸς δὲν πανηγυρίζει τὴν ἐορτὴν ταύτην τῶν ἐορτῶν, ἧτις τὸν ἠγίασε καὶ ἐφώτισεν, ἧτις ὕψωσε τὴν ἀνθρωπίνην αὐτοῦ ἀξίαν, καὶ εὐρέσαν τῷ ἠνέφει τὴν πύλην τοῦ οὐρανοῦ.

Τὰ ἑσπερίδια τῶν Ἀθηνῶν μῶλις ἐκτύπων τὴν ἐνδεκάτην, ὅταν καθ' ὅλην τὴν πόλιν ἤρχισεν λαμπρὰ κωδοнокρουσία, εἰς ἠνάνταπεκρίνοντο οἱ κώδωνες πασῶν τῶν πόλεων καὶ πάντων τῶν χωρίων τῆς αὐτονόμου Ἑλλάδος. Αἱ τέως ἐρημοὶ ὁδοὶ ἐπληροῦντο κατ' ὀλίγον, καὶ τὴν σιωπὴν τῆς νυκτὸς διεκόπτεν ὁ θόρυθος τῶν πανταχόθεν ἐν πανηγυρικῇ στολῇ σπυδόντων πρὸς τὰς Ἐκκλησίας.

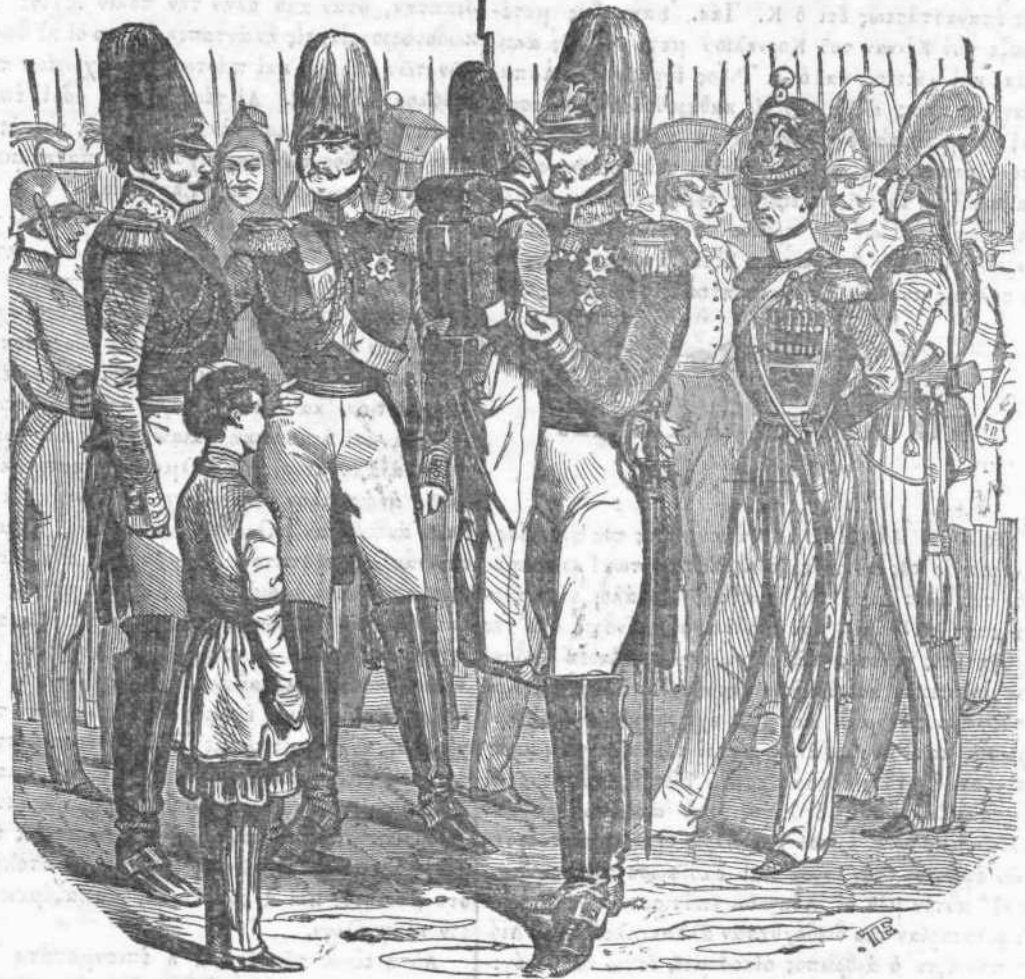
Ὁ στρατὸς, πεζοὶ καὶ ἵππει, ἐορτασίμως περᾶτε τωγμένοι ἀπὸ τῶν ἀνακτόρων μέχρι τοῦ μητροπολιτικοῦ ναοῦ τῆς Ἁγίας Εἰρήνης, προέπεμπον ἐν ἤχῳ σαλπίγγων τὴν ἐν λαμπραῖς ἀρμαμάξαις ὀχομενῆν βασιλικὴν συνοδείαν, καὶ ὁ ἐν ταῖς ὁδοῖς πεπυκνωμένος λαὸς ζητοκραυγῶν διεσχίζετο. Τέλος ἐκτύπησε μεσονύκτιον, καὶ τὰ πυροβόλα ἀπὸ τῆς ὀφρῦς τῆς Πνυκῆς, καὶ ἡ μουσικὴ παιανίζουσα, καὶ πυροτεχνήματα ἀναπτόμενα, καὶ ψαλμοὶ δῖα, τεσσαράκοντα ἱερέων, ἀνήγγειλον ὅτι ἀνέστη ὁ Χριστὸς, καὶ ἐν τῷ ἅμα ἀνήρθησαν χιλιάδες λαμπάδων, θέαμα παριστώσαι λαμπρότατον, χαρμοσύνας ἄνω καὶ κάτω κινούμεναι, καὶ ὁμοιάζουσαι ἀμετρον πλήθος ἀστέρων κατελθόντων ἐκ τῶν οὐρανῶν ἵνα πανηγυρίσωσι τὴν ἐορτὴν ἐφ' ἣ καὶ οἱ οὐρανοὶ ἀγάλλονται. Εἰς τὴν λάμπην αὐτῶν, μεταβάλλουσαν τὴν νύκτα εἰς ἡμέραν φαειράν, ἐφάνη, ἐμπρὸς τοῦ ναοῦ καὶ ἐν τῷ μέσῳ πλήθους ἀναριθμήτου, μεγάλη μυστοστόλιστος ἐξέδρα, ἐφ' ἧς ἐκυμάτου ἀναπεπταμένοι σημαῖαι Ἑλληνικαί, καὶ ἦν ἐπλήρου ὑπουργοὶ, βουλευταὶ καὶ γερουσιασταὶ, καὶ πάντες οἱ τῆς πολιτείας προϊστάμενοι ἐν μέσῳ δ' αὐτῶν, ἐν καταχρύσῳ στολῇ ἐθνικῇ, ὅτε βασιλεὺς καὶ ἡ βασίλισσα, ἀσπαζόμενοι τὸ ἱερόν εὐαγγέλιον.

Αὕτη εἶναι τῆς ἐορτῆς ἡ ἐπισημοτάτη στιγμή. Ἐν τῷ μέτῳ τῶν κανονοβολισμῶν καὶ κυμβάλων, τῆς φωταγωγίας καὶ τῶν κωδῶνων, ἕκαστον στόμα ἐπαναλαμβάνει ψαλμοῦδον τὸ Χριστὸς ἀνέστη, ἐκάστη καρδία τὸ αἰσθάνεται πάλλουσα καὶ ἐν τῇ παγκοίνω χαρᾷ τὸ αἰσθημα τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης διατρέχει ὡς ἠλεκτρικὸς σπινθὴρ τὰς ψυχὰς, καὶ πάντες ἀδελφικῶς περιπτύσσονται, καὶ ἡ κόρη πίνει ἐρυθρῶσα τὰ ῥόδινα χεῖλη τῆς εἰς ἀγνὸν ἀσπασμόν, καὶ ὁ ἐχθρὸς φίλημα ἐξιλειώσεως δίδει εἰς τὸν ἐχθρόν, καὶ ὁ ὑψηλὸς ταπεινοῦται, καὶ ὑφθατα ὁ ταπεινὸς ἐνώπιον τοῦ ὑψίστου. Τότε ἐν ῥωσσίᾳ ὁ ἐσχατος τῶν στρατιωτῶν ἔχει τὴν ἀξίωσιν αὐτὸν τὸν αὐτοκράτορα

νά φιλήσῃ ὡς ἴσον καὶ φίλον του εἰς τὸ στόμα, καὶ ὁ αὐτοκράτωρ φιλεῖ τὸν ἔσχατον τῶν στρατιωτῶν, διότι ἐνώπιον τοῦ ὑπεράτου, τοῦ ὑπὲρ ἡμῶν θανόντος καὶ ἀναστάντος, δὲν ὑπάρχουσιν αὐτοκράτωρ καὶ στρατιώτης, ἀλλὰ μόνον ἀγαθὸς καὶ κακοῦργος, ἀσεβὴς καὶ ἐνάρετος. Ἡ λαμπρότης μεθ' ἧς ἡ ἐορτὴ τοῦ πάσχα τελεῖται ἐν Ἀθήναις, πληροῖ τὸν χριστιανὸν Ἑλληνα αἰσθημάτων ἐθνικῆς τιμῆς ὑπερηφανείας, ἀλλ' ἐν ταυτῷ καὶ εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν ὑπέρτατον.

Πολλοὶ δὲν ἐνθουσιάζονται ἰσῶς διατὶ τὸ Πάσχα εἶναι ἐορτὴ κινήτη, δὲν ἐπικυβεῖται, δηλαδὴ κατὰ τὴν αὐτὴν ἐκάστου ἔτους ἡμέραν, καὶ ἐτι μᾶλλον διατὶ

λήνη τοῦ Μαρτίου γίνῃ κατὰ τὴν πρώτῃν τοῦ μηνὸς τούτου καθ' ἡμᾶς, τὴν 13 δὲ κατὰ τοὺς καθολικοὺς, τότε ἡ πανσέληνος ἐστὶ καθ' ἡμᾶς κατὰ τὴν 28 Μαρτίου, κατὰ δὲ τοὺς καθολικοὺς κατὰ τὴν 9 Ἀπριλίου, καὶ τὸ πάσχα ἀμφοτέρων ἐστὶ κατὰ τὴν ἐπομένην κυριακὴν, ἐκτὸς ἂν συμπέσῃ νὰ τὸ ἔχῃσι τότε οἱ Ἰουδαῖοι, διότι ἡμεῖς θέλομεν ἀναβάλλει τὸ ἡμέτερον ἐπὶ μίαν ἐπι κυριακὴν, οὐχὶ δὲ καὶ οἱ Λυτικοί. Ἀλλ' ἂν ἡ νέα σελήνη πέσῃ ἐφ' ἡμέρας ἧτις παρ' ἡμῶν μεν ἀνίκει εἰς τὸν Φεβρουάριον, παρὰ καθολικοὺς δὲ εἰς τὸν Μάρτιον, τότε μακρύνονται αἱ δύο ἐορταί. Ἔστω ὅτι ἐγένεν ἡ νέα σελήνη τὴν πρώ-

τῶν καθολικῶν καὶ διαμαρτυρουμένων τὸ Πάσχα ἄλλοτε μὲν συμπίπτει μετὰ τοῦ ἡμετέρου, ἄλλοτε δ' εἶναι πλησιέστερον αὐτοῦ καὶ ἄλλοτε ἀπώτερον. Ἡ ἐποχὴ τῆς ἐορτῆς τοῦ Πάσχα ἦτον κατ' ἀρχὰς ἀβριστος. Ὁ δὲ ζ'. ἀποστολικὸς καὶ ἄλλοι ἄλλων συνόδων κανόνες προσδιώρισαν νὰ πανηγυρίζηται μετὰ τὴν πανσέληνον τοῦ Μαρτίου, ἐκτὸς ἂν κατ' αὐτὴν ἔχῃσι Πάσχα οἱ Ἰουδαῖοι, ὅτε τὸ ἡμέτερον ἀναβάλλεται ἐπὶ μίαν ἐπι κυριακὴν, διότι ὁ αὐτὸς κανὼν, καὶ ὁ πρῶτος ἐν Ἀντιοχείᾳ, καὶ ἄλλοι, ἀπαγορεύουσι μὴ συνεορτάζειν τοὺς Ἰουδαίους. Ἄν συμπέσῃ λοιπὸν ἡ νέα σελήνη ἐπὶ ἡμέρας ἧτις ἀνίκει εἰς τὸν Μάρτιον καὶ δι' ἡμᾶς καὶ διὰ τοὺς καθολικοὺς, τότε δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν τὸ πάσχα ὁμοῦ. Ἄν γάρ εἴποιν ἡ νέα σε-

τὴν Μαρτίου κατὰ τοὺς καθολικοὺς. Αὕτη εἶναι κατ' αὐτοὺς ἡ τοῦ Μαρτίου σελήνη, ἧς ἡ πανσέληνος τὴν 28, καὶ τὸ πάσχα τὴν ἀμέσως μετέπειτα κυριακὴν. Ἀλλὰ δι' ἡμᾶς ἡ 1 Μαρτίου ἐκείνη εἶναι ἡ 17 Φεβρουαρίου, ἀρα ἡ τότε γενομένη σελήνη εἶναι ἡ τοῦ Φεβρουαρίου, οὐχὶ τοῦ Μαρτίου, ἡ πανσέληνος αὐτῆς εἶναι τὴν 16 Μαρτίου, ἡ τοῦ Μαρτίου σελήνη ἀρχεται τὴν 17, ἔχουσα τὴν πανσέληνον τὴν 13 Ἀπριλίου, καὶ τὸ πάσχα ἡμῶν ἀπέχει τότε ἀπὸ τῶν καθολικῶν κατὰ 28 ἡμέρας. Ἴδου τί ἐμποδίζει νὰ μὴ συμπανηγυρίζωσι πάντες οἱ χριστιανοὶ τὴν παγκόσμιον ταύτην ἐορτὴν.